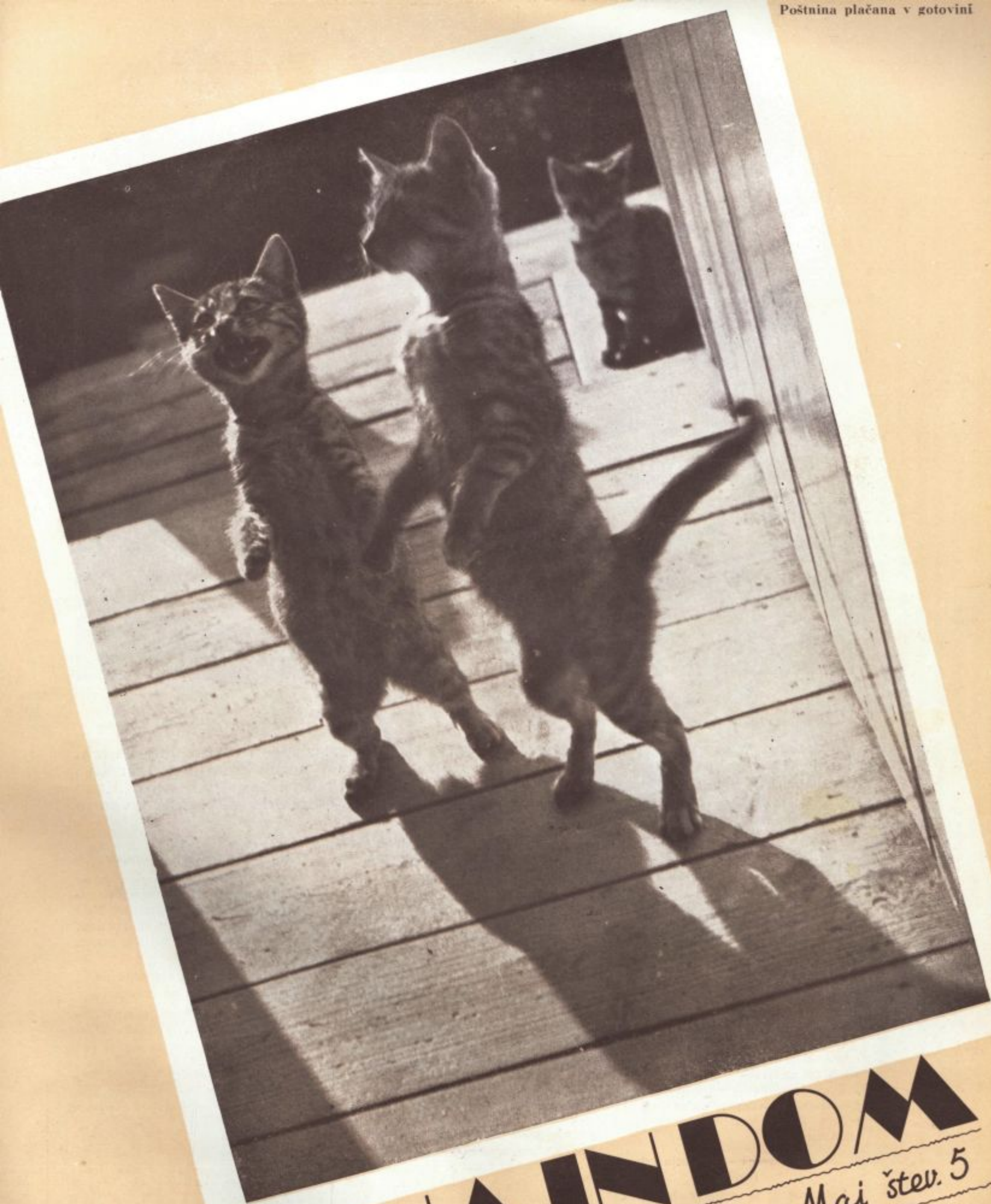

ŽENAINDOM
1937
Maj štev. 5
VIII

»Eta« ovseni kosmiči so najljubša jed mojih otrok.

Vsako jutro jim pripravim iz »Eta« ovsenih kosmičev izboren in redilen zajtrk. Tudi po kosilu in po večerji ter za malico dobe iz »Eta« ovsenih kosmičev izvrstno poslastico. Moja otroka sta zdrava in močna, za kar se imam zahvaliti »Eta« ovsenim kosmičem. — Zato vsem mamicam priporočam odlične »Eta« ovsene kosmiče in prinašam nekaj receptov.

Ovsena sluz za deco

2 zvrhani žlici ovsenih kosmičev naj se kuha v 1 litru vode tako dolgo, dokler se ne vkuha do kake polovice. Potem naj se zmečkajo skozi sito. Tako nastala redka sluz naj se zmeša s kuhanim mlekom, in sicer, ako zdravnik drugače ne odredi, v temle razmerju:

Do 2 tednov starosti: 1 del mleka, 2 dela ovsene sluzi.

Od 2 tednov do 5 mesecev: 1 del mleka, 1 del ovsene sluzi.

Do 5. in 6. meseca: 2 dela mleka, 1 del ovsene sluzi in enkrat na dan kaša iz ovsenih kosmičev.

Zmes se pripravlja v predpisani množini vsakokrat sveža ter naj se ji pridene noževa konica sladkorja ali mlečnega sladkorja.

Ovseni kosmiči — jutranja juha (topia)

Kuha naj se za osebo zvrhana žlica (1½ dkg) ovsenih kosmičev s čestim premešavanjem prilično 3 do 5 minut v 1½ litru mleka s pridatkom soli in sladkorja po okusu. Jed se izboljša, ako se zabeli z vročim surovim maslom.

Ovseni kosmiči — surova hrana — zajtrk

2 do 3 žlice (5 dkg) ovsenih kosmičev naj se zvečer namoči z 1 žlico sladkorja v ¼ litru mleka. Drugo jutro se primeša 1 nastrgano jabolko z olupkom vred in prida sok četrtinke limone ter 1 ali 2 žlici zmletih lešnikov ali mandeljnov. Med letom se jabolko nadomesti tudi z vsakim drugim sadjem.

Ovseni kosmiči — poslastica po obedu (za velike in male)

V 1 lit. vrelega mleka se zakuha 30 dkg ovsenih kosmičev in pusti, da 3 minute vre. Posebej se meša 10 dkg sladkorja, 8 dkg surovega masla in 3 rumenjaki, da dobro naraste. K temu se pridene ohlajeno mleko, zakuhano s kosmiči, in malo nastrgane limonove lupine. Potem se narahlo primeša sneg od 3 beljakov ter se peče približno ¼ ure v ponvi za narastke. Servira se z malinovim sokom, vanilijevo kremo ali kompotom.

Zrezek iz ovsenih kosmičev

Ovseni kosmiči se gosto skuha ter ohlajenim doda eno jajce, na masti zarumenela čebula, česen in peteršilj. Nato se povlajajo v moki, jajcu in drobtinah ter spečejo na razbeljeni masti ali maslu.

Ovseni kosmiči za slabotne na želodcu in bolne na črevesju

Za osebo je treba 2 žlici ovsenih kosmičev v ½ litru vode ali mleka toliko časa kuhati, dokler ne nastane gosta kaša, ki se potem prav lahko soli. Pri težkih želodčnih in črevesnih motnjah naj se da bolniku le ovsena sluz po receptu za deco, vendar brez surovega masla, sladkorja, jajc ali drugih pridatkov, ako zdravnik kaj drugače ne predpiše.

»Eta« tovarna gorčice in konzerv d. r. o. r. Kamnik

Dajte hrane svoji koži

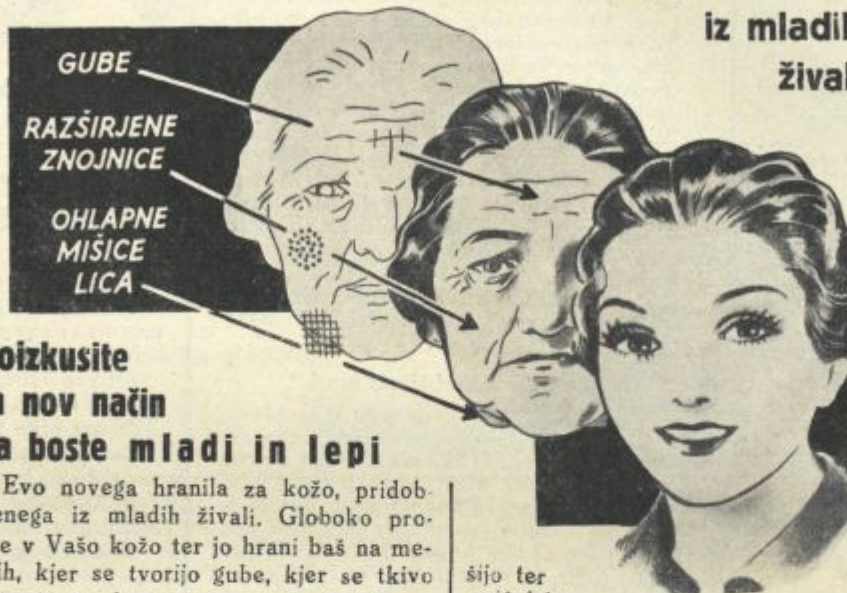
in napravite jo čvrsto, svežo in mlado

Odlični profesor medicine

na dunajskem vseučilišču

odkriva novo hranilo za kožo, pridobljeno

iz mladih
živali

**Poizkusite
ta nov način
da boste mladi in lepi**

Evo novega hranila za kožo, pridobljenega iz mladih živali. Globoko prodre v Vašo kožo ter jo hrani baš na mestih, kjer se tvorijo gube, kjer se tkivo začneja omehčavati in veneti, in kjer se najprej pojavljajo ohlapne mišice lica. Tisoče žena so to hranilo že preizkusile s presenetljivimi rezultati. To je edini izdelek te vrste na svetu. Zdaj je v sestavi kreme Tokalon in to baš v odmerjeni količini, da lahko hrani ali redi Vašo kožo. Uporabljajte zvečer rožnato kremo Tokalon, zjutraj pa belo kremo Tokalon. S kremo Tokalon uporabljajte vedno puder Tokalon, ki je odporen proti vlagi. Iz kožnih znojníc neprestano puhti vlaga in če puder proti vlagi ni odporen se z vlago zmeša in tvori se trda zrnca, ki se vležejo v znojnice, zaradi česar se znojnice razširijo, zapra-

šijo ter uničujejo polt. Da bi puder preizkusili, dajte ga malo na prst, ki ga pomočite v vodo. Ko prst polegnete iz vode, bo še vedno suh.

Izgledajte vsako jutro mlajši.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštinih znamkah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 16-L, Zagreb, Praška ul. 6.

Moderni ideal lepote. Mik vsake ženske tiči v njeni osebnosti, v njeni svojstveni milini, ki jo spretna lepotna nega še posebno poudari. Lepa, nežna polt, brez gub in ostrih črt, brez kožnih nečistosti, je zmerom očarljiva. In kako lahko dosežete lepo, mladostno kožo, če jo na primeren način le malo

negujete. Glavni pogoj je temeljito čiščenje in dobra prehrana kože. Scherkova voda za obraz se je izkazala za najboljši in najdragocenejši pomoček. Scherkova voda prodre globoko v kožne znojnice, pospešuje krvni obtok in poganja kri pod kožo enakomerno in tako, kakor je zanjo potrebno.

POZOR! Darmol, sredstvo za odvajanje, je pogosto ponarejen. Pazite radi tega pri nakupu, na je na vsaki tableti utisnjeno ime Darmol in da ima tableta zarezo v obliki črke T. Zahtevajte radi tega izrecno Darmol.

ZA MAMICO

lep praktičen voziček in za očka odlično kolo.
Oboje dobite pri nas za majhen denar in proti ugodnim plačilnim pogojem.

Šivalni stroji — kolesa — otroški
vozički. Naročnice popust.

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta šte. 13, Kolizej.

S. REBOLJ & DRUG

Potenje dela madeže in razjeda tkanino, njegov duh pa ostane navzlic čiščenja. Prihranite si stroške in skrb z Odo-ro-no! Ta zdravniška formula odvira potenje — pod pazduho ostane vse suho in sveže

Odo-ro-no se proizvaja v dveh jakostih: »Regular« (rdeči) za normalno kožo; »Instant« (beli) za občutljivo kožo

ODO-RO-NO

Ali res tvegam preveč?

Dolgotrajna bolezen in nujno potrebna operacija sta nama naprtili za najine razmere kar ogromne dolgove. K vsemu temu pa naju je zadel še nov udarec: mož je ob službo. Po dolgem, brezuspešnem iskanju se sedaj nudi ne njemu, ampak meni priložnost za zaslužek. Prijateljica, s katero sva skupaj hodili v gospodinjstvo šolo, me prosi, da bi za časa njene celoletne odsotnosti prevzela vodstvo njenega obsežnega gospodinjstva. V svoji dobroti mi nudi plačo, ki bi mi omogočila odplačilo vsega dolga. Svoje stanovanje bi opustila in bi se moj mož in moj mali sinček preselila za ta čas k mojim staršem, za katere bi bila to res velika žrtev, ker sami ne živijo v izobilju. Vsi smo bili srečni in veseli tega izhoda. In novo upanje v boljšo bodočnost se mi je vselilo v srce ob misli, da se medtem utegne tudi možu posrečiti, da dobi službo, in bi bili po tem letu ločitve na boljšem kakor kdajkoli poprej.

Pa so se našli ljudje, ki pravijo, da tega ne smem storiti, da bi pustila moža toliko časa samega. Da se utegne zgoditi, na kar prej niti pomislila nisem. Ne morem in ne morem verjeti, da bi bilo kaj takega mogoče. Mirna pa le nisem.

Kaj je to moje zaupanje res tako pogrešeno, da bi mi utegnulo biti v pogubo?

V. A.

Odgovor: Ne bojte se, ne bo Vam v pogubo to Vaše zaupanje! Še manj pa Vaša tako pogumna odločitev, da vzamete nase to prav gotovo ne lahko breme.

Zato se prav nič ne ozirajte na to, kar govorijo ljudje. Le bodite veseli tega srečnega naključja, ki Vam bo omogočilo tako hitro odplačilo dolgov. Dolgovi so težko breme, ki tišči na dušo in uničuje živce. Že marsikateri vzoren zakon so razdrli. Vaš mož se prav gotovo zaveda te Vaše velike žrtve: dokaz nesebične požrtvovalnosti in velike ljubezni. Da bi Vam vse to poplačal na način, na katerega namigavajo ljudje, potem ni vreden, da je Vaš mož in da bi žalovali za njim. Če se to zgodi, bi se v drugačnih okoliščinah prav gotovo zgodilo še toliko prej.

Leto dni bo kaj hitro minilo, pa boste s svojimi dragimi spet združeni. Združeni v sreči, kakršne tisti, ki zdaj brusijo jezike, še slutijo ne.

Še ena zaskrbljena mati.

Tudi jaz imam sina, ki mi prizadeva velike skrbi. Živimo na deželi, tako da fant, ki bo skoro dopolnil svoje deseto leto, na žalost nima prav nobene primerne družbe. In tako ne ve, kaj bi s svojim prostim časom. Uredila sem mu vrtno lopo, mu kupila žago in drugo orodje, da bi se lotil tega ali onega dela. Pa je vse zaman. Nobena reč ga ne veseli. In tudi če se za to ali ono od kraja navduši, je tega navdušenja že v nekaj dneh konec. Še celo klavir ga ne veseli, čeprav dobro ve, kako vesela bi bila, če bi znal igrati. Kar strah me je, če pomislim, kaj bo z njim.

T. R.

Odgovor: Ej, preljuba gospa, kar malo trezno pomislite, pa boste sami uvideli, da nimate niti najmanjšega povoda za svoj strah. Kaj pa je to takega, če fanta ne veseli, kar veseli Vas? Nesmiselno bi ga bilo siliti h klavirju, če za to nima ne veselja in morda tudi ne talenta. Dandanes, v času gramofonov in radia, so klavir in gosli zlasti za tiste, ki jih to resnično veseli in so za to tudi nadarjeni. Siliti koga k temu, bi bilo isto kakor zahtevati od modernega človeka, da potuje namesto z vlakom ali z avtom s konjsko vprego ali pa namesto s parnikom z navadnim čolnom na vesla.

Tudi Vaša tožba, da fant nima primerne družbe, je neosnovana. V marsikaterem kmetiškem fantiču, pa naj ima še tako umazane roke, še tako zakrpane hlače, tiči več dobrega kakor morda v treh ali petih mestnih gizdalničkih.

Pustite svojega sinčka, da si med vašimi otroki sam izbere svoje prijatelje. Videli boste, kako hitro se bo v njem vzbudilo veselje do žage in do vsega drugega orodja. V dvoje, v troje je vsako delo, da, celo vsaka igra lepša in mikavnejša. In prav nič se ne bom začudila, če mi boste prej ali slej vsali, da ste zalotili svojega fanta pri klavirju. Zaigrati svojim tovarišem isto najnovejšo, čeprav v začetku morda čisto napačno, je vsekakor nekaj povsem drugega, kakor vaditi z mamo suhoparne skale.

V tiskih.

Šest let sem hodila s svojim fantom. Zdaj me je pa zapustil in se hoče poročiti z drugo. Prav nič več se ne zmeni

Ne bodite neprijateljica sama sebi!

Mar ne veste, da je

HERSAN-čaj

pri obolenjih želodca, jeter in ledvic dobro sredstvo?

Obolenja ob premeni in bolečine pri mesečnem perilu (menstruaciji) ublaži **HERSAN-čaj!**

Ali Vas ovira debelost? Ali hočete biti vitki?

Potem pijte **HERSAN-čaj!**

Čemu bi trpeli bolečine zaradi revmatizma in protina, če ni treba?

HERSAN-čaj je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke.

HERSAN-čaj pomaga pri poapnenju žil (arteriosklerozi) in zlati žili (hemoroidah).

HERSAN-čaj se dobiva v vseh lekarnah samo v originalnih omotih.

Zahtevajte brezplačno brošuro od tvrdke

RADIO SAN, Zagreb,
Dukljaninova ulica 1

Reg. min. soc. pol. in nar. zdr. št. 19.434/3.

zame in tudi ne za svojega otroka. To-liko rajši naju pa imajo njegovi starši, ki posebno na otroku vise z vsem srcem. Jaz pa tako težko zahajam še naprej v njih hišo. Ali naj opustim te obiske ali naj se premagam otroku in tema dobrima starima človekoma na ljubo?

Zapuščena mati.

Odgovor: Iz ljubezni do otroka in iz spoštovanja do teh dobrih starih ljudi se potrudite, da boste premagali svoj odpor. Da Vas imajo radi in da Vas vabijo k sebi, je dokaz, da se z ravnanjem svojega sina ne strinjajo. Morda zaradi tega več trpe, kakor Vi slutite, in zakaj bi tej boli pridevali še drugo, še večjo? Pa tudi Vaš otrok bi zaradi tega trpel. Ljubezen dobre babice in šegavega dedka je za vsakega otroka nekaj posebno lepega. Ako bi mu vse to vzeli, bi mu vzeli nekaj, kar bi mu ne mogli z ničim drugim nadomestiti.

Kaj poreklo sosodje?

Pred nekaj meseci se je seznanila moja hčerka s solidnim in resnim gospodom in ga tudi uvedla v našo hišo. Prihaja po dvakrat, trikrat na teden. Kadar povabi hčerko v kino ali na daljši izprehod, povabi vselej tudi njeno mlajšo sestro ali pa brata. Je torej v vsakem pogledu korekten.

Pa se moj mož vendar spotika nad tem in zahteva od mene, naj mu na-

Tudi pri športu vedno lepo počesana!

Tudi pri najbolj ostri tekmi lahko ohranijo žene svojo mikavnost - so lahko vedno lepe. Tudi Vam bodo lasje vedno dobro stali ter bodo ohranili svoj sijaj, ako pazite na pravilno negol

KAMILOFLOR

Specijalni Shampoo za plavolaske, ne vsebuje alkalijs. Daje lasem čudovit sijaj.

ELIDA

BRUNETAFLO

Specijalni Shampoo za temne lase, ne vsebuje alkalijs, daje lasem čudovit sijaj.

SHAMPOO

mignem, da njemu ti obiski niso po volji, češ da nas s tem izpostavlja nepotrebnemu govoričenju bolj ali manj opravičljivih sosedov. Meni pa se zdi ta njegova zahteva neutemeljena in nesmiselna.

Prav nobenega povoda ni, vsaj meni se tako zdi, da bi hčerki to občevanje prepovedali. Ali ni bolje, da se shajata mlada človeka v naši hiši, kakor da bi se potikala po kavarnah in Bog zna kje?

Odgovor: Vaše stališče je popolnoma in edino pravilno. Prav gotovo bo to tudi Vaš mož prej ali slej uvidel. Poroka — in to, kar se godi pri Vas, kaže na to — in pa smrt, to sta dva dogodka, ob katerih imajo naši preljubi sosedje najboljšo pašo. Pa naj bo potem že tako ali tako — nekaj bodo vselej dobili, kar jim ne bo všeč.

Zakon ali služba.

Imam sestro, ki ima res dobro in zanesljivo stalno službo. V hiši, kjer služi, stanuje vdovec, ki bi jo rad vzel. Je 17 let starejši od nje in brez otrok, sestra je pa dopolnila 38. leto. Ker jo imam zelo rada, bi mi bilo res hudo, če bi kaj storila oziroma opustila, česar bi se kdaj kesala. Kaj naj ji svetujem?

Odgovor: Vse, kar lahko storite, je to, da jo opozorite na vse dobre, zlasti pa na vse slabe strani te zveze. Da bi vplivali nanjo, pa najsi bo to v katerem koli oziru, to rajši opustite. Saj človek nikdar ne ve, kako se ta ali ona reč obrne. Marsikdaj se izkaže za dobro

nekaj, v kar ni imel nihče zaupanja, za slabo pa tisto, za kar nas je zavidala vsa soseska.

Odgovori dr. A. F. Ferenčaka na stavljena vprašanja

Trepalnice.

Že odkar pomnim, nimam trepalnic. Ali jih sploh nikdar nisem imela ali sem jih izgubila po kaki bolezni, tega ne vem in tudi vprašati ne morem nikogar, ker sem sirota. Ali je sploh kako sredstvo, ki bi povzročilo rast trepalnic?

A. D. iz Ž.

Odgovor. Ako nimate trepalnic, odkar pomnite, potem gotovo tudi nimate v robovih vek lasnih matic, iz katerih bi lahko dlačice pognale. Če pa te matice vendarle imate in trepalnice doslej iz kakršnega koli vzroka niso zrastle, potem ni drugega pomočka kakor edino vazelina ali ricinovo olje, ki bi eventu-

alno delovala na rast las. Poskušajte masirati vsak dan robove vek z vazelino ali ricinovem oljem. Drugače pa pomaga samo kirurška presaditev las iz katerega koli drugega mesta v robove vek.

Debelost.

Ne vem sicer, če spada to moje vprašanje sem. Če ne spada, potem mi pač ne boste odgovorili. Ako mi pa odgovorite, tedaj sem prepričana, da bo tega odgovora vesela še marsikatera mojih sotrpink. Torej na kratko:

Kljub temu, da sem še razmeroma mlada, 26 let mi je, da živim prej skromno kakor pa razkošno in da delam v gospodinjstvu od jutra do večera, se vendar debelim iz dneva v dan in tehtam zdaj že 83 kg. Da sem tega vse prej kakor vesela, Vam menda ne bo težko razumeti. Moj mož se mi sicer smeje in pravi, da sem mu všeč prav takšna, kakršna sem, a meni se pa vendarle zdi, da bi mu bila še bolj všeč, če bi me bilo vsaj malo manj. In še nekaj je, kar me teži. Hčerko imam. In če pomislim, da bo to nesrečno nag-njenje k debeljenju preko mene prešlo tudi nanjo, mi je kar hudo. Ali morda lahko že sedaj delam na to, da se to prepreči? Za vsak nasvet Vam bom iskreno hvaležna.

I. D. iz Ž.

Odgovor: Sodeč po Vašem opisu, je vzrok Vašemu debeljenju konstitucionalne narave. To pomeni, da delujoča količina hormonov (sokov notranjih žlez) ni med seboj v ravnotežju.

Ako bi bil vzrok samo v tem, da se premalo gibljete in da hkrati preveč jeste, bi bilo shujšanje s pomočjo diete, zvezane z večjo zaposlitvijo mišičja in z nekaterimi odvajalnimi sredstvi, lahko dosegljivo. Tako Vam pa svetujem, da se obrnete na zdravnika, ki Vam bo predpisal hormone preparate (ekstrakte jajčnikov, golše žleze ali slično) in odredil potrebno specialno dieto. Takšno hujšanje se mora vršiti pod nadzorstvom zdravnika. Na splošno Vam v Vašem primeru lahko samo priporočim, da omejite jemanje katere si bodi tečnosti na najmanjšo mero. Da bi zmanjšali potrebo vode — torej žej — naj bodo vse jedi kolikor mogoče malo slane. Več ko 3–4 g soli ne smete na dan uporabiti. En dan popolnega posta v tednu Vam že lahko veliko koristi — seveda ako vsled nastale lakote ne pojedete zato drugi dan dvakrat toliko. Vašo hčerkico pa navajajte že zdaj na zmerno, zdravo hrano. Naj se kolikor mogoče dosti giblje v mili naravi. Pazite tudi na redno odvajanje. Naj se že zgodaj poprime kakšnega ustrežajočega športa, n. pr. hoje, dela v gospodinjstvu in na vrtu, plavanja, smučanja, tenisa, lahke atletike itd.

Pomlad kuhinja in vitka linija

Spomladi in poleti je kaj lahko kuhati in pripravljati hrano, ki nas ohrani vitke in ne redi preveč. To je sveža zelenjava, ki nima le dosti vitaminov in rudninskih snovi v sebi, temveč tudi nasiča.

Kar bomo tu povedali, ni nobena tako imenovana «shujševalna kura», zakaj to mora voditi samo zdravnik; tu govorimo le o tem, kako lahko pripravljamo jedi, če gre za ljudi, ki so nagnjeni k debelosti, ali pa za ljudi, ki naj nekoliko shujšajo po zdravnikovem nasvetu. Pri kuhi občuti gospodinja pač najbolj

1. varčevanje z zabelo (mastjo itd.),
2. varčevanje z močnatimi jedmi, sladkorjem, moko, sladkim sadjem, rižem, zdrobom, krompirjem itd.,
3. omejevanje uporabe soli,
4. ogibanje juham, jedem s smetano, kremam in (pri takih, ki so nanj navajeni) alkoholu.

Dovoljene množine zabele (masla, olja, svinjske masti itd.) ter ogljikovih hidratov (moke, sladkorja, riža, zdroba, krompirja itd.) predpiše že zdravnik, prav tako množine beljakovin.

Gre torej za to, da se pripravljajo solate kolikor mogoče brez olja, zelenjava kolikor mogoče brez zabele, da se rabi posneto ali kislo mleko in črn namesto belega kruha. Juhe naj se črtajo z jedilnika, jajca naj se jedo kuhana, ne vmešana ali zapéčena. Vzlic temu se na ta način podaja okusna in tečna hrana.

Da je za sicer zdrav organizem potrebna izpred vsega zelenjava, sadje in solata, to utemeljujejo dve dejstvi. Prvič, je zelenjava pri svoji mali kaloričnosti (gorljivosti) zelo nasitljiva, ker lahko jemo velike količine brez izdatne mere toščice, in drugič, ker pri uporabi mnogih okusnih, zdravih kuhinjskih zelišč (kakor so: majeron, materina dušica, krebujla, muškat, rožmarin, zelena, koprec, peteršilj, drobnjak) ne potrebuje dosti soli.

Kot solate naj bi se upoštevale; glavna solata, grah, motovilec, kreša, korenje, rdeča pesa, špinača in beluši. Solatno omako pripravimo z oljem, citronovim sokom in zelenjavami ter

jo razredčimo z vodo, mrzlo zelenjadno juho in jabolčnim sokom.

Zelenjavo moramo dušiti (pariti), ne v vodi kuhati, ker pri tem trpi njena notranja vrednost ter izgubi tudi dobri okus.

Pri sadju se priporočajo zlasti bolj kisla, torej ne presladka jabolka, ribez, breskve, višnje itd. Banan in dateljni rajši ne jejmo. Nasprotno pa vplivajo smokve in suhe češnje dobro na prebavo in so pri tej dieti precej važne.

Kruh je najboljši rženi in kruh iz debelo zmlete moke. Tak kruh ima v sebi dosti rudninskih snovi, razen tega pa še otrobe, ki pospešujejo prebavo.

(Po diet. asist. Ani Hellerjevi.)

Če še ne veš

10 zapovedi, kako se kava kuha.

Zmelji kavo šele v zadnjem trenutku, preden jo pristaviš.

Zmelji zrna v prav droben prašek.

Ogřej ročko z vrelo vodo ali pa nad paro.

Vzemi za vsako skodelico zvrhano čajno žličko zmlete kave.

Ne rabi, če le mogoče, nobenih pri-mesi.

Zamaši odprtino ročke z zamaškom iz belega papirja.

Na zmleto kavo ulij vodo v trenutku, ko začne vreti.

Zavij ročko v čisto krpo ter pusti skuhano kavo še nekaj časa nad soparo. Toda ne več ko 5 do 8 minut.

Ravnaj se po tem in čudila se boš, kako lepo ti bo kava dišala.

V maju izide nova knjiga

Ilke Vaštetove Roman o Prešernu

z ilustracijami E. Justina. Obsega ca. 400 strani.

SUBSKRIPCijsKA NAROČILA (karton Din 64—; platno Din 80—; usnje — bibliofilska izdaja Din 160—) pošljite na naslov: Ilka Vašte, Ljubljana, Lapričeva ul. 6.

Vsa plačila — izvzemši ob dostavitvi in po povzetju — se izvrše po položnicah.

Po izidu se odpošlje knjiga brez izjeme šele takrat, kadar bo plačana.

Plačila na željo tudi v dveh (štirih) obrokih.

Dodajte za poštino Din 4—.

KNJIGOTRŽNE CENE BODO ZA ENO ČETRTINO VIŠJE!

Poročile so se naročnice: gospodična Silba Benedikova z gospodom Franjom Knapom iz Kranjske gore, gospodična Anica Paradiževa z gospodom Francem Svabom iz Mislinj, gospodična Pepica Simončičeva z gospodom Friderikom Sternišo iz Sv. Petra na Medvedjem selu in gospodična Jožica Bremšakova z gospodom Franjom J. Košnikom, art. poročnikom iz Ljubljane. Iskreno čestitamo!

Za mir!

Na veliki petek je zborovala v Pragi Osrednja zveza vsega češkoslovaškega visokošolskega dijaštva v znamenju miru. Govorila sta zlasti hčerka prezidenta osvoboditelja Masaryka gospa dr. Alice Masarykova in dr. Karel Weigner. Jedro teh govorov je:

Ideal miru in resnične človečnosti je izraz smisla češke zgodovine, in kdor veruje skupaj z Masarykom v uresničenje idealov, se zaveda tudi ovir in težav. Sedanjemu zmedenemu svetu manjka delo tistih milijonov modrih glav in pridnih rok, ki jih je svetovna vojna pahnila v grob. Z razvratom gospodarskih in političnih odnosov odvisi nezadovoljnost in neuravnanoost, nezmožnost, da bi se poprijeli življenja pri koreninah ter premagali njegove senčne strani. Bojimo se življenja, vera v človeka je izgubljena in tudi vprašanje generacije je eno žalostnih pojavov, ki jih je zapustila vojna. Toda naša vera v ideale, vera v mir, nas prenaša čez vse te težave.

Vsi bomo delali za mir, za mir v polnem smislu. Zmeraj moramo biti pripravljeni napeti vse sile in zmožnosti, da ohranimo blagodejni mir.

Vsi, vsa naša država, je za politiko miru. Izjavljamo, da bomo sodelovali z vsemi organizacijami in ljudmi, katerim je mirovna misel glavna zapoved sedanjega časa, da bomo vedno propagirali mirovno misel ter jo podpirali na osnovi in v duhu Svetovnega mirovnega kongresa mladine, ki se je lani vršil v Ženevi.

**Ohrani
svoje zobe
vse življenje
zdrave!**

Mnogokateri izgubi prerano svoje zobe, ker jih ni pravilno negoval. Danes se še veliko premalo pazi na nevarni zobni kamen, ki razmaja zobe, da radi tega pogosto izpadejo. Da ostanejo zobje trdni in zdravi, skrbi Sargov KALODONT.

V Jugoslaviji je Sargov KALODONT edina zobna pasta, ki vsebuje sulforicin-oleat dra Bräunlicha. Odpravlja polagoma vendar zanesljivo zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje.

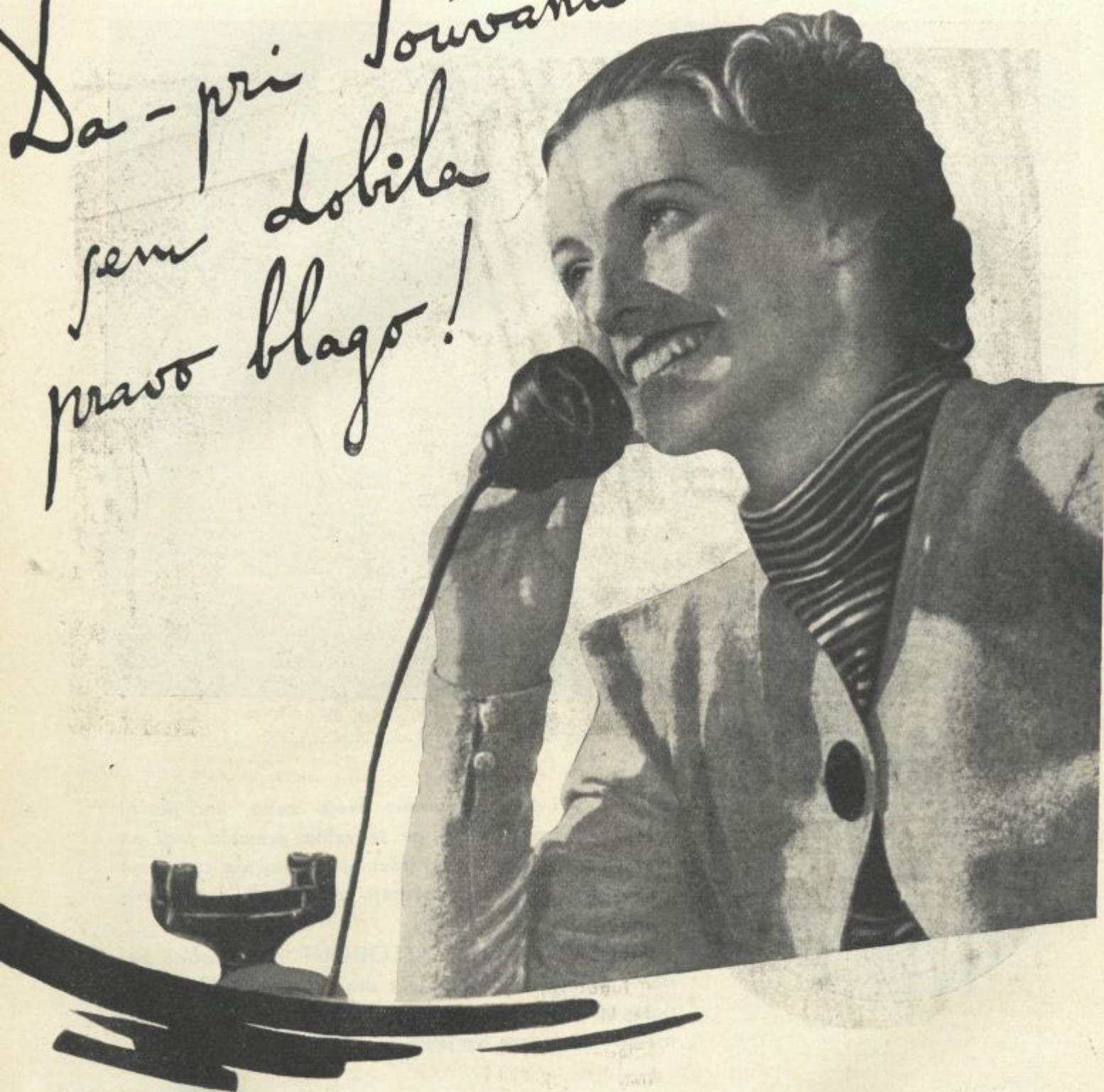
SARGOV

KALODONT

**proti
zobnemu
kamnju**

★ Prijetno poživilo: Kalodont voda za usta! Koncentrirane sestavine, izborno razkuževalno sredstvo, varčna v uporabi.

Da - pri Souvanu
sem dobila
pravo blago!

VEDNO NAJNOVEJŠE
VOLNENE IN SVILENE
TKANINE:

Manufaktura

F. Ks. Souvan
Ljubljana, mestni trg 24.

SOCIALNA ZAŠČITA OTROKA IN MLADINE

Socialna zaščita otrok in mladine spada v široko področje socialne politike in njenih vprašanj. Socialna politika obsega celo vrsto reform in akcij, katerih naloga je izboljšanje splošnih življenjskih pogojev po načelih, ki jih je znanstveno dognala sociologija. Z drugimi besedami: sociologija je veda, ki proučuje družabna vprašanja in zakone socialnega življenja, socialna politika pa ureja in zdravi njih bolne pojave.

Dandanes kažejo vse evropske države in vsa evropska mesta očitno težnjo za splošno socialno reformo, kar je tudi povsem naravno. Gospodarska kriza je dosegla neverjeten obseg, brezposelnost je ogromna, prehrana širokih slojev slaba in nezadostna, njih stanovanja nehygienska, manjka jim zraka in solnca, toplote, ljubezni in rodbinskega življenja. Izgubili so vero, ponos, samozavest, čut lastne vrednosti, vse, kar človeka dviga na dostojno višino. Tuberkuloza, sifilis, rak, lepra in duševne bolezni požanjejo vsako leto ogromno število ljudi, še več jih pa degenerirajo in onesposobijo za delavne člane ljudske skupnosti. Temu zlu se pridružujejo še sekundarne posledice, alkohol, prostitucija in kriminal, kar zastruplja že itak zadušljivo ozračje, v katerem živi dandanašnji človek. Degeneracija se širi, toda ni posledica antropoloških in metafizičnih zakonov, kakor mislijo nekateri filozofi. Ta degeneracija je posledica kronične lakote na eni in prevelike mehkuznosti na drugi strani ter gnusne in človeka nedostojne borbe za življenjski obstoj. Lakota in telesna degeneracija pa ustvarjata tudi duševno degeneracijo. Nikoli niso v svetovni zgodovini ustvarjali velikih dejanj kronično lačni sloji, pač pa vedno le tisti, ki so že čutili duhovno lakoto. Ta je pa vselej znak neke gospodarske blaginje, ki zahteva večje kulturne potrebe.

V naši državi je otrok več ko ena tretjina vsega prebivalstva. Torej ne samo zato, ker so oni temelj narodne sedanjosti in vsa njegova bodočnost, ampak tudi zato, ker so številčno najbolj močni, zavzema po pravici njih otroško vprašanje osrednje mesto v socialni politiki. Nikakor pa ni mogoče rešiti otroškega vprašanja samega zase, ampak je ono le eden najvažnejših členov v sklopu, ki ga zavzema celotni preporod kulturnega in evgeničnega življenja našega naroda, celotna družabna asanacija, ki stremi za splošnim izboljšanjem življenjskega standarda.

Ne smemo pozabiti, da je zaščita otroka brez zaščite matere nemogoča, tako s telesnega kakor tudi z duševnega vidika. To dejstvo se je jasno pokazalo v dobi nagle industrializacije evropskih držav konec 19. in v 20. stoletju, ki je odtrgala velikemu številu otrok priroden način prehrane iz materinih prsi in družinski dom. Ko so se za delavske otroke začeli ustanavljati domovi in zavetišča, vse seveda v neprimerni obliki, je naglo poskočila umrljivost otrok, k čemur so pomogle še nezdrave socialne razmere, vlažna in temna stanovanja ter pomanjkanje čistote in reda.

Nikar ne mislimo, da je zaščita otroka delo človekoljubnosti ali dobrega človeškega srca. V letih 1902. do 1927. so padla rojstva v vseh deželah, ki so pretrpele svetovno vojno, za 11%, umrljivost pa je ostala na enaki višini kakor prej. Narodi so se začeli starati, število starcev je presegalo število otrok. Da to ni zdrav pojav, je popolnoma jasno, in tu tiči vzrok, zakaj je zaščita dece nujno potrebna.

Razen omenjenih evgeničnih posledic je naraščal tudi moralni propad. Pohajkovanje, lenoba, laž, majhni kriminalni prestopki, seksualne abnormalitete v materialno slabo stoječih slojih, lenoba, brezvestnost, nevračunljivost in patološki egoizem v materialno dobro stoječih slojih. To so rane, ki se ne morejo zaceliti.

Oboje je enako važno za življenje in napredek družbene skupnosti in so tudi vzroki v svojem jedru enaki. Gospodarska stran ima enako važnost, pri teh vsled izobilja, pri onih vsled pomanjkanja. Družina, »najboljša

II 1937 ŠTEV. 5

M A J

* LETO VIII *

Naročnice, ki še niso plačale naročnine za drugo četrtletje, prosimo, da jo še danes nakažejo. Položnica je priložena četrti številki.

Priložena je mehkovezana knjiga Agnes Günther: Dušica Rožamarija, I. in II. del.

V platno vezana knjiga bo priložena prihodnji številki.

zaščitnica otrok», je prav tako nezdrava pri teh in onih. Dandanašnja družina je žal prepogostokrat neresnična in neiskrena skupnost, ki se vzdržuje le s silo, z zakoni ali pa iz gospodarskih razlogov. Potemtakem ni nič čudnega, če poraja in vzgaja telesno in moralno bolan naraščaj. Zato gre zaščita otrok še dalje od zaščite matere, gre za ozdravljenjem sedanje ali za ureditvijo nove družinske oblike. Naši zakoni pa ne store za to ozdravljenje prav nič. Naša mati je neuka, brezpravna državljanka. Nezakonski otrok in nezakonska mati sta še vedno pojem greha. Mater, zlasti nezakonsko, ne ščiti nič, očeta pa prepogostokrat njegov položaj in denar.

Otrok prav tako ni sistematsko zaščiten. Imamo sicer ustanove za dojenčke, kolonije za predšolske in šolo-obvezne otroke, zavetišča itd., toda kakor hitro ti zapuste zavod, so na cesti, bolj ubogi ko prej. Zaščita bi morala biti trajna, in to vse dotlej, dokler bi ne bil otrok sposoben za samostojno vzdrževanje, ker drugače bo vse zastoj.

Eno samo vprašanje se potemtakem sploh ne da rešiti; vse je povezano tako tesno drugo z drugim, da se zdj skoraj nemogoče izvesti eno brez drugega. Zato bi polovični ukrepi ne prinesli nobene trajne koristi. Delo na tem torišču bi bilo treba zagrabit v jedru, globoko in stvarno, treba bi bilo natanko proučiti položaj in se šele takrat lotiti smotrnega in vztrajnega dela. Treba bi bilo koncentrirati vse delovne enote privatne in javne iniciative, vso ekonomsko moč javnih in privatnih ustanov. Smotno delo bi moralo obsegati vse od pokojninskih fondov za vse delavce, profilaktorijske, javne kinematografe, gledališča, predavalnice, čitalnice, kopališča, najrazličnejše tečaje za matere in očete, menze za doječe in noseče matere, posebne šole, v katerih bi si otroci lahko izbrali svoj poklic, delavske in vajenske domove itd.

Zato bi bilo najprej treba zgraditi trdno osnovo, in sicer po natančnem proučevanju razmer na podlagi statistike in resničnih dejstev in po natančnem načrtu, odkod naj bi se dobila materialna sredstva. Nato bi bilo treba postaviti socialno-zdravstveno in moralno zaščito na sistematsko zgrajeno osnovo, ki naj bi obsegala:

1. varstvo dojenčkov in mater,
2. varstvo predšolske mladine,
3. varstvo šolske mladine s posebnim ozirom na reformo šole in pouka,
4. vzgojno-moralno delo s predavanji, predstavami in kulturnimi filmi, z omejevanjem alkohola, pivnic in gostiln ter z organizacijo prostovoljnih stalnih ali periodičnih delavskih čet prosvetnega, kulturnega in socialnega značaja.

Seveda bi bile to le najnujnejše in najlažje izvedljive točke, mimo katerih bi ne moglo nobeno začetno delo.

Unija za zaščito dece, ki si je zadala to veliko nalogo, stopa letos prvič v javnost z organizacijo dečjega tedna, ki se bo vršil od 9. do 15. t. m. Namen te prireditve je zainteresirati našo javnost za to pereče vprašanje. Želeti bi bilo, da bi ne ostala nobena mati, noben oče, sploh noben zaveden človek ob strani pri delu za zaščito našega naraščaja in z njim naše bodočnosti.

Z. P.

Žene pri težkem delu

Josip Schleimer
Fotoklub Ljubljana

Megleno jutro

MATI ČAKA PRI PLOTU

eter je divje majal vrhove dreves na vrtu bolnice. Vsa okna bolnice so bila zaprta.

Bolniki ne razumejo klica vetrov. Vsi hrepene po ljubezni in vljudnosti.

«Sestra!» je prestrašeno zaklical neki glas. «Poglejte, sestra, tamle stoji žena pri plotu...»

Sestra Ivana je stopila k oknu velike bolniške dvorane in je še zagledala, kako je ležla neka žena čez nizki plot.

Povedala je to zdravniku, ki je imel službo. Dr. Jamič je bil odločen mož. Šel je s sestro prednico na vrt in stopil k tuji ženi.

«Kaj iščete tukaj, gospa?» je vljudno vprašal zdravnik, ko je videl preseči, ganljivi pogled.

Tako gledajo matere, ki jim je otrok bolan, si je mislil izkušeni zdravnik ter prijel ženo tolažeče za roko.

«Ne pustijo me noter», je zašepetala.

Šele zdaj, po glasu, je spoznal dr. Jamič mater Helenice Martinove, ki je ležala z nalezljivo, zelo nevarno boleznijo v pritlični vogalni dvorani št. 6.

«Pojdite, gospa Martinova — hrabri morate biti. Storili bomo za vašo hčerko vse, kar je v človeških močeh...»

«Ali bi ne smela tu ostati?» je vprašala žena in milo prosila. «Pustite me tu, gospod doktor, odtod vidim sobo in košček njene blazine. In kadar je okno odprto...»

Toda prav ta hip so zaprli okno.

«Počakam, da ga spet odpro... tu mi je tako dobro... kakor da sem pri njej... pustite me tu, gospod doktor...»

«Draga gospa, tega vendar ne morem dovoliti! Pojdite! Vsa bolnica bi se preplašila, če bi vas videla, da tu stojite. Pomislite, da morajo imeti bolniki mir. Iz ene dvorane so vas že zagledali, ko ste ležli čez plot... to res ne gre...»

«Helenica je moje edino dete... mož mi je že davno umrl...» je tarnala blede, suha žena. «Pustite me v

njeno sobo, k njeni postelji... jaz se ne bojim okuženja...»

«Samo potrpite, upamo zelo, da bo spet vse dobro.»

Dr. Jamič je nekoliko zardel, ko se je poslovil od gospe Martinove in jo prepustil sestri prednici. Upanja v resnici sploh ni bilo več. Deklice človeško znanje ni moglo več rešiti. Edino čudež bi mogel pomagati...

*

Helenica je prosila sestro: «Odprite okno, prosim, odprite, sestra!... Pri odprtem oknu mi je tako dobro. Veliko bolj mirna sem... tako kakor pri mami...»

Medtem je sestra prednica dovedla gospo Martinovo do vrat bolnice in se poslovila od nje.

Toda gospa Martinova ni odšla. Čakala je, da izgine sestra prednica v pritličnem hodniku, in spet je hitela čez dvorišče k plotu.

In tam je stala pod drevesom, dokler se ni stemnilo in so v dvorani št. 6 prižgali luč. In stala je tam, dokler ni okno dvorane zatemnelo... Potem je prišla sestra prednica ter še enkrat odvedla žalostno ženo z vrta.

Drugi dan pa so bila mala vrata v plotu odprta... pripravljena...

*

Gospa Martinova je stala pod jelko na majhnem gričku ter zrla proti oknu, za katerim je ležalo njeno dete. Vse njene misli so bile pri Helenici.

Dr. Jamič je zmajeval z glavo, ko je videl oči bolnice uprte proti odprtemu oknu. Vprašal je sestro, ki je imela službo:

«Ali ji je kdo kaj povedal?»

«Ne, gospod doktor. To je res čudno. Gotovo sluti, da je mati blizu, nič več ne prosi, da bi jo pustili k njej. Mislim, da se izliže iz tega.»

Dr. Jamič je samo pokimal in odšel.

In tretji dan so pustili ženo, ki je čakala za nizkim plotom pod jelko, v dvorano, k okrevajoči hčerki. Smehljaje se je stopila v dvorano, sedla na stol ob postelji; niti besedice ni izpregovorila, samo zrla je na dete, ki ji je bilo zadnje dni in noči tako blizu — navzlic zaprtemu oknu in vrtnemu plotu in zahrbtni bolezni...

VI. V.

Materin dan ima 24 UR

Materino jutro

st! je zašepetala Eva ob šestih zjutraj. «Helena! Vstani! Materinski dan je!» Obe sta se po tihem splazili iz posteljic ter dolgo in oprezno stikali po sobi in kuhinji.

Potem sta vzeli iz miznice dve prazni papirnatí vrečici, ju napihnila ter se tiho splazili k materini postelji. Mati je še spala in ni ničesar slutila.

Postavili sta se k zglavju in udarili s papirnatima vrečicama ob zid, da sta se razlegnila dva poštena poka. Držali sta si pesti na ustih: «Tra-rá! Tra-rá! Materinski dan!»

Prestrašena je planila mati s postelje. In obe hčerki sta skočili kakor beli žabici k njej ter jo dipje poljubljali.

«Glej, mama, kako lepo sva pogrnili za zajtrk!»

«Za Boga vendar! Saj sta mi oskubli hiacint — in prav do golega!»

«In čevljičke sva lepo osnažili, le poglej!»

«Sta res strašno pridna otroka! Samo — ojej, za rumeno kremo sta vzeli črno ščetko!»

«Helena je začela...»

«Ne — Eva!»

«Lažeš...!»

Kratek odmor.

«Prineseva ti zajtrk v posteljo, kajne?»

«Ne, ne! Vstanem!»

«Ne — ne vstajaj! Morava ti postreči! Gospodična nam je rekla v šoli...»

Eva je začela jokati.

«No, pa naj bo! Prinesita mi zajtrk v posteljo!»

«Ha! Jaz mleko, ti pa kavo!»

«Ne — ti kavo in jaz mleko! Au!»

«Mama — Eva me tepel!»

«Mama — Helena me tepel!»

«Neumna žabal!»

«Neroda!»

«Huuuuuuuu...»

«Beeeeeee...»

Jezika ven. Zaušnice. Udarci. Solze. Mama je vstala. Kava razlita po postelji. Oče je dostojanstveno priplul v sobo. Z eno roko drži hlače, z drugo deli pravične udarce. Ihteč beži mati v kuhinjo. Materinski dan traja dalje.

Materino dopoldne.

«Mama — jaz hočem tisto lepo obleko, tisto modro.»

«Jaz tudi.»

«Zakaj?»

«Gospodična učiteljica je rekla, da moramo obleči najlepšo obleko — za mamico!»

«Ampak tega ni treba, otrok! Jaz sem z vsem zadovoljna.»

«Ampak jaz bi hotela modro obleko.»

«Jaz tudi...»

«No, še tega bi bilo treba! Edina lepa obleka! Nič!»

(Dve minuti odmora.)

«Mama, jaz hočem tisto modro obleko...»

«Jaz tudi...»

«Sem vama že povedala. Jaz nečem!»

«Ampak gospodična učiteljica je rekla... za mamico najlepšo...»

«Ne — in konec! Ne dopolim!»

«Huuuu...» (Potoki solz.)

(Dve minuti odmora.)

«Mama — jaz bi hotela modro obleko...»

«Jaz tudi...»

«Ven! Ali pa...!»

(Dve minuti odmora. Za vrati obupno javkanje. Nato — skozi špranjo pri vratih...)

«Mama, jaz hočem mo-o-dro o-o-bleko...»

«Ja-jaz tu-u-di.»

«Pa v božjem imenu! Tu imata ti preklicani obleki! Delajta z njima, kar hočeta! Meni je že vseeno!»

Materino poldne.

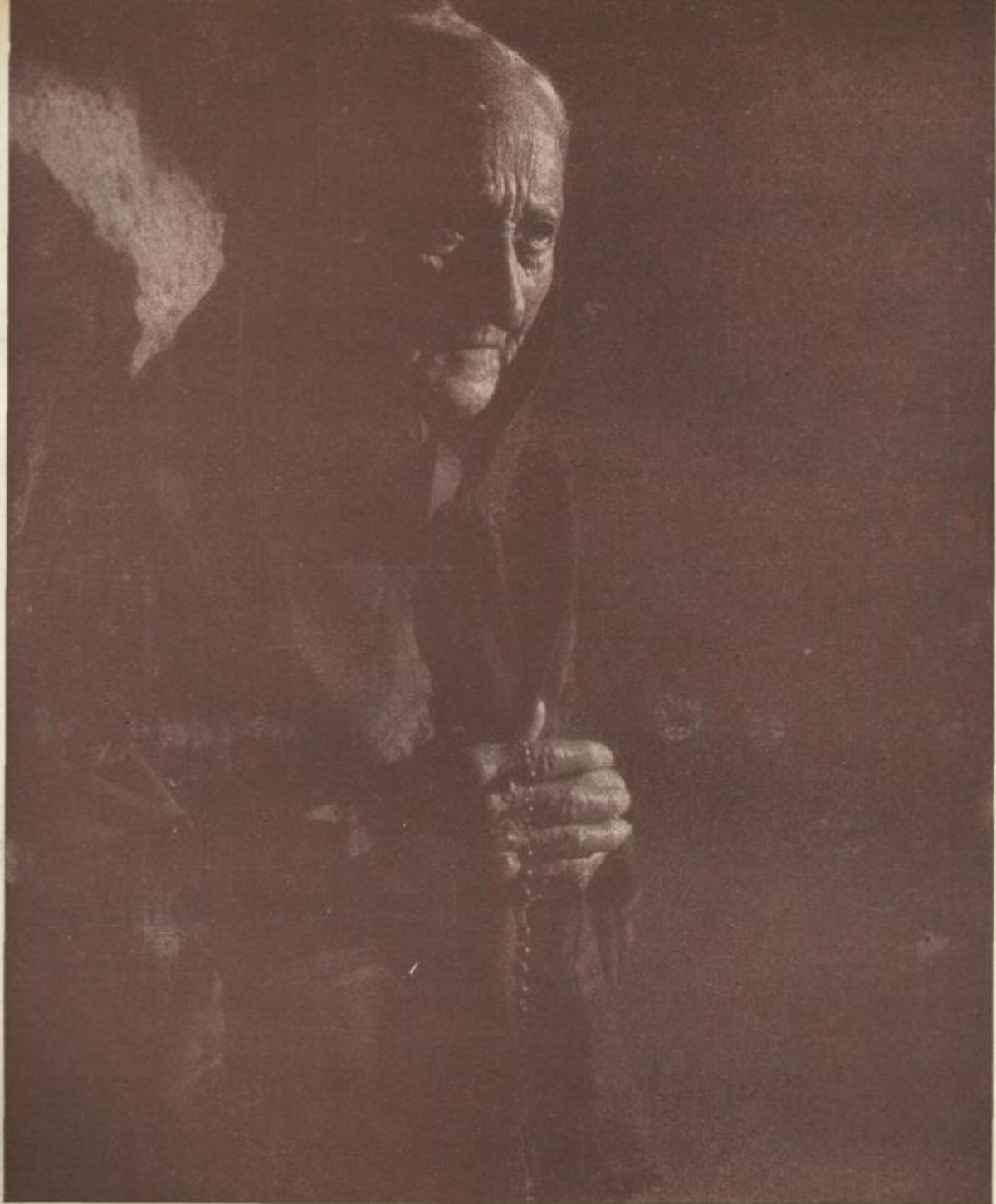
Obed.

«Eva, daj mi sol! Juha je nekoliko premalo osoljena!»

«Tako, tako, draga mamica!»

«Ne — jaz ji dam!»

Josip Pogačnik
Fotoklub Ljubljana

Mati

«Ne — jaz!»
«Toda, otroka — mirujta vendar!»
Glas gospodarja: «Zdaj mi je pa že dovolj!»
«Ojej, zdaj sta mi nasuli vso sol v juho! To je lep dan!»
«Ampak — mamica! Midve te imava tako radi!»
«Da — da — verjamem — za Boga, sedita vendar!»
«Ne — jaz ti moram dati poljubček.»
«Jaz tudi!...»
«Ampak ne zdaj!...»
«Ampak gospodična učiteljica je rekla...»
«Sedita! Slišita! Jezus — pozor!»
Prepozno.
Žlice skačejo, vilice se prekopicajo, krožniki ropotajo. Vsaka hoče biti proa. Prismojeni sok pečene teče po modrih oblekah. Tudi materina obleka je prešla svoj delež. Otroka jočeta, oče se jezi. Mati se iz obupa smehlja. In vendar koraka dalje — materinski dan.

Materin večer.

«Mama, zdajle je materinski večer.»
«Da — zdaj moramo iti lepo spančkat.»
«Mama, imava še presenečenje zate.»
«Lepo vaju prosim, otroka — ne morem več prenesti!»
«Nekaj krasnega, mama! Le počakaj!»
Kratek, napet odmor. Beganje v sedni sobi. Vrata se odpro. Deklici sta se fantastično oblekli. Vsaka ima po eno očetovo smuško palico, ovito z njegovimi kravatami. Obe začneta peti:
«Moja zlata mamica,
malo le počakaj!...»

Štiri kitice. Potem se ponosno priklo-
nita in podajata mami zvitek papirja.
Vrata se odpro. V sobo plane oče.
«Kaj sta mi napravili tam na pisalni mizi?»
«Midve sva samo pisali... Gospo-
dična učiteljica je rekla... draga ma-
mica... veš... ne, jaz nisem ničesar
razlila... to je morda...»

«O ne! Eva je razlila! Ona je proa...»
«Vsa tinta je razlita po mojih papir-
jih! Po spisih, ki sem jih prinesel iz
pisarne... Jaz vaju naučim...»
Velik prizor. Siba poje. Krik, jok.
Prerekanje med zakoncema. Večerno
sonce. Zarja na obzorju.

Materina polnoč.

S cerkvenega stolpa dvanaest krepih
udarcev. Eva se prebudi, malo se boji,
toda stopa po prstih k mamini postelji.
«Mama... mama... halo — mamica!»
«Kaj je? Kaj se je zgodilo?»
«Mama — ali je zdaj materinska pol-
noč?»
«Materinska polnoč!» godrnja oče.
«Torej vidve danes ne dasta miru?»
Eva beži prestrašena v posteljico in
se dela, kakor da spi.
Oče jezno puha, mati vzdihuje.
Materinski dan je končan.
(Bruno Wolfgang: «Eva in Helena».)

ŽENE IN MATERE

NATUJEM

(Iz zapiskov s potovanja po Vestfaliji marca 1937.)

o je pot po čudnem labirintu, po vestfalski ravnini. Ceste so razpeljane vse križem, črni tlak se sveti, ko je opran od zgodnjepomladnega dežja. Številne žolte, koničaste table na popleskanih stebrih nam povedo, kam pridemo v mesta, kako daleč je do njih. In dež, topli vestfalski dež venomer rahlo trka na streho našega vozila, venomer nam šepče pesem, da bo že ponehal, kadar bo naša pot končana. Potem bodo čez noč zazelenela polja, bo vzbrstelo popje na drevju in bo — vsemu zastrupljenemu ozračju nakljub — pognalo bujno zelenje po vrtovih v kolonijah. Samo to pot naj še opravimo; a ta naša pot je dolga.

Skozi venomer zarošeno šipo gledam molče v pokrajino. Skozi kolonije se vozimo, skozi mesta, nikjer ni pravega začetka, nikjer pravega konca. Vse je raztrgano, in vendar je vse enota. Ko si oddahnem zunaj izven hiš, na cesti, ki teče ob dveh črnih jarkih — a onkraj jarkov so drevesa in polja in gaji —, ko se naenkrat spomnim domačih krajev, raste daleč pred mano, kakor začaran grad, iz meglice in pršečega deževja velikanska siva gmota. Industrija. Premogovnik. Pod tem začaranim gradom je globoko v zemlji med črno drobovje zemlje zarit poldrugi tisoč rudarjev. Kakor oklopljeni vojščaki, kakor velikanski mrki stražarji, zakleti čuvarji človeškega drobiža, ki ruje in miglje pod zemljo, stojijo trije visoki dimniki. Tu sem, v Vestfaliji.

Spet smo med hišami, med velikimi, zidanimi zaboji. V koloniji Recklinghausen-Süd.

— Bomo pa malo ustavili! — se kakor iz sna zdrami vodja vestfalskih Slovencev, ki sedi za mano. Ves čas je bil pogreznjen v molk, čeprav ima ob svoji strani sopotnico Rožo. Vsi jo poznajo le pod tem imenom. Njen oče je bil Italijan, mati Hrvatica, ona pa je Slovenka. Rodila se je v Trbovljah. Zdaj je vdova in prodaja vino v Essenu. Hude oči ima, včasih je krotila najbolj divje trbovske razgrajače.

— Gut! — pravi moj sosed, ki vodi vozilo. Je mlad knjigarnar iz teh krajev. Na en sam migljaj prijatelja slikarja Arensa se je ponudil, da nas s svojim avtom magari ves dan prevaža po Vestfaliji.

Vidim na pragu krepkega moža, glava mu tiči v pri-vihanem ovratniku ogoljene zimske suknje, klobuk počiva poševno nad čelom, nad bistrimi očmi. To je France Doberšek, večno mladi fant z večno mlado ženico. Ali je jezen, ko smo se zakasnilo za celo uro! Roko nam še stisne, takoj nato pa mora na rudnik, v jamo.

Kako se to vsakdanje čuje: v jamo! Včeraj popoldne sem lahko tudi jaz zlezal v globino in se potikal osem sto metrov globoko. Plazil sem se prav tam, na fronti,

Najstarejša mati med našimi izseljenci v Nemčiji je Marija Špicnagljeva, po rodu Nadrahova iz Višnje gore, stara 92 let. S svojim bolehnim možem Miho prebiva v koloniji Brambauer v Vestfaliji.

kjer rohnijo stotera zasekovalna kladiva, kjer so rudarji črni kakor sami hudiči in kjer se mi je prah tako zajedel v obraz in v oči, da ga čutim še danes v obeh očesnih duplinah. Enkrat samkrat sem pogledal v pravi živi pekel, pa bom ta strašni praznik pomnil, dokler bo možganov volja prevračati spomine, kakor prevrača kosce vonjivo mrvo k solnca... Glej ga, France Doberšek pa gre v jamo brez vsake brige, še vesel, kakor hodi že leta in leta in bo hodil še dolgo. Še je čvrst in zdrav. Prislužil bo lepo rento za stare dni, lepšo kakor oni stari knapje, ki hodijo danes sključeni po kolonijah.

Srebamo juho zgoraj v kuhinji. Za majhno popotno okrepčavo. Ogledamo stanovanje. Prelepo, kako znajo nekatere delavske žene urediti kuhinje in sobe. In zadaj za hišo je vrt. Stanovanje in vrt, to je vsa domačija.

Izpod gostoljubne strehe nas dalje vabi rahlo zelena planjava. V dežju, v večnem dežju hitimo mimo širokih kanalov. Vodovje, ki je nekoč napajalo prežalostna, skrivnostna vestfalska močvirja, je zdaj ujeto v široke struge. Velikanska zagozda zapira višji kanal od spodnjega. Oteta zemlja pa vsako pomlad in jesen voljno prenaša ostrino pluga in ropot traktorja.

Že smo precej na robu vestfalske industrije. Rešeni smo njenega strašnega objema, sproščeni na zelenem

podeželju, ki se širi daleč proti severu, proti morju. Z avtom počasi križarimo po koloniji B r a m b a u e r. Tu nekje prebiva najstarejša slovenska mamka. Pravili so mi o njej, da šteje dve več kakor devetdeset, pa še sleherni dan zapoje in zapleše. Moramo jo najti.

Ob cesti, daleč proč od črnega robu in svetilk stoje kolonijske hiše samo na eni strani. Zagledane so v polja in dalje v brezove gaje, ki bodo jutri, pojutrišnjem zazeleneli tako sočno in veselo, da se bodo vsem v koloniji nasmejale oči. Šele tam za gaji se spet dviga iz meglice in iz rosnega dežja sivi, začarani grad. Rudnik «Minister Achenbach».

Na dvorišču stopimo čez prag na stopnišče. Res je, podobne so si hiše kakor jajce jajcu, toda tole hišo smo prav razpoznali od drugih: na oknu zelenita rožmarin in roženkravt. In na dvorišču pogledajte ljudi pri vselem domačem opravilu: pri kolinah!

Ko smo na dvorišču vpraševali po Špicnagljavih dveh, nas je opazil on, starček bolehn. Sedel je pri oknu, kakor že vso zimo. Slaboten je pravkar odložil knjigo «Dva človeka», ki mu je — osemdesetletniku — obudila mnogo, mnogo lepih spominov na mlade dni.

— K nam gredo! — je rekel.

In njegova vedra ženica, dvanajst let starejša od njega, pa za polno mero bolj zdrava kakor on, se je preplašila.

— Jezus, ne dobite me ven! — nam je odgovarjala iz sobe, — ne pa ne, preden se malo ne oblečem. Vsaj bel predpasnik naj navesim nase!

Ko je naposled stopila med nas, lepo in snažno opravljena, glavo pa po dolenjsko obvezano z ruto, so njene na pol slepe oči začudene razbirale med neznanimi obrazi. Nič niso videle, nič določnega. Samo slutile so, da smo prišli z dobrim namenom. Gledal sem ta starinski, nagubani obraz, zdel se mi je kakor razorana zemlja. Povešena spodnja čeljust pa mi je izdajala otroka, ki je ves zavzet, vesel in plašen, ko se je nepričakovano nekaj zgodilo. Iz te trenutne zmede se ni moglo roditi nič drugega, kakor solze. Oprijemala nam je roke s svojima hladnima dlanema, vsakemu posebej je stiskala desnico, se obesila predsedniku za lakt, vzela steklenico vina v dar in hlipala: «Da sem to čakala, da sem to čakala!...» Nam pa sitno, zares. Saj nismo ministri in milijonarji, preprosti popotni ljudje smo, rojaki, pozdrav smo prinesli iz domovine. Ženica pa nam še stiska roke, kakor da nas hoče povezati v ringaraja. In naenkrat se ji izluči iz hrupavega grla:

*Bodimo veseli,
vesel'ga srcá,
smo iz luštnega kraja,
iz Trbovelj domá...*

Ampak ta prikupna grča ni iz Trbovelj doma. Pri Nadrahovih se je rodila, po domače pri Tucu v Višnji gori. V Trbovlje je šla delat v mladosti, šole ni nikoli poznala, le samo trdo delo, samo trdo delo od otroških let do pozne starosti. V Trbovljah je spoznala Miho Špicnagljo in ga je vzela. Šla sta na Ogrsko, šest let sta tam živela. Pot za srečo, za preprosto delavsko srečo, ju je dalje vedla v Lotaringijo. Naposled sta prišla v Nemčijo. Štirideset let je Miha Špicnagelj delal v jami. Šele pred desetimi leti je izpregel. Zdaj života iz nizko pokojnino. Prav zaupno mi sklonjen in slaboten govori:

— Brez nje ne bi mogel. Ona me še čisto obrihta. Zjutraj mi kofé prinese na posteljo.

Ona pa ujame njegovo besedo, tako je bistra in slišna. Bodro se pohvali:

— Starejša sem, pa še zmerom dedca odvagam. Letos me vso zimo mrzila, je že res, pa ne zdiham kakor ta moj stari — beži ga lomiti!

Če se prav spomnim, je «beži ga lomiti» zadonel še vse bolj rezko in po domače, kakor je tu zapisano. To je bilo smeha v kuhinji. Ona pa nam je spet zapela eno izmed tistih starih pesmi, ki so jih naši ljudje pred štiridesetimi in petdesetimi leti ponosili s seboj na tuje. Pesmi, ki so doma zamrle, na tujem pa še živijo vedno sveže, preproste, neusahljive, kakor rožmarin in roženkravt, ki jim z mirto vred rase v lončkih in na vrtovih in si družina od družine dobavi vršičke, če pri njej grmiček usahne.

*Lušno je res na svet,
ko ne b' b'lo treba umret'.
Žalost velika,
zapustit' moram svet.*

In smeh in jok in tolažba in up — vse to je praznovalo v stari slovenski mamki svojo posebno uro, ko smo se mudili v kuhinji rudarskega upokojenca Mihe Špicnaglja in njegove žene Marije. Še o otrocih nam je šla beseda. Starka pripoveduje:

— V Višnji gori nas je bilo dvanajst pri hiši, jaz sem bila najprva, pa sem še vedno tukaj. Meni jih je Bog dal troje. Ta je Marija, edina moja hčerka, za moža ima rudarja Gajška, ki vodi tukajšnje Slovence, pet in štirideset članov. Sinova sta dva, prvi v Franciji, drugi v Belgiji, oba že čez prag petdesetega leta.

— O zlati poroki še povejte, mati, o zlati poroki, — jo bodri hčerka Marija.

Zlato poroko sta stara Špicnaglja praznovala lani novembra. O, to je bila velika reč, visoka gosposka se je zato pobrigala. Nemško ministrstvo je poslalo petdeset mark, z avtom sta se ženin in nevesta peljala v cerkev, polno je bilo ljudi, škof Gašper iz Münstra je poslal pozdrave, doma pa je čakalo pismo predsednika pokrajinske vlade in od občine so prišli gospodje čestitat z denarjem v roki.

— Jezus, kaj pravite, ali bi še živela, če bi bila v Trbovljah ostala? Vse Trbovce lepo pozdravim, vse. Nadrahe in Katro Rožajko pa še posebej... Povejte: tako nas imajo tukaj radi, da nama prinašajo koline in pijačo, kakšno juho in meso — o, koliko je dobrih ljudi na svetu, kako lušno je živeti. Jezus, ali mene bodo kmalu pokopali, me v črno zemljo dali... Pojmo, zapojmo...

*Dolga je rajža, dolga je noč,
kličimo Marijo na pomoč.
Marija bo prišla, prižgala bo luč,
name bo svetila celo noč.*

Svetel, bel, žalosten privid se mi je zbudil ob tej pesmi, ki je še nisem čul in ki je tako otožno zazvenela iz starke: uzrl sem mrtvaški oder in svečo ob njem in to velo, razorano materinsko lice, pa roke, prekrizane kakor k molitvi, stiskajoče črni križec debelajagodnega črnega molka... Tako blizu je ločitev, zapisana nam je vsakemu posebej v knjigi Večne pravice. A tako živo in voljno še tu pred nami v starem telesu utriplje plamenček trdo prestanega življenja! Pohlep po koščku zadnje sreče tu, v koloniji na robu Vestfalije.

— Domov bi hotela še enkrat, vsaj še enkrat, — se razjoče. — Ali me boste poleti vzeli s seboj? Pri vas bom sedela!

Z otroško zaupljivostjo se oklepa roke enega in drugega, ki stojimo v kuhinji in se hočemo posloviti. Roza nataka starki vina in ji napija, nazdravlja, starka ji vrača zahvalo z dolenjsko zdravico, midva s starim Špicnagljem pa se pogovarjava o nemškem podpornem in pogrebem društvu, ki za majhne prispevke izplača 125 mark posmrtnine in pošilja vsakih 14 dni v hišo zabavni družinski obzornik «Nach Feierabend».

Še nam starka govori o Trbovljah, ki so se ji iz mladih let najbolj vtisnile v dušo. Sklepa roke, pa jih naenkrat razklene:

M. D. Pavliček:

NASŠE MATERŠE

koledarju vidimo dneve kakor členke dolge verige, darovane mnogo in mnogo ljudem. To so dnevi svetnikov, spominski dnevi velikih zgodovinskih dogodkov. Ni še tako dolgo, ko se je v koledarju pojavil dan, posvečen vsem materam, dan, ko se prebude otroku čustva ljubezni do nje, ki ga je rodila. Res je, da se morata hčerka in sin vedno skozi vse življenje spominjati svojih staršev, toda zakaj bi ne bil materi kot simbolu večne poti pozemeljskega življenja posvečen poseben dan?

Zato nam je torej tisti lepi običaj, da se spominjamo vseh mater ob določenem dnevu leta, tako ljub in tako pripraven, da se spomnimo požrtovalnosti, ljubezni in vrednosti življenja naših dobrih mater.

Mati je bila že od nekdanjega motiva umetniških del velikih kiparjev, slikarjev in pesnikov. Vsi ti so čutili globoko spoštovanje do njenega življenja in poslanstva. Videli so v njej simbol življenja, ki gre po potih skrivnostnega labirinta od vzhoda do zahoda in od severa do juga, ki ne umira smrti poedinca, ker je življenje.

Mi ne bomo proslavljali matere kot umetniki. Mi se spominjamo vseh naših mater, ki so vzgojile ali vzgajajo svoje otroke pod slamnatimi strehami vasi in pod opečnimi strehami mest in trgov vse naše države ter jim prepevamo slovenske, srbske in hrvatske uspavanke...

Vsem tem našim materam moramo biti hvaležni za to, da so izpolnile svojo veliko nalogo, ki jim jo je dalo življenje žene. Njim smo dolžni plačati veliki dolg njih trpljenja in žrtvovanja. Mater vidimo kakor sliko velikega poslanstva človekovega življenja, njeno žrtev kakor žrtev, prineseno življenju, njeno trpljenje kakor trpljenje človeka, ki se zaveda svojega poslanstva.

Tega dolga ne moremo drugače plačati kakor s priznanjem, s toplo ljubeznijo in z globokim spoštovanjem. Ničesar ni, s čimer bi mogli poplačati žrtve, ki jih žrtvuje mati. Ni ji mogoče nagraditi, poplačati prebedenih noči ob postelji bolnih otrok — ni mogoče pliti v oči vseh tistih solz, ki jim jih je izžela skrb za življenje drugih.

Življenje žen in mater je večna služba.

Ženske hočemo mir!

Obenega dvoma ni, da vse ženske, od kmetice in gospodinje pa do uradnice in obrtnice, iz vsega srca želimo, da bi nikdar več ne bilo nobene vojne, s katero ne moremo nič pridobiti, pač pa lahko vse izgubimo. Vendar se marsikatera izmed nas malodušno izprašuje, kaj pač mora storiti uboga ženska za mir, saj je to vendar zadeva vlad, ki vedrijo in oblačijo in ki posvoji uvidevnosti in volji odločajo o vojni in o miru. Ona nima zaupanja vase in ne verjame, da bi se dala z nje-

no pomočjo vojna nevarnost odvrniti. V resnici pa lahko vsaka mati veliko pomore k uresničenju mirovne misli že samo s tem, da vzgaja svoje otroke, ki utegnejo nekoč priti na odgovorna mesta, v navdušene zagovornike in branitelje miru.

Povsod so tajne sile, ki delujejo za vojno. Med temi nevidnimi silami so zlasti vojni dobavitelji in izdelovalci orožja, ki kar preže na trenutek, ko poči prva puška, da bodo lahko kakor pred dvajsetimi leti njih očetje svoje dividende podesetorili in postoterili. Saj so med svetovno vojno prav tisti, ki so nosili vsak čas patriotizem na jeziku, hladnokrvno prodajali orožje in strelivo «sovražniku», če jim je le plačal višjo ceno. Tudi sedanja državljanska vojna v Španiji je vojnim dobaviteljem vseh držav dobrodošla, saj bodo kmalu do dna izpraznili vsa svoja velikanska skladišča starega orožja in opreme. Če pri tem ves narod izkrvavi, jih to nič ne boli, samo da si oni spet uapolnijo žepe.

Dolžnost nas ženske je, da se z vso silo upremo tem brezdumovinskim vojnim dobičkarjem in jim izkušamo onemogočiti njih brezvestno početje, ki ki grozi pahniti človeštvo v novo svetovno klanje. Zakaj me dobro vemo, da lahko samo v miru delamo doma, na polju, v prodajalnici, v pisarni, v tvornici. Samo v miru lahko pripravimo svojim otrokom in nam samim mirno in srečno življenje. In katera izmed nas bi ne hotela pri tem po svojih najboljših močeh sodelovati?

Vse ženske vsega sveta neglede na jezik in na stan se dramijo in vedno glasneje kličejo po miru. Z besedo in s tiskom zahtevajo mir.

Mirovna misel je torej na zmagovitem pohodu. Treba bo samo dobiti prava pota in pomočke, da se bodo pridružile temu velikemu mirovnemu gibanju ženske vsega sveta. Zakaj nikjer pod solncem ni ženske, ki bi iskreno ne želela miru in ki bi ne hotela storiti vsega, da se nikdar več ne povrnejo grozote in strahotne posledice zadnje svetovne vojne.

Otakar Hrazdira
Fotoklub Ljubljana

Pomlad

Draga Hudalesova:

*Marija je našla
pomlad*

Marija se je ozrla šele, ko je bila že sredi prostranega polja.

Tam daleč zadaj je ležalo mesto, temna, mrtva gmota. Razsvetljene predmestne ulice so se svetlikale iz nje, da so se zdele Mariji kakor pošastne roke, ki se iztegujejo proti njej, da bi jo potegnile nazaj v tisto visoko hišo, v tisto tesno podstrešno sobico z edinim ozkim oknom na temno dvorišče. Toda bela cesta, po kateri je hodila, se je prijazno vila med polji in vabila.

Kakor rahla tenčica se je spuščal mrak na zemljo, kakor medla luč je rdela zarja na zahodu.

Marija je hitela, da bi bila čimprej daleč proč od mrtvega, sivenga mesta, ki ji je požrlo že toliko mladih dni. Marija je hitela, zakaj tam v polju nekje je bila pomlad, sladka, vesela, brezskrbna pomlad. Samo enkrat bi rada občutila njen topli dih tudi s srcem in ne samo z očmi. Mnogokrat jo je že videla upodobljeno z živimi barvami, čitala je o njej slavospeve, pisane z lepimi, zvonečimi besedami, v srcu pa je ni občutila.

V polju, širokem svobodnem polju je bila pomlad!

Na pragu bele hišice sredi brstečega sadnega drevja je stala mlada žena z otrokom v naročju in čakala moža, ki je rezal na njivi ob poti zadnje brazde. Kakor stare, ljubeznive gospe so korakale za njim vrane in pobirale črve iz opojno dišeče zemlje.

In tam v daljavi se je razprostiral gozd, v večernem mraku še bolj temen in skrivnosten. Živahen potoček mu je žuborel tiho uspavanko. Ob bregu so rasle vsele trobentice in ponižni zvončki, drobne ptičke pa so hodile pit njegovo čisto vodo.

Pomlad, čista, nepokvarjena, resnična pomlad!

Vedno redkeje so bile posejane nizke, prijazne hišice ob širokem polju. Tu pa tam so jo že pozdravljala mala, svetla okenca; ljubeznivo so jej mežikala, kakor bi jo vabila: «Pridi in odpočij se!» Toda še prijazneje jo je vabilo in klicalo vroče hrepenenje.

Po mehki poljski poti se je vračal zakasnel orač proti domu. Škripanje koles je bilo kakor medel odmev sladke, neznane pesmi, ki je postajala vse tišja in tišja, dokler ni popolnoma utihnila.

Zdaj je šele Marija spoznala, da je vse okrog nje tema, neskončna tema, pred njo cesta brez konca, za njo pa tam nekje mesto, visoka, siva hiša in tesna podstrešna sobica. Tam ni pomladi... Ali naj se vrne brez nje, ko jo že tako dolgo išče?

Za ovinkom je zagledala prijazno, belo hišico. Zavila je k njej in potrkala. Takoj so se odprla vežna vrata in pokazal se je mlad mož, ki jo je vljudo vprašal:

«Kaj pa vi želite, gospodična?»

V pretrganih, zmedenih besedah je vprašala Marija, ali ni morda kje blizu vas in gostilna.

«Prenočila bi rada», je rekla in lahno zardela.

«Do gostilne je še pol ure. Sicer pa dvomim, da bi stara krčmarica sprejela pod streho tujo žensko.»

«Hvala, pa oprostite!»

Hotela se je vrniti, on pa je zaklical za njo:

«Tema je, in do mesta je daleč, pa ostanite pri nas čez noč!»

Nekaj hipov je premišljala, nato je počasi, obotavljaje se vstopila. Boječe je sedla na rob klopi ob peči in vprašujoče pogledala v njegov veseli, prijazen obraz. Velik, gologlav z razmršenimi črnimi lasmi, z rokami v žepih je stal pred njo.

«Ste sami?» je tiho vprašala.

«Sam, že dva meseca je, kar mi je umrla mati.»

Marija je hotela vstati, on pa jo je rahlo porinil nazaj.

«Saj nisem razbojnik, in kaj se spodobi, tudi vem!»

Njegov glas je bil miren, prepričevalen in vljuden.

«Tamle nasproti je mamina soba, vsa je še taka kakor takrat, ko je mama živila. Udobno in sladko boste spali; zjutraj se pa vrnite v mesto.»

Marija je molčala.

«Tudi jaz sem bil včasih tam», je rekel, medtem ko je pripravljaval ogenj v štedilniku. «Študiral sem, osem dolgih let. Mama si je vse življenje želela, da bi bil gospod. Zdaj sem kmet in sem srečen. Gospodov brez dela je tudi brez mene dovolj, kaj pravite?»

«Dovolj in še preveč.»

Pristavil je lonček mleka, nato se je spet obrnil k njej.

«Kaj vas je zvalo tako pozno zvečer k nam na deželo. Saj niste hudi, če vprašam?»

Marija se je nasmehnila. Vsa bojazen ji je izginila, tako odkrito so gledale njegove oči, tako naravno je zvenel njegov glas.

«Zaželela sem si pomladi, tiste čiste, nepokvarjene»

«In ste jo našli?»

«Videla sem jo, našla je nisem.»

Trpko se je nasmehnil in pomolčal. Kaj naj bi bil tudi rekel, saj bi bilo brez pomena. Iskala je pomlad in je ni našla, kakor je on tisti dan po pogrebu zamašil mater po hiši, po polju, povsod.

Nahil je v skodelici vročega mleka. Molče sta ga popila, po domače, kakor bi bila stara, dobra znanca.

Gledal je njen ozki, blede obraz, zasanjane, široko odprte oči in si mislil:

«Videl sem te že nekje, če v življenju ne, pa v sanjah.»

Ona pa si je mislila: «Že dolgo te poznam, tvoj obraz in tvoje oči in vsako tvojo misel.» Potem je vprašala:

«Gospodinjite tudi kar sami?»

«Vsak teden po enkrat pride stara teta in mi za silo uredi stanovanje. Kuham, molzem, krmim živino in kmetujem sam. Utrujen legam spat, srečen in vesel vstajam.»

Ko sta se nakramljala, jo je peljal v materino sobo. Ob svitu sveče je razločila staro, široko posteljo, pogrnjeno z belim kvačkanim pregrinjalom, majhno mizico na visokih tankih nogah in šopek papirnatega cvetja na njej.

Ko je predeval ključ z zunanje na notranjo stran vrat, ga je poprosila, da bi jo zbudil zjutraj ob šestih, če se ne bo sama. Obljubil ji je in ji želel lahko noč.

Stopila je k oknu in slišala, kako je odprl vrata v hlev in kako je govoril najprej konjem, nato še kravam tihe, prijazne besede. Slišala je, kako je zaklepal vežna vrata in šel po lesenih stopnicah v svojo sobo. Videla je ozek pas temnega neba in svetlo zvezdo tik nad slemenom gospodarskega poslopja.

Mrtva, gluha tišina je ležala vsenaokrog. Skozi okno je pihala hladna sapica in prinašala vonj izorane zemlje s spečega polja.

Mirno in sladko je zaspala.

Drugo jutro jo je zbudilo sonce, ki je stalo že precej visoko. Kazalec na uri je kazal osem.

Zamudila je službo!

Videla je v duhu šefa, kako stoji na pragu trgovine in se ozira po ulici. Ni je! Koga naj postavi k blagajni? Če je v pol ure ne bo, ji odpove, da si bo zapomnila, kdaj je ostala brez obvestila doma.

Obupana se je sesedla na stol. V tem je potrkalo na vrata. Vstala je in odklenila. Mladi gospodar je stal pred vrati in pozdravil: «Dobro jutro! Skozi okno sem videl, kako sladko spite, pa se mi je zdelo, da bi bil greh, ko bi vas budil.»

«In služba?» je vsa v skrbeh vprašala. Z rokami si je zakrila obraz, ker so ji solze zalile oči.

«Služba?» Malomarno je zamahnil z roko. «Sejati pojdeva!»

«Saj ne znam!» se je nasmehnila skozi solze.

«Tudi jaz nisem znal, pa sem se naučil», je rekel tako mirno, vedro in veselo, da jo je takoj minila vsa potrlost.

Medtem ko je ona pila kavo, je on šel, da napreže in naloži brano. Dobre volje je bil, zakaj slišala je, kako si veselo požvižgava.

Nato sta se odpeljala na polje. Tam ji je obesil sejnalnico na rame in nasul ječmena. Z zadovoljstvom jo je opazoval, ko je prvič zamahnila z roko in vrgla seme. Ona pa je s tiho srečo v očeh gledala za zlatimi zrni, ki so padala iz njene drobne pesti na izorano vlažno zemljo kakor v mehko naročje.

Molče je ona sejala in on branal, le ko sta se sredi njive srečala, sta se tiho nasmehnila drug drugemu.

Sonce je bilo že visoko na nebu, ko sta opravila delo. Na severni strani, nad kopastim gorovjem, je visel težak oblak. Tam spodaj je bilo mesto. Temna senca je izpreletela Marijino obličje. On pa je uganil njeno misel in rekel:

«Popoldan pojdem v mesto po semena, ali naj prinesem tudi vaš kovčeg?»

Njegove jasne, čiste oči so vprašujoče strmele v njene.

Molče je prikimala.

Ko sta spet sedela na vozu, je mladi gospodar rahlo prijel Marijo za roko in ji tiho poln zaupanja rekel:

«Trdo je naše življenje, kajne? Da vam pa ne bo kdaj žal?»

In ne da bi se bila kaj pomišljala, mu je krhko odgovorila:

«Nič se ne bojim. Našla sem pomlad, pravo, resnično, nepokvarjeno pomlad, zakaj bi mi bilo žal?»

Medicinka

Ogledalo vendar govori resnico. Sonja je vdano položila roke v naročje. Nič več ni dvomila, da ji je res trideset let. Drobne gubice so se kazale okoli njenih črnih oči. Kaj naj stori? Kozmetika? Nasmejnila se je, zakaj kot zdravnica je vedela, da vse to ne traja dolgo. Zamahnila je z roko in vstala od toaletne mizice. Stopila je k oknu ter si prižgala cigareto. Oblak dima je obkrožil njeno glavo. Zrla je v megleno jesensko vreme. Drobne deževne kaplje so padale na okno. Sonja se je zamislila. Iznova je oživel v njej prigodek današnjega jutra. Od zgodnjega jutra je bilo zelo živahno v bolnici. Novi primarij je nastopal službo. Ni čuda, da so bili vsi radovedni nanj. Toda ko se je prikazal lep, eleganten zdravnik, je zastala Sonji kri v žilah. Pristopil je k njej in ji presenečen pogledal v oči.

«Vi tukaj, gospodična?» je vprašal zbadljivo. «Torej so se tudi vaše roke privadile delu? Spominjam se, da ste imeli nekoč drugačne nazore.»

Sonja ni zinila besede. Mučile so jo njegove besede, s katerimi se je tako brezobzirno posmeheval njej, ki mu je vendar nekoč hotela biti vse. Žal, leta so minila in življenje se je povsod nujilo. Ostalo ji je samo delo, ta zvesti tovariš, ki ga je res nekaj časa prezirala. Toda odtlej je že dolgo. —

Lepo je bilo včasih pri njih doma. Čedna, velika hiša njenih staršev na trgu okrajnega mesta je gostila v bogato opremljenih sobah najboljše družbo. Sonjin oče, ugleden lekarnar, je vzgajal svojega edinega otroka z vso skrbnostjo in ljubeznijo, zakaj Sonja je bila živ spomin na ljubljeno ženo, ki mu

je umrla ob njenem rojstvu. Ko je dekle doraslo in začelo hoditi v gimnazijo, jo je oče zelo pogosto vodil v gledališče, ki ga je tudi sam zelo ljubil. In takrat je prišla katastrofa...

Ura je kazala tri četrti na sedem, torej je bil že skrajni čas, da odideta z doma. Ali prav v tem trenutku je potrkala revna žena in vljudno prosila, da bi dobila zdravilo za bolnega moža. Lekarnar je bil nejevoljen, pa je vendarle šel v lekarno ter pripravil zdravilo. Tisti večer sta prišla s Sonjo pozno v gledališče in prav nič jima ni tam ugajalo. In zjutraj je stala že množica ljudi pred lekarno, grozila razburjenje s pestmi in psovala tistega, ki ga je še včeraj na vso moč hvalila.

Sonjo je prebudilo kričanje na ulici. Hitro se je oblekla in hitela na hodnik. Toda slika, ki jo je zagledala, je bila strašna. Sonja je zakričala in se zgrudila na tla kakor podsekano drevo. Na hodniku je stal njen dragi, ljubljene oče med dvema orožnikoma, ki sta ga ravno odvajala. Nikoli ne bo Sonja pozabila njegovega bledega obraza in drgetajočih ust, ki so ji hotela nekaj reči, a niso mogla. Neznaten miligram strupa, ki ga je dal v naglici več, je usmrtil človeka in uničil srečo dveh rodbin. Lekarnar je bil obsojen, a ni preživel v ječi niti enega leta. Umrl je iz obupa in prepustil svojega ljubljene otroka usodi. Skoraj vse imetje so zaplenili za odškodnino revni vdovi s petimi otroki. Sonja je dovršila gimnazijo samo z dediščino po materi. Ko je vstopila na zdravniško fakulteto, se je srečala nekega dne z dijakom zadnjega semestra. Oba sta usupnila. Ona hčerka moža, ki je umoril, in on sin tistega, ki je bil umorjen. Nikoli nista izpregovorila besede med seboj, čeprav sta oba čutila, da ju nekaj veže. Vedela sta, da je to ljubezen, ki je zrasla med grobovama očetov, a vendar sta jo premagala.

Potem sta se razšla vsak po svoji poti, in Sonja je bila spet mirna. Do danes...

Mlada zdravnica je vrgla ostanek cigarete proč ter sedla k pisalni mizi. Skrla je glavo v dlani. Iznova je preživljala dogodke današnjega dne. Neprehoma je videla njegov prezirljivi nasme. Delala se je, kakor da tega ne vidi, a vendar je bila vesela, ko je bilo konec službe in je mogla oditi domov.

Iz zamišljenosti jo je prebudilo močno trkanje na vrata. Dvignila je glavo in uzrla slugo iz bolnice.

«Gospodična doktor,» je prestrašeno zaklical, «dete na številki 5 umira.»

Sonja je planila kvšku, vzela plašč ter odhitela k mali bolnici. Ubogo dete je bilo že skoraj mrtvo. Nad njim se je sklanjala lepa glava novega primarija.

«Edinole transfuzija krvi jo utegne rešiti. Pošljite takoj po mater,» je naročal.

Toda preden je mogel biti ukaz izvršen, je stopila Sonja prav k otrokovi postelji ter rekla odločno:

«Ne zadržujte se, gospod primarij, jaz dam otroku svojo kri.»

«Vi?» je vprašal presenečen, a je brž dodal: «No, dobro, začnimo!»

In drugi dan je srečna mati poljubila zdravnico, ki se je branila, in se ji zahvaljevala za rešitev otroka. In ko je odšla, je podal primarij Sonji roko in glas se mu je tresel, ko je tiho govoril:

«Sonja, za tvoje dobro delo odpuščam tvojemu očetu njegovo neopreznost in ti obetam, da ti bo moja ljubezen plačilo za vse tvoje minulo trpljenje.»

Mlada zdravnica se tisti dan ni več pogledala v ogledalo... Tega ji zdaj ni bilo več treba, zakaj spoznala je, da še ni stara, če jo lahko kdo ljubi. Šele zdaj ji je doktor Jež zaupal, da jo je ljubil, odkar jo je prvič zagledal, in že takrat je mislil, da se bo z njo poročil, toda osup matere ga je odvrnil od te namere. Hčerko moža, ki je usmrtil očeta, moj Bog..., toda zdaj je vse srečno izravnano, zakaj hčerka je izmila krivdo svojega očeta.

Angela Podgornikova:

VRTOGLAVI TONČEK

Ko je hodil Tonček v drugi razred osnovne šole, je njegov učitelj prerokoval Tončkovemu očetu, da bo iz dečka velik malopridnež ali pa velik mož. Zdaj je Tonček odrasel gospod, ki si že izbira nevesto, pa vam zaupam, da se učiteljeva prerokba ni uresničila ne na to, ne na drugo plat. Iz mladega vrtoglavega Tončka je zrasel spodoben in resen človek, ki ne kaže prav nobenih znakov pretirane genialnosti, še manj pa lastnosti, ki jih potrebuje velik malopridnež. V šolskih letih so pa Tončka nosile čarovnice. Še zdaj se oče in mati zdrzneta, kadar se jima zavrti v možganih film o sinovih nerodnih letih, in vselej se iz takih misli zdramita kakor iz težkih sanj, z olajšanim srcem, ker so vsi ti strahoviti prizori že v medli davnini. In če se kdaj uresničijo prerokovanja in želje, ki jih starši izrečejo v jezi in obupu, bodo Tončku prav gotovo v zvrhani meri povrnil njegovi otroci vse, kar je on prizadejal svojim roditeljem.

Že na svet je prirogovalil Tonček tako, da je vsa hiša izgubila glavo, in njegova mati še dolgo potem ni mogla pozabiti njegovega rojstva. Ženske, ki znajo razlagati božja znamenja, so uganile, da bodo s tem dečkom še veliki križi in težave.

Dokler je užival Tonček zlato otroško prostost, se je po dnevi rad potikal po sosesčini, ko se je pa priklatil o mraku domov ves truden in zaspan in ga je pekla vest, ker se ves božji dan ni zmenil za svojo mater, se je lizal in smukal okoli nje, da bi popravil, kar je zamudil. Sleherni večer mu je morala mati, preden je zaspal, pripovedovati pravljico o Kozmi in Damjanu, o dveh razbojnikih, ki sta bila še večja grešnika kakor on sam.

S prvo šolsko torbo sta prišla v hišo tudi skrb in nemir. Takoj prvi dan je Tonček pritulil iz šole, da ne bo in ne bo hodil v šolo, češ da je ondi pusto in dolgčas. Ko je prespal to svojo prvo srčno bridkost, se je počasi na šolo privadil, in prvo leto je minilo brez posebnih dogodkov. Vse, kar so mu doma lahko očitali, je bila večkrat povaljana suknja, po nesreči raztrgane hlače, blatna torba, ki mu jo je zagnal po tleh Dolenčev Boris, in nekaj polomljenih dežnikov, ki jih pa imata na vesti večidel Gorenčev Slavko in Krašovčev Tinček. In ker nobena mati ne tepe rada, je tudi Tončkova rajši verjela sinčkovim zapletenim zgodbam in z rajskim potrpljenjem krtačila povaljano obleko, šivala raztrgane hlače in prenašala dežnike v popravilo, na tihem pa zmeraj upala, da bo z leti morda vendarle bolje.

Ceprav v šoli ni bilo hudo, se je Tonček vendar silno veselil na prve počitnice, ko se bo rešil trde šolske klopi, ki mu kar ne da sedeti, in učitelja, ki ga toliko vznemirja in moti. Ko so se pa nagibale počitnice h kraju in je neprijetnosti, ki jih prizadeva šola, že pozabil, mu je bilo pa tudi prav. Vsak dan se je jel bolj živo spominjati svojih sošolcev in je kar komaj čakal, da napoči prvi šolski dan. Kakor mlad voliček

rad vozi in kar sam sili pod jarem, ko se navadi na vprego, tako je postala tudi Tončka šola prijetno zlo, ki mu ni delala posebnih preglavic. Saj je bil deček bistre glave in »skriben« šolar. Kar je bilo treba znati, se je naučil v šoli, domače naloge je največkrat spisal že kar iz šole grede na kolenih v mehki travi in hkrati se poslušal ptičje in opazoval hrošče in metuljčke, kako so nemirno begali okoli njega. Če so bile črte ali črke v zvezku malo bolj zveržene, ga ni motilo. Poglavitna je bila zavest, da je storil svojo dolžnost in da mu je ostalo čim več popoldneva za zasebno življenje. Če mu je v šoli kdaj spodletelo, si tega ni gnil k srcu, saj je nekoč slišal doma očeta, kako je tolažil njegovo vestno sestro, ki je dobila v šoli po nesreči slab red, da vsega človek tudi ne more znati. Kar ni prepričalo sestre, se je prišlo Tončka, in kadarkoli ga je poslej zaskelil pri srcu neprijeten občutek, ga je brž prepodil z očetovimi besedami, ki jih je vsaj v tem primeru spoštoval kakor sveto pismo.

Minila je druga šolska zima in prišla vesela in topla pomlad, ki jo zlasti otroci v okolici mesta globoko občutijo in vsako leto proslavljajo z igrami, ki se vrste vselej v določenem redu. Tončkovi čevlji so bili vedno pogostejše raztrgani in sleherni dan do vrha blatni. Iz žepov so mu visele vrvice, na dnu žepa so pa rožljale nike in včasih ga je v stegno zbadlo kakšno priigrano šolsko pero, ki ga je v preveliki vnemi spravil namesto v prsni v spodnji žep. Takih bolečin ni potožil materi, čeprav ni drugače nobene ohranil zase. V kurnici, kjer je skrival svoje dragocenosti, je bilo pravo sračje gnezdo. V njem si dobil malone vse, kar premore narava, tako da bi človek, ki Tončka ni pobliže poznal, sodil, da se je z vso dušo začel zanimati za nekaj posebnega. Samo svojega najboljšega prijatelja Gorenjčevega Slavka je včasih peljal v svoj muzej in mu s ponosom razlagal svoje zaklade. Tam v kotu je ležal velik okrogel kamen, ki ga je Tonček komaj držal v roki: to je bil oblegovani oven, kadar so na Ulčarjevem travniku zbijali kozo. Žraven je bil kup manjših ploščatih kamnov za poskočno šolo, s police je molel lesen lopar za zbijanje klinca, v kotu je bila pa prislonska debela palica, po katero je prišel Tonček, kadar so na Mejakovem dvorišču bili svinjko. Po tleh so ležali še ostanki stare žice, pločevine in lesa, in kadar so pri igrarh kaj potrebovali, je bil Tonček tisti, ki je imel vse takoj pri roki. Reči, ki so mu bile posebno pri srcu, je spravljal zvečer pod zglavje ali pod znojže, da je rožljalo kakor v orožarni, kadar je mati zjutraj pospravljala posteljo in je bil Tonček svoj zaklad po zabil odnesti v svojo dnevno skrivališče.

Ta pomlad je minila Tončku torej v znamenju iger in raztresenosti je hodila z njim tudi v šolo. Domov se je podil najrajši v veliki tropi, ker je bilo tako bolj veselo.

Na poti proti domu je Tončkov oče nekoč dohitel gručo dečkov s šolskimi torbami in med njimi zastoj iskal svojega Tončka. Ker ga je zanimalo, kaj tako radovedno ogledujejo, je tudi sam pogledal v zrak in opazil ob brzotrajnem drogu papirnatega zmaja, ki se je bil zapletel med žice. Tedaj pa nekdo iz gruče presunljivo zabrlizga in neki deček zdrse kakor kamen po brzotrajnem drogu na tla in preplašeno pogleduje na vse strani, odkod prihaja stražnik; to je bil namreč domenični znak, da se blizu uniformirana nevarnost. Od samega strahu Tonček ni opazil očeta, ki je stal za njim, in ni čutil svojih raztrganih hlač. Težko se je ločil Tonček od svojega zmaja, ki ga je bil prav tisti dan dobil v šoli od Krašovčevega Tinča in mu moral dati zanj svoj lepi nožiček, zadnje darilo strica Andreja. Zdaj je pa obviselo vse na tisti nesrečni žici. Prvič v življenju si je Tonček vroče zaželel poklice. Hotel je biti tisti zakrpani mož, ki ima na nogah rogačeve klešče in kateremu nihče ne brani plezati po brzotrajnih drogovi. Saj ga je prav zadnjič videl, kako se je pogovarjal s stražnikom, potem pa pred njegovimi očmi slezal čisto na vrh droga, in stražnik mu ni rekel niti besedice. Tonček je bil prepoln nesreče, da bi se mogel takoj pomiriti. Vso pot do doma je ob očetovi strani premišljeval svoje gorje. Prvič v življenju je tudi pogrešal starejšega brata, ki bi znal delati zmaje; zanj bi bil dal tisti hip celo sestro, čeprav jo ima rad. Doma ga je oče s primernim poudarkom, ki ga je čutil še nekaj dni potem, poučil, da drog ni drevo in da teče po žici elektrika, ki s svojo hudo brzino ubije vsakogar, ki se le dotakne njene poti.

Tonček mačkov že od nekdaj ni maral. Najbolj je pa črtil črne, menda zato, ker imajo zelene oči. Kadarkoli mu je kateri prekrižal pot, je zgrabil za kamen in ga zaludal vanj. Dobro, da je imel bolj krivo roko in da maček ne čaka, sicer bi imel marsikatero na vesti. Kadar mu ni mogel storiti drugega, je pa vsaj prhnil za njim.

Tudi vsakega psa je Tonček oblajal in mu s prsti pokazal rogovilico. Zato so se ga vsi ogibali, če je pa le kateri moral mimo njega, je vsak že od daleč renčal in lajal nanj. Tonček se za pasje zamere ni zmenil, ampak se je s psi še naprej po svoje pogovarjal, dokler mu ni nekoč Rupnikov Lev pomeril

mašnih hlač. Poslej so imeli psi mir pred njim, saj se je zdaj vsakega bal, celo lekarnarjevega pinča, čeprav ga ubogo ščene skozi gosto dlako še dobro videlo ni. In če mu je katera teh zverin prišla nasproti, se Tonček ni upal niti treniti z očmi, da bi žival neumna ne mislila, da jo izziva.

Tonček se je razvijal v svojo smer. Ker šolske knjige niso bile po njegovem okusu, se je rajši lotil drugih, izmed katerih so mu najbolj prijale zgodbe o Indijancih in o morskimi roparjih. Tiste o Indijancih je najrajši prebiral na visoki kosači hruški, ker si je domisljal, da je tako bolj v pragozdu. Od tistih dob ima na čelu globoko brazgotino in še zdaj rad pripoveduje, da so mu jo prizadejali Indijanci. Zgodbe o morskimi razbojnikih so mu šle pa najbolj k srcu ob velikem, mračnem ribniku, kjer je ležal po cele ure na trebuhu v travi in trepetal za svoje junake, da mu je kar žarela razbeljena glava.

Tončkovi starši so bili veseli takšnega prevrata v sinovi duši, saj se je zdaj rajši držal doma, pa tudi njegovi tovariši ga niso toliko iskali. In res se je uspeh Tončkovih prebranih knjig kmalu pokazal. Njegova dejanja so bila vedno bolj junaška in njegovo početje vsak dan bolj tarzansko. Poslej je preživel večji del dneva na drevsih in na ribniku, kjer je do onemoglosti veslal v majhnem čolnčku, ki si ga je zbil sam iz desk in ga zamazal s smolo. Kadar je pa začutil v sebi posebno moč, je vzel iz kurnice vrvice, ki jo je bil izmaknil varčni materi, in se kakor tat ukradel na podstrešje, odkoder je zlezal na streho. En konec vrvice je privezal okrog pasu, drugega pa okoli dimnika, potem je pa hodil po strehi kakor mesečnik. Če ima vsak človek svojega angela varuha, je imel Tonček dva. Te strešne pustolovščine so ostale skrite vse dotlej, dokler se ni nekoč na cesti onesvestila neka mlada mati, ker si je preveč živo predočevala, kaj bi se lahko dečku pripetilo. Od takrat je Tonček ženske preziral.

Ko je jelo iti Tončku v četrtem razredu v šoli vedno bolj narobe, se je z vso dušo oklenil rešilne misli na gimnazijo, da se bo tako vsaj v šoli rešil ljudi, ki ga ne razumejo. Štel je dneve in ure in jih v koledarju rdeče prečrtaval, dokler ni stal z očetom pred vrati, ki so vodila v obljubljeni deželo.

Mati je trpela za dva. Da bi sinu olajšala težko srce in mu ugledala pot v novo življenje, mu je kupila novo obleko, čevlje in klobuk, ki si ga je sam izbral. Tako je Tonček od odzunanaj od nog do glave nov stopil v hram boginje Atene. Ker je pa Tončkova mati zastoj iskala pridnega dečka, ki bi hotel z njenim sinom zamenjati svojo notranjost, ji skrb ni izginila iz srca.

Prvi teden je bil Tonček kakor preroben. Nova okolica, nova obleka in to, da so ga učeni profesorji ogovarjali z »vi«, mu je dobro delo in najrajši bi videl, da bi ga vikali tudi doma. Svoje profesorje je Tonček opisoval tako živo in verno, da bi vsakega izmed njih domači takoj spoznali. Posebno rad se je pomudil pri tistem, ki je pogrkaval in pri onem, ki se je pri hoji pozibaval. Kadar se je spravil k učenju, je pri vsakem predmetu napravil najprej primeren uvod, kakor da bi besede prihajale iz profesorjevih ust.

Drugi teden se je začelo resno učenje in pokazala se je Tončkova Ahilova peta. Med vsemi predmeti mu je najbolj imponirala latinščina, ker se je z njo lahko ponašal pred sestro in pred materjo in je že delal načrte, kako se bosta z očetom pogovarjala latinsko, kar ni treba da bi razumele ženske. Zato se je zares temeljito lotil tega jezika in kar skozi šest tednov gonil prve tri lekcije in brez odduška sklapljal mensa, mensae in ponavljal pregovor »Si sapis, sis apis«, tako da bi šla lahko kar brez strahu njih dekla Ančka namesto njega v šolo. Oče je občudoval sinovo vztrajnost, sam pri sebi je pa večkrat obsojal počasnost tedanjega učnega načrta in koval v zvezde nekdanje čase. Pa je prišla prva konferenca in Tonček je bil graian tudi v latinščini. Ogorčen je stopil oče v šolo, da bi ponraščal profesorja, ali se ni morda zmotil. Tam je v svoje veliko presenečenje zvedel, da jemljejo že deseto lekcijo. Po vroči bitki je Tonček dohitel druge, toda njegovo znanje se je še vedno majalo in profesorji so izgubili vero in zaupanje vani.

Greh tudi greh, zato je postajal tudi Tonček vedno večji grešnik. Pridružila se mu je laž in ga spremljala iz šole domov in od doma v šolo. Ko mu je pri latinski nalogi spet izpodletelo in mu je profesor izročil zvezek za podpis, ga je Tonček skril na podstrešju pod opeko, da bi tako pokopal svoj greh za vselej. Drugi in vse naslednje dni je zavil Tonček na poti v šolo zmerom okoli debelega hrasta, da bi tako odvrnil od sebe pretečo nevarnost. Vendar Tončkov izvirni hokus pokus ni imel potrebne moči. Profesor je bil trmast in je po vsej sili hotel podpisani zvezek, ki se ga je držala že debela plast laži. Vse je prišlo na dan in Tonček je potem drugi dan v šoli težko sedel.

Zlatka Gogalova
Fotoklub Ljubljana

Mali Tonček

Zdaj pa nekaj, kar bi se lahko pripetilo vsakemu, tudi pridnemu učencu in torej ne šteje med Tončkove smrtne grehe. Ko je neko jutro kakor vedno zadnji hip drevil v šolo, ga je po poti pričelo vedno huje ščipati po trebuhu. Tetine kolene, ki se jih je bil prejšnji dan natepel do mrtvega, prav malo pa morda tudi strah pred latinsko nalogo sta bila tega kriva. Tik pred šolo je popustila energija in zgodila se je nesreča. Drugi dan je šolski sluga javil ravnatelju, da je stranišče I.b razreda zamašeno in da grozi smrdljiva poplava. Krivca niso našli, pa ga tudi niso preveč iskali, saj je bil razrednik preudaren in moder mož, ki je imel tudi sam otroke. Ko je pa po prvem likanju Tončkova redoljubna mati preštevala perilo, so manjkale Tončkove nove spodnje hlače.

Ker je Tonček prvo šolo ponavljal, je imel drugo leto še več časa za osebni razvoj. Ko je nekoč stikal po visoki travi za brzci in drugimi hrošči, da bi izpopolnil svojo zbirko, je naletel na posušene cvete kozje brade in v glavo mu je šinila velika misel. Obral je te cvete, izmaknil očetu nekaj cigaretnih listkov in drugi dan sta z Gorenjčevim Slavkom okušala pod Mejakovim kozolcem, ki je vedno poln žita in sena, prvič v življenju sladko opojnost čudovitega «nikotina». V gostih oblakih dima se je Tončku prikazal prived: pred njim se je razprostirala velikanska brazilijanska farma

samega novega tobaka; on, lastnik farme, pa jezdil kakor kralj med rumenimi polji ali se pa vozi z avtomobilom naj-novejše znamke v veliko mesto. Gorenjčevemu Slavku je bodoči farmer obljubil priskledništvo. Tisto popoldne se je privlekel Tonček domov ves prepaden in bled in je tožil materi o hudih slabostih. Mati ga je v skrbeh spravila brž v posteljo, ga grela in mu kuhala čaje, da bi pregnala zavratno bolezen, ki se ga je prijemala. Drugo jutro je mati izmerila Tončku vročino in ga pomirjena poslala v šolo. Odslej se je Tonček očetevih prižganih cigaret na daleč ogibal in od vseh pustolovščin je edino ta zapustila ugodne in koristne posledice.

Prihodnjo pomlad je Tončka zamikal žogobre, in kakor povsod, kjer sta odločevala telesna moč in spretnost, se je Tonček tudi v tem športu kmalu uveljavil in postal eden najbolj vnetih in najbolj divjih igralcev. S tako silo ga ni prevzel še noben šport. Zato so se mu zdele velikonočne počitnice kar prekratke in sklenil je, da si jih podaljša. Tončkovi starši, ki so bili vajeni, da je imel sinko pogosto počitnice, so mu verjeli, da je v šoli izbruhnila nalezljiva bolezen, zlasti še ker je Tonček vsak dan brez skrbi krenil proti mestu. Na račun šole se je Tonček tisti teden v brca-nju žoge tako izpopolnil, da bi kar lahko nastopil v reprezentanci. Bog ve, kako dolgo bi bile še trajale tisto leto

Tončkove počitnice, da ni razrednika le zaskrbelo, kaj je z njim, in da ni poslal na dom enega izmed Tončkovih sošolcev. Počitnic je bilo kajpada pri tisti priči konec: Tonček je dobil v šoli ukor, doma pa primerno plačilo zanj.

V četrti šoli se je Tonček kar čez noč izneveril samemu sebi. Doma so z veseljem opazili, da se je začel zanimati za obleko in čevlje in da si je vsak večer umil zobe in vsako jutro osnažil nohte. Vedno rajši je govoril o šoli in sošolcih, pa tudi o sošolkah, izmed katerih le ene ni skoraj nikoli omenil, pač pa je mati v Tončkovih šolskih knjigah večkrat zasledila začetne črke njenega imena. Tedaj je mati zaslutila, da se v sinu budi prva ljubezen, in ker je od tega edinega trenutka še pričakovala čudeža, ji je vztrepetalo srce in je še bolj nemirna zdaj ostreje opazovala svojega sina. Zdelo se ji je, da postaja mirnejši, resnejši in manj surov.

Vera Gogala:

Plužkinja Marija

Dvajset let zvestega službovanja! Marija je samo tiho šepetala in si z vogalom oglavne rute brisala solzne oči. Tako prečudno srečna je bila. Pred njo so ležala darila. Sami topli, iskreni obrazi, kamor se je ozrla. In vsi so nemo govorili: «Ti naša stara, dobra Marija. Ti zvesta duša!»

Marija je pogledala skozi solze vsakega posebej. Hotela je govoriti, reči nekaj prav lepega, pa ni mogla drugega kakor prijeti gospoda in gospo za roke in jih pritisniti k licu. Tudi otroci, zdaj že vsi odrasli, so ji poklonili vsak nekaj. Celo najstarejša, zdaj že omožena, mlada gospa, ji je prinesla šopek cvetic in majhno darilce. Marija je pogledala po darovih na mizi. «Janko, Mirica in ti, Irenka, vas vse sem nekoč pestovala. Irena, glej, še hranim tvoje čevljičke v predalu zgoraj.» Dalje ni mogla, besede so se ji zadušile v solzah.

Kako je ljubila to družino! Dvajset let jim je služila. Ne služila, spremljala je vsa ta dolga leta njih življenje s svojo pomočjo in vdanostjo, z njimi se je veselila uspehov in srečnih dni, z njimi je delila bolečino. In tako se je Marija postarala. Zdaj ji silijo izpod rute že beli, redki lasje, roke so ji koščene in slabotne.

Ko je prišla k družini, je bila že precej priletna. Vendar je bila še zmeraj krepka, čedna, kar lepa kmečka ženska. Marija je bila osamela vdova, ki je v trdem življenju izgubila trinajstero otrok. Tako je ostala ob borni pokojnici sama na svetu.

Že takoj prvi dan si je bila osvojila srce obeh otrok, Mirice in Janka. Bila sta ji kar naprej za petami, koderkoli je hodila in karkoli je delala. Tudi njeno zaveznitvo sta si znala brž pridobiti. Marija je morala na skrivaj pojesti njune ostanke v skledicah, zamolčati manjše prekrške in vzeti greh nase, če je kateri razbil krožnik ali skledico.

Ko sta Janko in Mirica dobila sestro in je malo, drobno čudo ležalo v vozičku, je morala Marija oba vsak čas dvigniti k spečemu okroglemu obrazku. Tudi Irena, mala svetlo-lasa punčka, je dobila stalen prostorček v Marijinem srcu.

Marija je ob prostem času rada posedala v svoji sobi ob oknu in šivala. Kmalu pa so vrata zaškripala in prva glava je oprezno pogledala proti Mariji.

«Kaj delate, Marija?»

«O, ti si, Mirica! Kje je pa ostal Janko?»

«Tukaj sem!» se je oglasilo iz vrati. Marija je odložila šivanje, se vzpela ob zidu in s ključkom navila stensko sliko. V sliko je zabrnelo in nevidna kladivca so sladko zaigrala lepo melodijo. Otroka sta nagnila glavici in zamaknjena strmela v sliko.

«Marija, ali boste?» je Janko proseče in lokavo pogledal Marijo v obraz in ji položil v naročje šop dolge trave. Otroka sta sedla na pručico in čakala. Kmalu sta stekla po stopnicah navzdol in tiščala v rokah vsak svojo lično pleteno košarico.

Marija pa je zadovoljno nadaljevala svoje delo. Vrata so se vnovič odprla in tiho kakor miška je smuknila v sobo

Ves zatopljen je zdaj prebiral romane, kjer je glavni junak tvegal vse, da bi si priboril naklonjenost in ljubezen lepega dekleta. Svoje občutke in pomisleke, ki so se mu porajali iz teh knjig in jih ni mogel razrešiti sam, je po ovinkih zaupal materi, ki je videla Tončku v srce. Sinovih toplih čustev se je dotikala rahlo in oprezno, saj je vedela iz svoje mladosti, da so kakor pisani nežni metuljčki, ki se jim hitro zlomijo krila. Med Tončkovimi lastnostmi sta se pojavila ponos in samozavest, in vroča materina molitev je bila uslišana. Tonček se je začel vedno bolj ukvarjati s šolskimi knjigami in je v šoli vidno napredoval. Doma so ob konferencah zastoj pričakovali opominov, prihodnje leto je bil pa Tonček že med najboljšimi učenici.

Tako je Tončka za vselej minila vrtoglavoost, pametni Tonček pa za nas ni več zanimiv.

Irenka. Molče je sedla Mariji k nogam in prekrizala ročice na kolenih. Marija se je nasmehnila in jela takoj iskati primernih krpic, da bi naredila Irenki novo punčko. Deklici so oči zažarele. Vsa srečna se je zasmejala. «Punčka!» Marija je odtrgala nit in položila v male prstke punčko iz blaga, s svilen rutico na glavi in s pisanim krilcem. Irena je stisnila svojo igračko k sebi in stekla po stopnicah. Takih punčk je imela Irena polno posteljo, po vseh kotih so ležale, na polici, med čevljički, povsod. Vedno več jih je hotela, in Marija se jih ni naveličala delati.

Leta so tekla. Marija je ostala v družini. Z vsemi čustvi in z vsem svojim zvestim bitjem je bila navezana na gospo, na gospoda in na otroke. Lasje so ji osiveli, roke so postale okorne, pešati je začela in vedno pogosteje je bil njen stol kraj štedilnika prazen. Ko se je malo popravila, je pripovedovala ženskam na trgu: «Naša gospa, oh naša gospa! Čudežne roke imajo. Samo svojo roko polože name, pa mi odleže. Tako znajo pomagati in zdraviti, bolj ko vsak zdravnik. Saj pravim, naša gospa so zlata vredni!»

Mirica je postala nevesta. Marija se je razveselila, ko je to zvedela, in vzdihnila proti nebu: «Samo tako dolgo bi rada še živela, da ućakam tvojo poroko, Mirica.» In res jo je doćakala.

Novoporočenca sta sedela sredi svatov v sobi. Med njimi je bila tudi Marija. Bila je vsa skrivnostna in polna nemira. Nenadoma pa se je odločila. Pomaknila je stol v kot za vrata in se sramežljivo skrila za nje pred svati in ženinom. Vsi so radovedno utihnili. In stara Marija je zapela s slabotnim glasom pesem o sreči in ljubezni, lepo svatovsko pesem, ki jo je znala še izza mladih let. Ko je izpela pesem do kraja, je vstala nevesta Mirica in stopila k nji. «Hvala, Marija!» se ji je zahvalila in jo pogladila po belih laseh.

Ko je odhajala z možem, je Marija slonela pri ograji in si s predpasnikom brisala solze.

«Marija, postarali ste se in opešali. Ne smete in ne morete več delati», ji je nekoč težko, a prijazno rekla gospa. «Dvajset let smo skupaj, pa še ostanemo, če Bog da. V kuhinji boste sedeli med nami kakor doslej, le vaše delo bo prevzela druga.

Marija je molčala in gledala v gospo. Spodnja ustnica ji je zatrepetala. Tiho je sedla na stol in položila brisačo na mizo. Zastokala je: «Dosluzila sem torej? V pokoj moram? Druga pride?»

Gospa je prišla Marijine stare roke in jih pogladila. «Poćitka ste potrebni. Mar se niste dovolj dolgo mućili? Saj vam bo lepo pri nas.»

«Je že res,» je šepetala in strmela predse, «ampak druga pride!»

Tisti dan je bila Marija zamišljena...

V hišo je prišla druga plužkinja. Stara Marija jo je ljubosumno pogledala.

Drugi dan je ostal njen stol kraj štedilnika prazen. Ležala je v svoji sobici, negibno, ohromela na pol telesa, s ćudnim, bolnim, tujim pogledom.

Odpeljali so jo v bolnico. Za njo je ostala v hiši velika praznota. Vse je pogrešalo njenega humorja, njenega drobnega živahnega smeha, njene dobre besede. Devet dni je ležala v bolnici. Zavest se ji je povrnila, a govorila je le s težavo. Še je hotela kljubovati smrti. Deseti dan ji ni mogla več.

In ko so jo prišli drugi dan kropiti vsi domaći, se jim je zdelo, da šepetajo njene ustnice, ki so nekda j vedele povedati toliko kratkoćasnega: «Zbogom, moji dragi, zbogom vsi, ti moja dobra gospa, ti moja Mirica in Janko, zbogom mala Irenka! Hvala vam vsem za tistih dvajset let, ki smo jih preživeli skupaj, vaša Marija vas blagoslavlja...»

Ojej, nekaj me je pičilo

Kaj storimo, kadar nas žuželka piči?

ZZZZZ, ZZZZZ, ZZZZZ! Nekaj poje in brenči okoli nas. Oziramo se na vse strani, a ničesar ne moremo zapaziti. Ali je mrčes tako majhen ali pa tako spreten, da se o pravem času skrije našim očem. Tedaj se otrok že zgrabi za roko in zatarna: «Ojej, nekaj me je pičilo!» Mesto, kamor ga je žuželka pičila, hitro nato pordeči in oteče. Kaj nam je storiti?

Če je otroka pičila samo navadna mušica, je prva pomoč lahka. Matj hitro odhiti v kuhinjo, zreže čebulo na rezine in jih položi na ranjeno mesto. Oteklina hitro splahne, vnetje se ne more dalje razviti, in otrok kmalu ne čuti več, kje ga je mušica pičila. Še boljši od čebule je pepel od smotke, ki ga zmočimo z vodo in navežemo na ranjeno mesto. Seveda ne sme biti med pepelom smotke nobene nesnage ali kakšnih smeti. To je preprosto, vendar popolnoma neškodljivo zdravilo.

Če se pa otroku to zgodi na izletu ali na potovanju, potem si seveda ne moremo pomagati s čebulo in pepelom od smotke. Košček mila pa imamo gotovo zmerom s seboj, in

Čebulne rezine preprečijo oteklino.

milo se prav dobro obnese pri pikih. Milo malo omočimo in z njim rahlo pomažemo oteklo mesto. In pik takoj ne peče več, ranjeno mesto pa je zavarovano proti nesnagi in prahu, zakaj milo je napravilo tenko zaščitno plast čez ranico ter preprečilo tudi oteklino in rdečico, ki se rada naredi po piku. Vendar pa izmijmo doma ranico še z alkoholom, da preprečimo nadaljnje okuženje. Obliža pa rajši ne devajmo na take rane. Bolje je, da zavarujemo rano z razkuženo vato in obvežemo. Tako storimo posebno tedaj, če je pik bolj hud.

Bolj nevarni so piki os, čebel, muh itd. Posebno muhe raznašajo vse polno bacilov. Mušji pik je že dostikrat prizadel težka zastrupljenja. Zato je najbolje, da v takem primeru takoj pokličemo zdravnika. Če ne moremo takoj dobiti zdravnika, hladimo ranjeno mesto z mlekom. Mleko dobro vpliva in obenem zdravi. Najprej pa dobro preiščimo rano, ali ni morda ostalo v rani želo. Če je, ga najlaže izderemo s pinceto, ki smo jo poprej razkužili v alkoholu. Potem devajmo na oteklino ovitke z octovokisló glino, ki jih obnavljamo, dokler ne pride zdravnik.

Pepel od smotke hitro prežene vnetje.

Čebelnj in osji piki so prav posebno nevarni na jeziku, v ustih in na ustnicah. V tem primeru moramo takoj poiskati zdravniško pomoč, zakaj pičeno mesto zelo naglo oteče, lahko se pa zastrupi tudi kri ali se pa človek zaduši, posebno če se nam hitro ne posreči, da odstranimo žuželko. Za prvo pomoč uporabimo močno slano vodo, s katero rano izperemo. Oteklina potem največkrat splahne, in s tem je prva nevarnost odpravljena. Dobro je tudi grgranje z vinskim kisom, vendar je treba, kakor smo že rekli, takoj poklicati zdravnika. Vsa ta sredstva veljajo le kot prva pomoč, ne morejo pa doseči popolnega ozdravljenja.

Otroke moramo poučiti, da ne smejo z rokami ali s čim drugim odganjati čebel in os. To žuželke le še bolj razdraži, da pičijo, medtem ko nam ne bodo nič storile, če jih pustimo pri miru. Pač pa lahko odženemo komarje in druge majhne žuželke, če med hojo mahamo s palico. Tudi cigareta, ki jo hitro prižgemo, navadno odžene nadležni mrčes, vendar se takoj spet približa, kakor hitro cigareto pokadimo. Zato je dobro, če se člani družbe izmenoma vrstijo v kajenju. Glejmo tudi, da ne bomo puščali na mizi ostankov slaščic ali kruha z maslom. Vrzimo jih rajši kam drugam, da se bo nadloga tamkaj zbrala, ne pa pri naši mizi, najsi bo to na vrtu, na balkonu ali pa na verandi.

Če gremo na izlet, vzemimo vselej s seboj košček mila, ki nam dobro služi, če nas kaj piči.

Akad. arch. L. Žak:

KAKO SEDIMO

v vlaku

v električni

Kar je v sportni ali v popotni obleki nekaj naračnega, ne smeš storiti v smokingu.

na parniku

v parku

Način sedenja je kakor del vsega življenjskega sloga v zvezi z arhitekturo, pa tudi z obleko. Spodoben človek, ki ima, kakor pravimo, družabni položaj, se na primer v kopalni ali pa v kakšni podobni obleki lahko po mili volji valja po pesku na obali ali pa sedi na tleh v kakršnemkoli položaju. Če je oblečen v sportno ali pa v popotno obleko, sme sesti tudi na podzidek ograje, ne da bi se kdo nad tem spotikal. Ali bi pa smel storiti vse to v žaketu? Tudi ko bi bil do smrti utrujen, bi v takšni obleki ne smel sesti pod milim nebom, če neče, da bi bilo okrnjeno njegovo dostojanstvo. To je torej zveza sedenja z obleko.

Vse bi pa gledalo človeka, ki bi se v isti sportni obleki usedel na primer na marmornati podzidek bančne palače na glavni ulici velikega mesta. Ulice imajo značaj salonov, kjer se mora človek vesti po družabnih pravilih, če neče obračati nase pozornosti. Edino delavec lahko prekrši ta pravila. V okolici mesta

posedajo ob ugodnem vremenu stanovalci kar na hišnem pragu ali pa na stolih pred hišo. Kaj takega bi ne smel človek napraviti v sredini mesta, še manj bi pa to lahko tvegala človek, ki ima družabni položaj. Tako je sedenje v zvezi z arhitekturo mesta.

Če stopimo v kavarno ali v restavracijo in ondi sedemo na stol, je to dovoljeno. Ko bi pa hoteli položiti utrujeno nogo na drug stol, da bi tako sedeli udobneje, bi ne bilo več dostojno, ker to prepovedujejo družabne navade. Na javnih krajih in v javnih prostorih ni namreč dovoljeno udobno sedeti in prijetno počivati. To je zveza sedenja z arhitekturo oprave.

Ker je udobno sedeti in počivati nedostojno, zato naši javni prostori tudi ne potrebujejo udobne oprave, ampak jim zadostujejo navadni neudobni stoli, ki so mehanično razpostavljeni okoli mize.

v kavarni

v restavraciji

Navzlic velikanskemu napredku v vseh panogah znanosti, tehnike itd. je naša doba, kar se tiče sedenja v družbi, silno reona, saj imamo en sam položaj, v katerem moramo povsod sedeti.

Danes ta dan sedimo prav tako neudobno, kakor je sedel pred tisočletji faraon na egiptovskem prestolu, in skoraj bolj neudobno, kakor je sedel pred dve sto leti v družbi kavalir rokokojske dobe.

Na robu mesta smejo prebivalci posedati v poljubnih položajih pred svojimi domovi.

Delavec sedi lahko v mestu in na kmetih v najudobnejšem položaju, kjerkoli se mu zahoče.

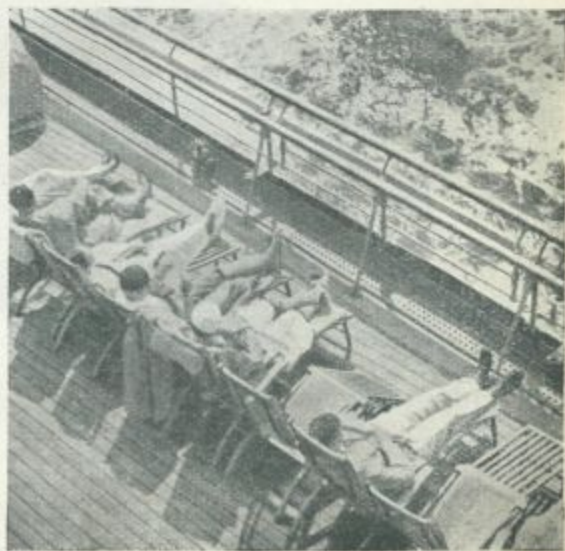
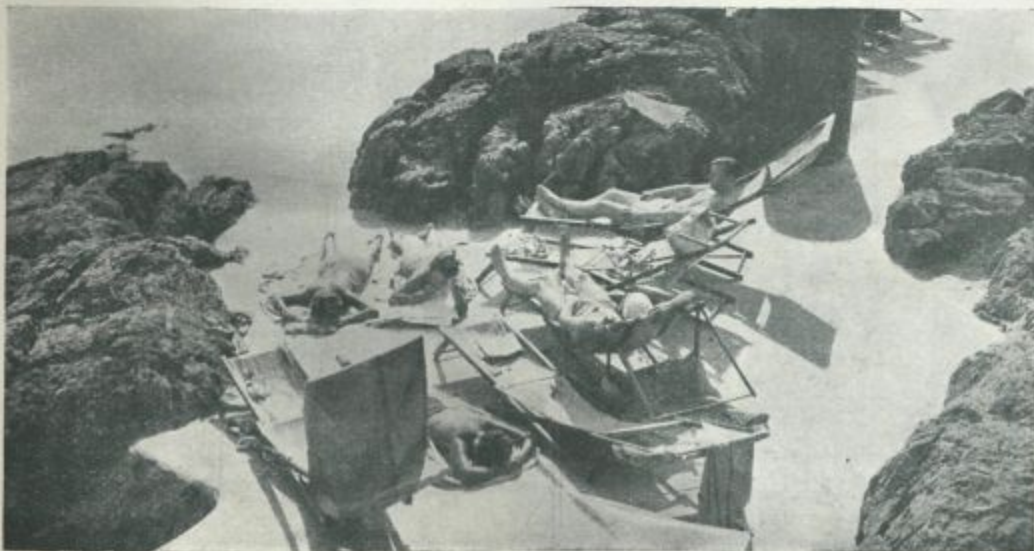
Tako smo zdaj pri jedru našega razmotrivanja in raziskavanja: naš način sedenja je v krempljih nepremagljivega, pretiranega družabnega običaja, okostenele navade, ki ima svoje korenine že v starem Egiptu. Okostenela drža vzvišenega faraona, ki je sedel na prestolu po določenem dvornem obredu, nam je še zdaj zgled dostojnega sedenja. Če pa hočemo natančneje dognati zgodovinsko ozadje vsega, vidimo, da je naš način sedenja in vse družabno vedenje sploh, dediščina fevdalnega sloga Ludovika XIV. ter družabnih salonskih baročnih in rokokojskih šeg, katerih se le počasi otresamo. Iz te dobe nam je ostalo vzravnano telo nujen pogoj dostojnosti. Kjerkoli sedimo, povsod ta pokončna drža, ki utruja: v vlaku, v električni železnici, v avtobusu, v parku, v restavraciji, v kavarni, v kinu, v gledališču, v šoli, pri koncertu, na obisku, pri seji, pri delu in največkrat še celo pri počitku. Kar čudovito je kako malo je doslej uspelo naši dobi, ko smotrnost vsepovsod sili na dan, premagati te vse-mogočne podedovane običaje sedenja. Tudi nova arhitektura se navzlic vsestranskemu napredku doslej še ni spoprijela z njo dovolj zavestno, smotrno in odločno, čeprav bi bilo silno potrebno.

V anglosaških deželah sta svoboda in kultura udobnega sedenja že udomačeni, pri nas pa o njiju dveh komaj kaj slišimo ali čitamo. Ondi ni nespodobno, če opre kdo nogo na stol in sedi na pol leže v udobnem položaju. Po vsem svetu so sedeži v avtomobilih zgled udobnega sedenja in prvina napredka, ki polagoma prodira v zasebne in javne

prostore. Na izprehajališčih in palubah ladij vidimo smotrno oblečene ljudi, ki udobno in smotrno počivajo na ležalnikih v različnih položajih, ne da bi se menili za pravila pretirane estetike. Dalje lahko opazujemo, kako se te pridobitve občil zanašajo v moderne zasebne hiše, v vile, hotele in v kopališča.

Prvino neobičajnega sedenja vidimo pri nas in na vsem svetu pri delavskem sloju. Delavec ali kmet počivata po delu, borno, toda marsikdaj smotrnejše oblečena, kjerkoli in sicer v položaju, ki se jimá zdi prav tedaj najudobnejši, in se ne ozirata na nobena družabna pravila. Odličen meščan lahko marsikdaj zavida delavcu to svobodo in udobnost. Tu vidimo, da je sedenje v zvezi, vsaj za zdaj, tudi z družabnim razredom. To svobodno vedenje delavstva, ki ga ne utesnjujeta nobena zgodovinska oblika in nobena namišljena dostojnost, ampak ki izvira iz gole smotrnosti ter iz resničnih potreb človeškega življenja, je prav tako vredno vse pozornosti kakor vedenje otrok, ki se tudi brez kakršnihkoli predsodkov udobno usedejo povsod, kjer se jim zazdi, in so nam lahko za zgled za realno smotno estetiko življenjskega sloga.

Smotrnejše in udobnejše sedenje pa hoče tudi smotrnejšo in udobnejšo opravo, stanovanje, hišo, mesto in okolico. V naseljih bodočnosti, ki bodo v mili naravi, se bo razvil pomen, smisel in možnost za udobni, popolnoma svobodni, nepredpisani način sedenja, in bodo ljudje temu primerno smotrno oblečeni. Na zarodke tega novega življenjskega sloga naletimo že zdaj v kopališčih in letoviških središčih.

V letoviščih, na palubah ladij in v naših kopališčih se človek lahko po mili volji zlekne in odpočije.

PRAKTIČNI NASVETI

Mastne madeže spravimo iz papirja, če jih polikamo s toplim likalnikom skozi pivnik.

V usnje vezane knjige se spet svetijo, če jih namažemo z voskom in zdrgnemo s suho voljno krpo.

Precej mila prihranimo, ako ovijemo ploskve, ki jih ne potrebujemo, s staniolom.

Perilo, ki ga malokdaj potrebujemo, moramo zaviti v tenek temnomoder papir, da ne porumeni.

Katera izmed nas gospodinj se še ni nikoli razjezila nad steklenicami, ki nam pridejo pod roko, kadar jih prav nič ne potrebujemo, in nam delajo napoto na vseh koncih in krajih? Kadar je pa treba prav hitro vzeti steklenico v roko, je pa prav gotovo ni. Vsaj take ne, ki bi nam po velikosti in obliki ustrezala. In če jo že najdemo, pa diši po Bog ve čim, je umazana ali pa še celo mastna. Zato naj bi se gospodinja nikdar ne plašila žrtvovati tistih minut, ki jih potrebuje, da steklenico takoj, ko jo je izpraznila, tudi umije. Duh se tako vse laže in hitreje odpravi in tudi vsa nesnaga, že zato, ker vemo, kakšne vrste je. Mali trud bo morda prav kmalu poplačan. Saj vam bo treba, kadar boste

steklenico potrebovali, samo seči na polico. Ne bo vam treba šele begati in iskati ter premišljevat, od česa so robovi in usedline in s čim bi jih najhitreje odpravili, in tako tratiti dragocenega časa, pa morda še brez uspeha. Saj veste, kako se le prerado zgodi: mudi se, nesnaga pa kar noče in noče iz steklenice. Ko pa mislite, da je delo opravljeno in steklenico še poslednjič oplaknete, tedaj pa cink! — toliko da ste se doteknili vodovodne cevi, že leži pred vami kup črepinj. Zato torej umijte vsako steklenico sproti!

Slab duh boste odpravili iz steklenice z gorčico (na litrsko steklenico 1 žličico). Pripravimo si primerno količino vroče vode in razpustimo v njej gorčico. To potem vlijemo v steklenico, seveda previdno, da ne poči, pa pustimo, da nekaj ur stoji. Če je treba, jo potem še neko-

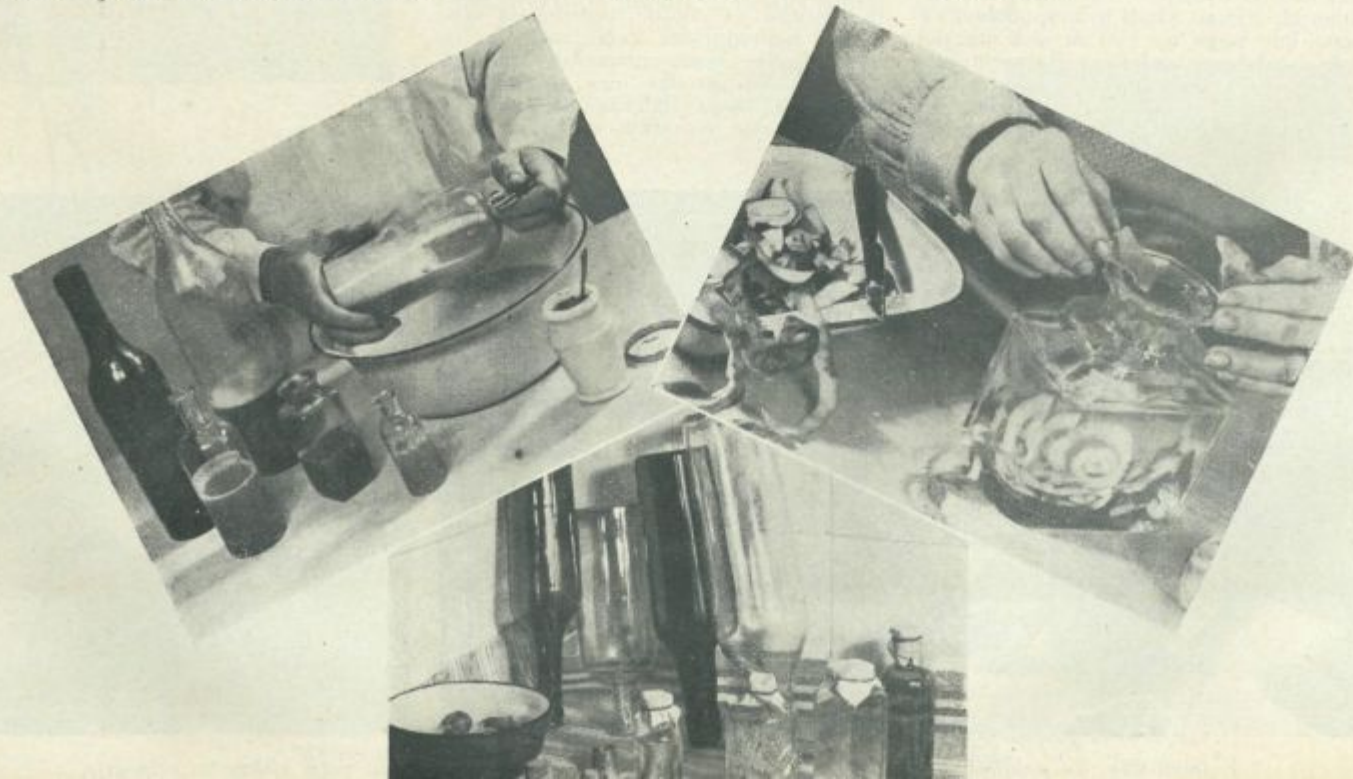
Steklenice z neprijetnim vonjem izperemo z gorčično vodo.

Krompirjevi olupki in jajčne lupine so izborna sredstvo za umivanje umazanih steklenic.

Umijte steklenice, ki jih lahko vsak čas potrebujete.

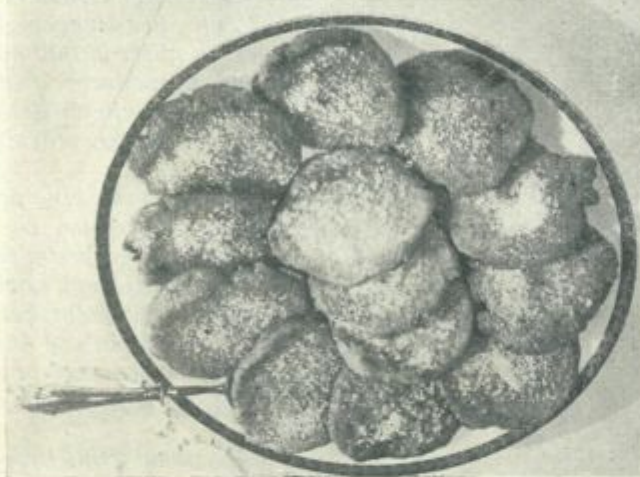
likokrat izperemo z gorko radionovo ali persilovo raztopino ali pa z milnico. Nazadnje steklenico še dodobra izplaknemo s čisto vodo.

Tudi usedlino raznih likerjev in sadnih sokov je včasih težko spraviti iz steklenic, saj s ščetko skoraj ne moremo doseči vseh kotov. V takih primerih nam pomaga sredstvo, ki ga ima pri rokah sleherna gospodinja in ki jo se celo prav nič ne stane. To so olupki surovega krompirja. Olupke operemo in zrežemo na primerno velike kosce, potem jih pa namečemo v steklenice, nalijemo nanje gorke vode in pustimo, da tako nekaj ur stoje. Medtem pa steklenice večkrat pretresemo. Namesto krompirjevih olupkov lahko vzamemo tudi jajčne lupine ali pa vsakih pol. Ko se je vsa nesnaga razkrojila, steklenice izpraznimo in dobro izplaknemo s čisto vodo. Ko so se otekle in osušile, jih zavežemo s papirjem. V ta namen nam kaj dobro služijo prožni trakci, ki jih dobimo pri vsaki tubi kalodonta in ki jih marsikatera gospodinja kar z reklamnim listkom zavže. Steklenice shranimo potem na primernem kraju. Najbolje je, da jih položimo in pregrnemo s prtičem ali pa s polo papirja.

«Porrige», najljubši zajtrk Angleža.
Žličniki iz ovsenih kosmičev.
Puding iz ovsenih kosmičev.
Narastek iz ovsenih kosmičev

SAME DOBRE JEDI VSE IZ OVSENIH KOSMIČEV

Kadarkoli slišimo o ovsenih kosmičih, se vselej nehotе spomnimo neke odvratne, upirajoče se otroške jedače ali pa vsaj pokvarjenega želodca. Prav to bi nam pa moralo biti dokaz, da morajo imeti ovseni kosmiči vsekakor velike prednosti. Kot vsesplošno priznано otroško hranilo morajo gotovo imeti v sebi tudi odlične redilne snovi; obenem pa morajo biti kar najlažje prebavljivi, ker bi sicer prav gotovo ne zavzemali tako odličnega mesta med otroškimi hranili.

Angleži, ki žive v najbolj nezdravem in vlažnem podnebju, prav gotovo dobro vedo, zakaj jim je «Porrige» iz ovsenih kosmičev najljubši zajtrk. Zavedajo se pač, da potrebuje telo, ki naj bo kos vsemu, včasih vse pretežkemu dnevnemu naporu, posebno še ob mrzlih in vlažnih dneh zadostne in tečne hrane in da skodelica kave ali čaja ali pa celo samo jabolko dostikrat prav gotovo ne zadostuje.

«Porrige» je, kakor smo že zgoraj omenili, Angležu najljubši zajtrk. Pripravimo ga pa takole: v četrt litra vode ali mleka nasujemo 40 g ovsenih kosmičev, osolimo in dodamo za oreh sirovega masla ter kuhamo toliko časa, da

se kosmiči napno. To gosto zmes potem stresemo na globok krožnik, potresemo s sladkorjem in polijemo z vročim mlekom. Še okusnejši je «Porrige», če med mleko vžrkljamo jajce ali pa žlico medu.

Žličniki iz ovsenih kosmičev

V primerno skledo nalijemo 3 skodelice mlačne vode ali mleka in nasujemo vanjo 125 g ovsenih kosmičev, 3 velike žlice sladkorja, majhno žličko cimeta in malo soli. Ta zmes naj potem tri četrti ure stoji, da se zgosti. Zdaj lahko dodamo še 1–2 jajci, kar pa ni neogibno potrebno. Nato zajemamo to zmes z žlico in jo devamo v kupčih na razbeljeno maslo, nakar jih na obeh straneh lepo zlatorumeno zapečemo. Pečene zložimo na primeren krožnik in jih na debelo potresemo s sladkorjem. Serviramo jih tople ali pa mrzle k čaju ali pa kot sladico po obedu ali večerji.

Puding iz ovsenih kosmičev

Zanj potrebujemo: pol litra mleka, 120 g ovsenih kosmičev, 3 velike žlice sladkorja, 2 jajci in 100 g rozin. V vrelo vodo nasujemo kosmiče in rozine in jih

kuhamo toliko časa, da se zgoste. Potem jih odstavimo, primešamo oba rumenjaka, sladkor in nazadnje še trd sneg iz obeh beljakov ter stresemo v globoko, primerno veliko, s čisto vodo oplaknjeno skledo, takoj nato jih pa zvrnemo na plitvo skledo ali pa krožnik in okrasimo z opranimi, le enkrat prevretimi ali pa poparjenimi rozinami.

Narastek iz ovsenih kosmičev

Zanj potrebujemo: pol litra mleka, 80 g ovsenih kosmičev, 2 jajci, 80 g sladkorja in malo vanilije ali pa limonovega olupka.

V vrelo mleko nasujemo ovsene kosmiče, dodamo vanilijo ali limonov olupke in pustimo, da pet minut vro, medtem pa neprestano mešamo. Nato jih odstavimo in pustimo, da se ohladi. Ohlajeni zmesi dodamo oba rumenjaka in trdo stolčeni sneg, nakar jo denemo v skledo, pomazano z maslom, in pečemo 20 minut v pečici.

Ovseni kosmiči se dobe v vsaki trgovini pod imenom «ETA».

Kaj piše Vida

Pariz.

Draga gospa!

Pomlad je. Resnična, večno nova, cvetoča in dehteča pomlad. Ne več samo v izložbenih oknih velikih trgovskih hiš — povsod, vsepovsod se nam izraža. Vse drugačno je ozračje in drugačni so oblaki; drugače pojo ptički in tudi naša srca utripljejo v pomladnem ritmu. Grmičevje v parkih in drevje ob širokih buljarjih se bohoti v prvem, praznem zelenju.

Kdo bi torej zameril ženski, ki je prav tako izšla iz stvarnikove roke, če se kiti v teh dneh vsesplošnega prebujenja tudi ona? Želja po nečem lepem, novem je nekaj, kar se spaja s pomladjo, kakor se spaja z njo vse brstenje in vse ptičje žgolenje. In kakor je pestro prvo brstenje, tako je pestra in vesela tudi pomladna moda.

Kostumi niso več samo črni. Prevladujejo gobelinskomodri, jagodnordeči, rumeni in pa bež. In kako mladostno učinkujejo kostumi, sestavljeni iz gladkega črnega krilca s pipitasto jopico ali pa obratno! In kako pestre so šele obleke! Napravljene so po večini iz jerseyja v dveh ali kar celo v treh barvah: rdeče — belo — črno, bež — rdeče — rjavo, rjavo — zeleno — bež, rumeno — belo — črno.

Med vsemi temi mnogimi od nog do glave v »novo« oblečenimi srečnicami pa hodijo z nič manj svetlimi očmi, z nič manj veselim srcem tiste, ki so si še lansko obleko le pomladno nakitile. Saj so tudi zares ljubke vse te črne in modre oblekice s tako pestrimi ganiturami iz žameta ali pa iz vedno priljubljenega belega pikeja. Če ne gre drugače, zadostuje tudi samo pas iz lepega lakastega usnja z nenavadno veliko zapono, temu primerne rokavice in torbica, ali pa celo samo šopek umetnega pomladanskega cvetja, da vtisne obleki pomladni videz in vzbudi v naših srcih pomladansko razpoloženje.

In v tem pomladnem razpoloženju prav vse res veselo pozdravljam!

Vida.

Večerna obleka iz črnega blaga, tkanega iz svile in volne. Prednji razporek je bogato prepleten z vrvicami. Rame so podarjene, gumbi so pa iz lesketajočega se kristala.

Nekaj povsem novega je tale kostum, napravljen iz nove tilaste tkanine v črno-belem rožastem desenu. Pod njim se nosi kakor krilo dolga kombineža iz črne svile. Gumbe nadomeščajo veliki izrezani cveti. Slamnik je velik in krog in krog zavihan navzgor.

Za tiste, ki si same služijo kruh

Delovna halja iz lanenega platna ali iz kakršnega-koli blaga. Ovratnik je lahko odpet ali pa ob vratu zapet. Za to haljo se potrebuje 4.60 m blaga, širokega 80 cm.

Delovna obleka iz karirane blaga z ovratnikom iz pikeja. V pasu ni prerezana in se spredaj zapenja z gumbi. Blaga je treba nekako 4.10 m, širokega 80 cm, in 30 cm belega pikeja za ovratnik.

Kroj te obleke je primeren za delovno, jutrnjo in domačo haljo. Blaga potrebujemo 4.20 m, če je 80 cm široko.

Praznično životno perilo

Spalna srajca iz batista ali iz umetne svile. Ramena so ozaljšana z nabori, ki se proti pasu zožujejo. Blaga je treba nekako 3 m, če je 96 cm široko.

Spalna srajca iz batista ali iz umetne svile s čipkastimi rokavi. Zanj je treba okoli 3 m blaga, 80 cm širokega, in 80 cm čipk, širokih 70 cm.

Srajca in hlačke. Srajca ima čipkast obramek, hlačke so pa na pas in imajo ob straneh čipkast trikotnik. Potrebujemo okoli 2.75 m blaga, širokega 80 cm, in 55 cm čipk, širokih 70 cm.

Ali ste si že izbrali spomladanski klobuček?

Prihoda pomladi ne oznanjujejo samo zvončki in vijolice in ptičje žvrgolenje, ampak tudi izložbe modistk, v katerih se pokažejo, še preden skopni zadnji sneg, najmodernejši spomladanski klobučki.

Z novo letno dobo se naseli v srcih gospa in gospodičen velika skrb, za kakšen slamniček naj se odločijo, do bodo lepše in mlajše. Saj pa tudi ni kar si bodi, izbrati iz stotine »modelov« pravega. To je

problem, za katerega se zanima malone vsaka ženska. In ko bi presojali pomembnost problemov po tem, koliko ljudi se zanje zanima, bi bil problem spomladanskega klobuka prav gotovo na prvi stopnji in daleč za njim bi se šele uvrstili drugi problemi, na primer nasprotje med demokracijo in diktaturo, vprašanje brezposelnosti ali pa pomanjkanje duhovne svobode. Res je sicer, da nimamo za dokaz te trditve nobene statistike. Saj je pa tudi treba ni. Poglejmo samo, koliko zamak-

Dolgotrajno, pa vendar prijetno opravilo.

njenih in poželjivih pogledov obtiči na razstavljenih umotvorih v izložbah naših modistk in koliko zvedavih ženskih oči stika v kavarinah po najnovejših modnih časnikih, da bi si izbrale izmed pariških modelov najlepšega.

V letošnjih spomladanskih klobučkih je zopet zaživela doba renesanse in rokokoja, ki so ji stvaritelji mode vdihnili s svojimi izvirnimi in duhovitimi domisleki izraz sedanjosti.

Za velike in male otroke

Obleka za odraslo deklico z naplčetnikom in okroglim ovratnikom. Krilo ima spredaj in zadaj gubo, ki je dvakrat prešita. Za

to obleko potrebujemo okoli 3-15 m blaga, širkega 95 cm.

Otroški predpasnik iz platna. Ker nima nobenega sešiva, je hitro narejen. Obrobljen je s plaso iz vzorčastega blaga. Za triletnega otroka je treba nekako 60 cm blaga, če je široko 80 cm.

Predpasnik za 14-16letno dekle. Blaga je treba okoli 1-90 m, širkega 80 cm.

Otroški predpasnik iz batista. Ozaljšan je z vezanimi zobčki ali pa s čipkami. Za takšen predpasnik potrebujemo nekako 1-25 m blaga, če je 80 cm široko.

Poljub na metre

Poljub kajpada ni greh, večkrat je celo dolžnost, namreč v filmu. R. Z. Leonard, režiser Metro-filmov, deli poljube na metre: v dolge in kratke, iskrene in površne, strastne in flirtne. Kakor se je v filmu zadnjih deset let marsikaj izpremenilo, tako veljajo tudi za poljubljanje v filmu dandanes druga pravila ko prej in režiser mora mimo drugega gledati tudi na to, da se v prizorih pravilno poljublja. Ljudje v kinu, ki so vsi ganjeni, če se zaljubljenca vzlic vsem zaprekam nazadnje objameta v

dolgem poljubu, ne vedo, da je režiser ta prizor prej natanko kontroliral z uro in metrom.

Tako je na primer po Leonardu »poslovilni poljub« približno 20 filmovih metrov dolg. Poljub med »njim« in »njo« pri sestanku, po katerem sta dolgo hrepenela, je eden najdaljših, zakaj ta poljub zahteva 25 do 45 metrov filmovega traku. V Hollywoodu mislijo splošno, da postajajo poljubi od slavnega dolgega poljuba Grete Garbo v »Kraljici Kristini« zmeraj daljši.

Za najkrajši poljub, ki je namreč malo več ko meter dolg in traja samo dve sekundi, velja poljub pri pozdravu

"Glavobol... migrena

Na tem najbolj trpijo ženske. Zato jim je potrebno zdravilo, ki jim hitro prežene bolečine, a ne škoduje njihovu organizmu. Uporabljale bodo Veramon, ki od njega pojenjajo bolečine.

VERAMON

Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.

Oglas reg. pod br. 47 od 29. jan. 1935.

Lep ovratnik

posveži in polepša
vsako obleko

Ta ovratnik kvačkamo po narisku z umetno svilo in z jekleno kvačko štev. 10. Vsako prazno kvadratično okence nariska pomeni po 2 zračni petlji in po 1 stebriček v tretjo zračno petljo, vsako prazno podolgovato okence pa po 5 zračnih petelj in po 1 navadni stebriček v šesto zračno petljo. Za vsako polno okence naredimo na vsaki petlji po 1 stebriček.

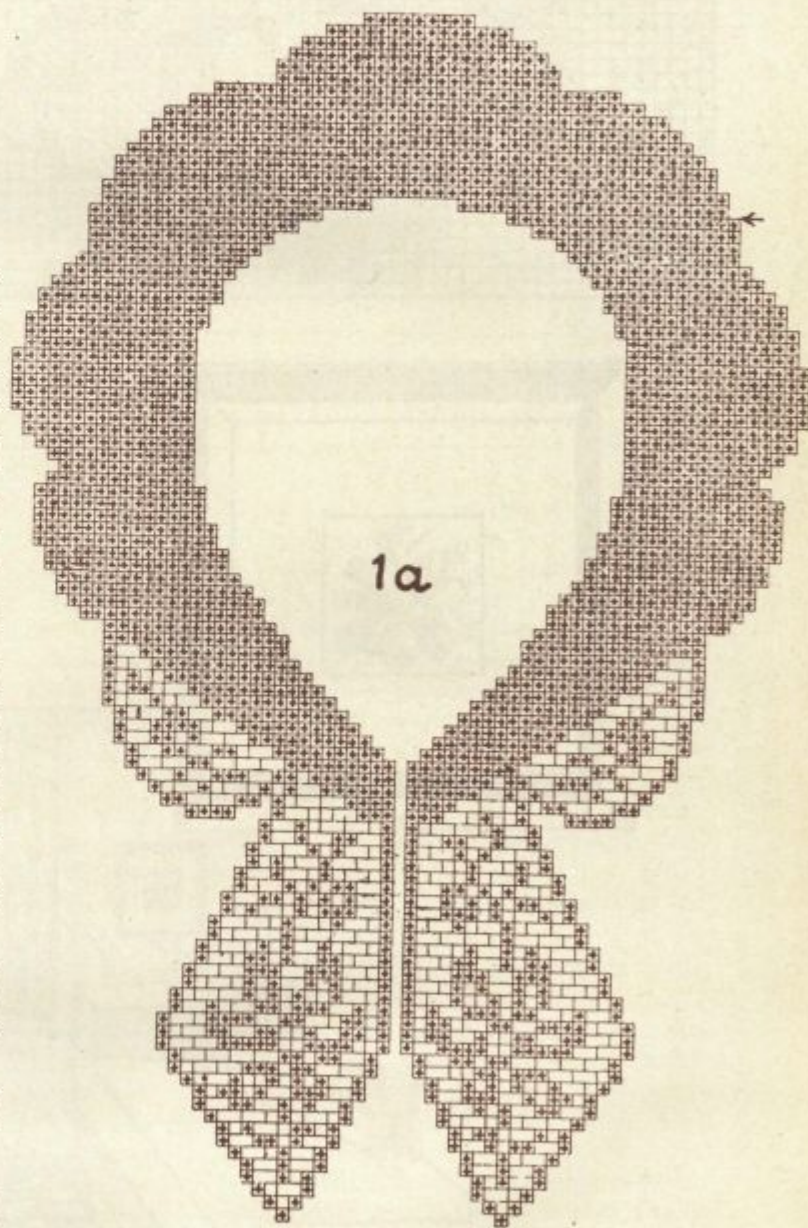
Ovratnik ima ob vratu 59 cm. Začnemo ga kvačkati pri levem vogalu z verižico iz 6 zračnih petelj. Nato naredimo 3 stebričke, od katerih obodemo prvega v četrto zračno petljo, če štejemo od kvačke. Od nadaljnjih vrst je vsaka naslednja širša od prejšnje. Pri vsaki širši vrsti napravimo na začetku vrste za prvo okence po 5 zračnih petelj, za vsako nadaljnje okence pa po 3 zračne petlje. Ko kvačkamo prvo okence, obodemo v četrto zračno petljo, če štejemo od kvačke. Pri tem razširjavanju moramo na koncu vrste za prvo novo okence oviti nit enkrat okoli kvačke, potegniti iz vznožja robnega stebrička še 1 petljo, napraviti 1 zračno petljo in skvačkati stebriček kakor po navadi. Vse nadaljnje nove stebričke dovezemo na enak način. Kadar pa kvačkamo vrsto, ki je prav tako široka kakor prejšnja, naredimo, ko prehajamo na naslednjo vrsto, namesto prvega stebrička 3 zračne petlje.

Od osemnajste vrste dalje spet vrste skrajšujemo. Kadar skrajšamo vrsto na koncu, dotičnih stebričkov ne kvačkamo, na začetku vrste pa delamo do novega začetka vrste goste petlje.

V štiriintrideseti vrsti prikvačkamo z novega klobčiča 15 petelj in naredimo na vsaki petlji, počenši s četrto, če štejemo od kvačke, po 1 stebriček.

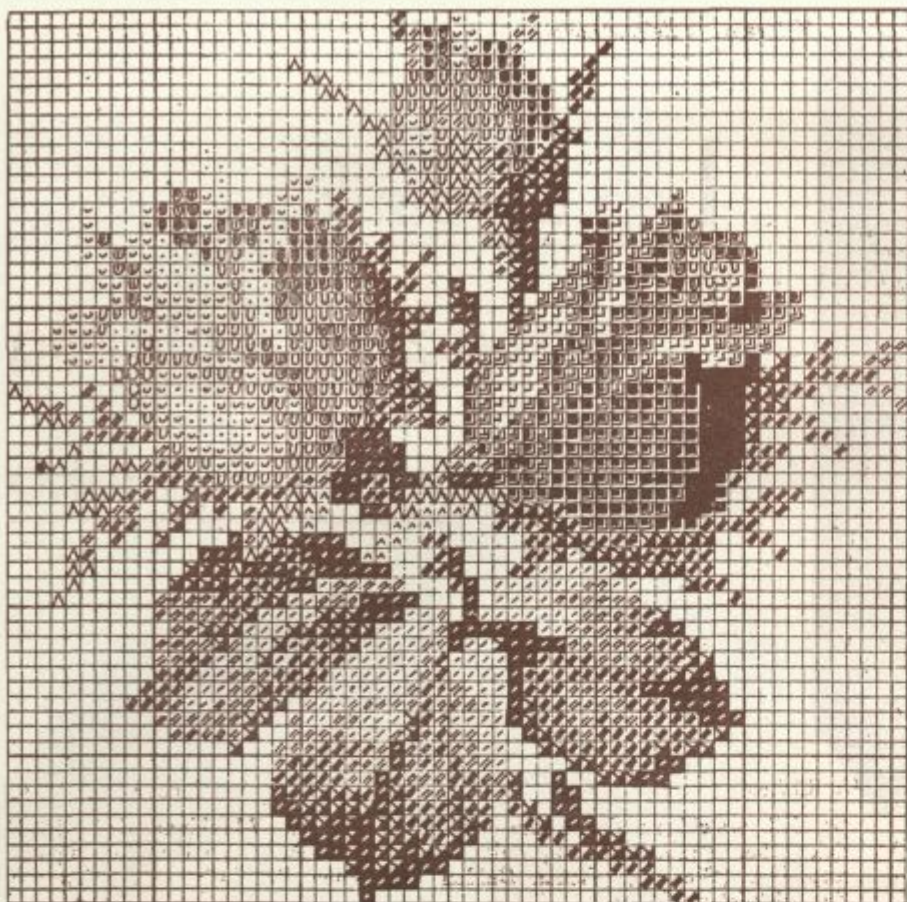
V petintrideseti vrsti razširimo novi del na obeh straneh za 2 okenci, kakor vidimo na narisku, naredimo nato še 2 zračni petlji in združimo to vrsto z nasprotno že narejeno stranjo.

Zdaj kvačkamo do oštete triinosemdesete vrste, ki je na narisku označena s puščico. Na koncu te vrste napravimo še 12 petelj, da razširimo štiriinosemdeseto vrsto, nato nit utrgamo.

Povečani vzorec za ovratnik.

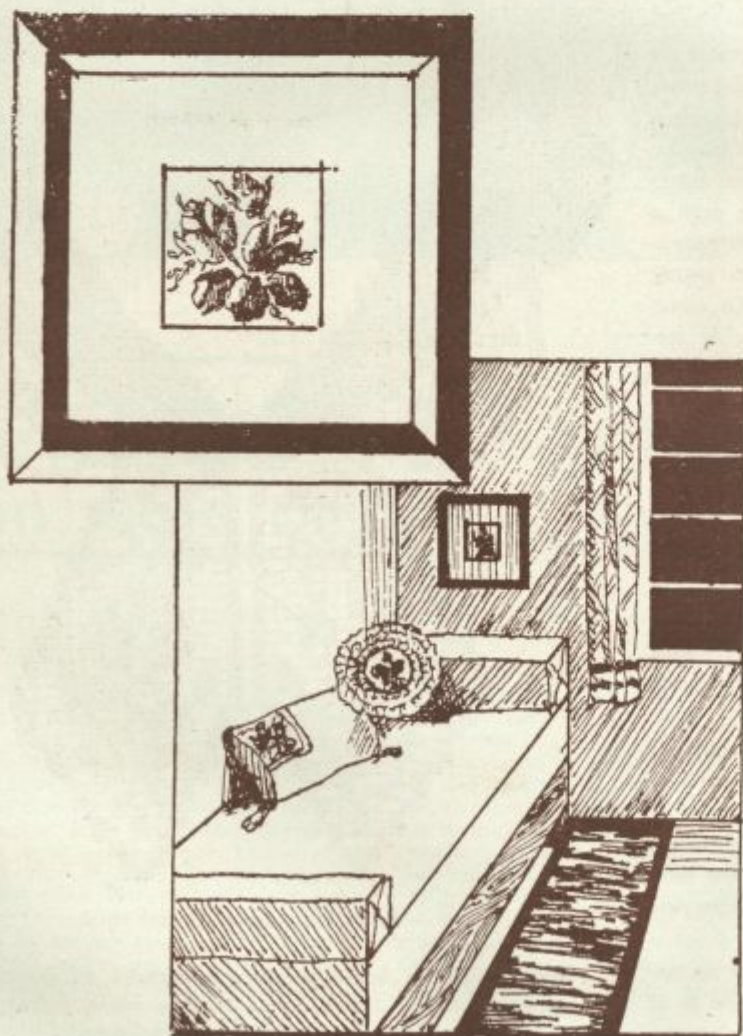
Potem naredimo desno polovico ovratnika do konca štiriinosemdesete vrste, dokvačkamo še 20 zračnih petelj in delamo dalje čez obe polovici, torej tudi čez levo.

Vzorec za sliko ali blazino

Znaki barv:

- prav svetlo rožnata
- svetlorožnata
- rožnata
- temnorožnata
- prav temno rožnata
- mareličnorožnata
- rdeča
- temnordeča
- prav temno rdeča
- črna
- prav svetlo olivnozelen
- olivnozelen
- prav svetlo rjavkastozelen
- svetlo rjavkastozelen
- zelena
- temnozelen
- prav temno zelena

Ta rožasti vzorec vezemo z gobelinskim obodom po narisku, kjer so označene barve.

Sliko in okroglo blazino delamo na kongresno blago s prejico muline Mez CMS. Nabori okrogle blazine so iz tila, iz rožnate soile ali pa iz žameta.

Štirioglata blazina je iz rjavega velurja, gobelinski vzorec v levem vogalu pa vezemo na juto z volno.

Ta vzorec lahko tudi izvezemo s križnim obodom na juto ali štramin.

Znanstvene raziskave

L83

so ugotovile, da Odol preprečuje razvoj kali. Odol je zaradi tega priznan kot antiseptično in bakterije uničujoče sredstvo. Kdor neguje usta vsak dan z Odolom, varuje svoje zdravje. Zato je že splošno znana resnica, da ni pomočka, ki bi tako varoval zobe, usta, žleze in grlo kakor Odol.

ODOL

ANTISEPTIČNO
TER UNIČUJE BAKTERIJE

(L83) je oznaka še bolj izpopolnjenega Odola, katerega antiseptično delovanje je še v večji meri zvišano. Bakteriološke in klinične preiskave so znanstveno dognale, da Odol uničuje bakterije.

(Nadaljevanje.)

Nič se ni jokala, gledala je svojega sinčka in ni hotela verjeti, da sinček ne bo imel mame. Saj ga ima mamica tako rada, samo njega ima rada in atka.

«Kje je Janko? Zakaj ga ni?» je zavpila.

Vstopila je sestra, le sestra Vincencija je prišla.

«Ni ga atka, fantek! Ni ga še — kliči atka, Miklavžek, kliči ga!»

«Prosim!» je plaho rekla sestra Vincencija in hotela vzeti dete v naročje.

«Pustite mi fantka, fantek je moj!» je Anamarija rezko siknila in svetle, modre oči so se jezno zasvetile.

Doli v pisarni je sedel Janko na zofi in Sušec je stal pred njim.

«Morate, gospod kolega!» je ukazal Sušec.

«Gospod kolega», mu je rekel. Prvič mu je rekel «gospod kolega». Menda iz usmiljenja!

«Ne morem! Ne morem!» je ječal Povoden in tiščal obraz v dlani. «Vi ste že predsnočnim vedeli, kako je, gospod primarij! Vi ste vedeli, da ni pomoči!»

«Jaz sem vedel! In kaj za to, če sem vedel? Pomoči ni! Čemu bi vam bil pokvaril še ta dva dneva?»

Kakšen človek je to bil, kakšen človek! Molčal je. Znal je molčati, ko se je on ukvarjal s smešnimi diagnozami, ko sploh ni hotel verjeti vеди, ko je verjel njej, ki mu je pravila, da ji nič ni, da jo le prsi malo bole.

Le konec — le nagel konec! Saj je vseeno, vseeno... ta tu pred njim že ve. Hlupal je in spet stiskal zobe, da so pokale čeljusti.

«Slišite, zdaj pa morate iti! Pojdite, vam pravim, da ne bo prepozno! Pojdite!»

«Ne morem — ne morem gledati tega! Saj je moja žena!»

«Pojdite k njej! Morate iti, slišite! Vaša žena je, slišite, vi človek, in vaša ljubica in mati vašega otroka in žrtev!»

Oni dan ga je držal tu doli, ni ga pustil blizu, zdaj ga pa goni tja — ta človek.

Kaj je mislil Sušec? Ali je mislil spet, da so to živci, ali pa ni nič mislil, kakor ni nič mogel misliti Janko Povoden.

Pa je vendar šel. Naenkrat se je dvignil in je šel.

«Janko, Jaanko!» je slišal njen glas, tako izpremenjen, tako čuden, kakor živalski glas.

To pot ni bežal po stopnicah. Saj je vseeno, saj je vseeno.

«Janko, ali si prišel? Janko, spovedala sem se. Poljubi me, Janko!»

Sklonil se je nadnje in jo poljubil, brez misli, brez besede in brez solze. Oprijela se je njegove roke. Sedel je na posteljo in jo prijel za levico, desnico je držala pod svežnjem, v katerem je bil fantek. Fantek ni jokal. Gledal je.

Teta Malči je držala Povodna, da bi za božjo voljo ne umaknil svoje roke iz one, ki se ga je oklepala v smrtnem boju. Saj ni več vedel zase ta človek, ki se je zvižal in tresel in ki je obračal svojo glavo stran, ker ni mogel prenašati trpljenja in smrti.

Njene oči so izgubile pogled. Nekam velike so postale in njih luč je ledenela. Ko je zapiskala opoldanska sirena, je bilo vse pri kraju.

Bolniške sestre so molile molitve za umirajoče.

Povoden je planil v omaro, butnil z glavo in se neznanško trapasto zasmel, da so se vsi stresli.

Doktor Sušec je tiho odšel od vrat zunaj po hodniku. Srepa je gledal in zmajeval z glavo.

On je že vedel zakaj.

Karli je udobno sedel ob velikem, lepem oknu ene ljubljanskih kavarn. Slastno je popil svojo jutrnjo kavo in zdaj se cigareta nanjo imenitno prilega. In mladi, naduti natakari je celo časopise prinesel, ne da bi mu bilo treba zanje reči.

Zadovoljnost je kaj prijetno ugodje, in nazadnje se tudi najhujši sanjač navadi, da je z malim zadovoljen. Mehak sedež, okusna kava s sladko smetano, za petdeset par žemljico in prijazen smehljaj, povrh pa še cigareta, ki slučajno ni do polovice natlačena s smetmi — pa se je dan vendarle lepo začel.

Seveda, to je že res, da je do te zadovoljnosti dolga pot, še daljša pa je pot do drznosti odkritega priznanja tega dejstva tem ljudem, tem Ljubljancem, ki jih je razen nekaj izjem le s trideset pomnožena Podgorica. Stil je sicer malo drugačen, a bistvo ostane. Le oblika se izpreminja, snov pa je in ostane večna in neizpremenljiva. To je nepobitno dejstvo, živa resnica, in vsak, ki je kdaj prišel in ki bo kdaj prišel semkaj s kmetov, slep in nor od navdušenja in spoštovanja do te Ljubljanice, bo moral in je moral doživeti ta polom v sebi.

Da, da! Le on edini bo neskončno nevažen v tem važnem mestu, med temi važnimi ljudmi! Nazadnje se bo še sam sebi zdel prav nepotreben in vsiljiv in prav presneto neznamenit! Kaj si je neki domišljal? Ali bi si ne mogel misliti, da je mnogo spretnejših kakor bo kdaj on, da jih je tukaj vse polno na izbiro? Doma bi bil ostal, pa bi bil zdrav — poje narodna pesem, in narodna pesem je nastala iz naroda in je namenjena narodu, Ljubljana pa je «velemesto» in nikakršen narod.

Izvoljeno mesto in izvoljeno ljudstvo. Pa si menda vsi narodi tega sveta silo radi lastijo ta naslov! In vsak izkuša dokazovati, za koliko je boljši od drugih. In pri posameznikih je ista pesem.

Resnično, resnično vam povem, prvi bodo zadnji in zadnji bodo prvi... kdo bo pa potem na prvem mestu sedel, gospod?

Kam boš del, o gospod, te vampeže, ki se hvalijo, da so rešeniki «naroda»? To so sami lažnivci!

Kam boš del te blede gospode s širokokrajnimi, črnimi klobuki in zamazanimi črnimi petljami, o gospod? Ti so se ščeperili s svojo žalostjo!

Kam boš del pa mene, o gospod, ki sem lažniv in važen, iškarjotski in krivičen kakor tvoj levi razbojnik?

Vidiš, zdaj pa sedim tu v kavarni in kadim cigareto in se veselo smejem, ker mi vsi skupaj ne morejo več do živega!

Odprl je časopis. Prve strani sploh ni nikdar bral. Na drugi je pregledal naslove, po vseh drugih pa je iskal znana imena. Obrnil je zadnji list. Kaj pa je tu pod oglasi? Droben parte.

«Anamarija Povoden, roj. Kolenec... s tolažili svete vere... v podgoriški bolnici... v starosti 27 let... pogreb... Žalujoči soprog Dr. Janko Povoden in sinček...»

Nekdaj je bila mlada deklica... Tako se pričenjajo pač pravljice! Plave lase je imela in modre oči... Da, in zelo neumestno je jokati v ljubljanski kavarni, kjer te gledajo ljudje, ti ljudje, ki so tako neznanško radovedni. Pa ti polzijo solze preko lica in s prestom jih izkušas brisati, da te nihče ne vidi, ker si bil nekdanji mlad, odprt človek in ker si bil nekoč ves vdan ljubemu človeškemu bitju, da te zdaj tako boli, ko je ni več, kakor ni več tega dima, ki si ga pihnil predse.

5. decembra je danes. Miklavži in parkeljni bodo hodili po podgoriških hišah. Nekateri otroci pa ne bodo nič dobili in tudi Miklavža ne bo k njim. Pa si bodo mislili: «Kaj nisem bil vsaj tako priden kakor tisti Gobčev Slavček, ki je dobil za svojo trmo in neznanje katekizma celo železnico s tirom vred?»

Ona pa bo ležala v mrzli zimski zemlji. Ali ji ne bodo pozabili deti sveče na grob? Le eno svečo naj ji dajo, da bo vsaj nekaj živga, da ne bo sama.

Kaj je dejal Leben? Čemu? Čemu? Potem pa je šel, in pravijo, da je pobegnil v Rusijo.

Kaj pa pravi Povoden? Žalujoči soprog in sinček! Torej na porodu!

S pogreba se bodo vračali domov in pogovarjali se bodo in pomilovali njo in njega.

In božič bo kmalu! Božična drevesca bodo žarela po hišah. Ljudje bodo prišli okajeni k polnočnici in se bodo jokali od pijane ganjenosti, ko se oglase zvonovi in ko pevci na koru — kolikor pač zmorejo — nežno zapojejo «Sveta noč, blažena noč...»

In mir ljudem na zemlji!

Mir!

Kriste! Bodi ji dober!

In Franc pride domov. Ali se bosta spominjala časov, ko je hodil on z Geliko, Franc pa z Ančko.

Glej, kako je to pri živih ljudeh! Niti pol ure čistega spomina ne moreš dati mrtvem!

Kako naj bi potem ne letali v svesti si svoje važnosti za svojim velevažnim in pomembnim poslom ti pesniki in advokati, politiki in razni ravnatelji, profesorji in duhovniki, uredniki in stavci, trgovci s kmetov in razni uradniki, dasi nekaterim izmed njih ni treba hite ti drugam kakor iz kavarne v kavarno. Teater je važen in ples, vsako delo in vsak sestanek, vse življenje je važno — vsakemu zase namreč. Smrt pa ni važna niti zate, ki si umrl, in za nikogar drugega, ker bo živel.

Tudi v Podgorici bodo že pojutrišnjem pozabljene lepe besede raznih nagrobnih govorov. Ljudje imajo svoje opravke. Teden dni bodo še govorile ženske, moški pa bodo to morda že nocoj enkrat za vselej opravili.

Povodnu pa bodo govorili, da mora skušati vse pozabiti!

No, tetka Malči mu tega ne bo dopovedovala. Ah da, tetka Malči... ona nima važnih poslov. Ves njen posel

Zobni kamen

je najnevarnejši sovražnik Vaših zob. Brez bolečine odrija dlesne in razmaje zobe. Zobni kamen odvrnete najlažje s **SOLVOLITH=PASTO** za zobe.

Vsakdanja uporaba Solvolith=paste za zobe odvira tvoritev zobnega kamna, in ker ima ta pasta v sebi naravno sol, razkraja tudi zobni kamen.

Že 35 let preizkušana, po zdravnikih priporočana.

Zobna pasta

je bila skrb za Anamarijo. Zdaj ga je rešena. Zanj bo hudo! Ona ne bo mogla pozabiti!

Ko je stopil na cesto, je zagledal kakor vedno najprej celo gručo mladih pohajačev, ki so stali tam na vogalu in se z bolj ali manj drznimi pogledi in opazkami obregovali v mlade deklice, ki so prihajale mimo.

Tam na drugi strani so stali tudi pohajači, razcapani, mršavi delavci, ki jih je brezposelnost prignala na cesto, kjer prosijo od mimoidočih.

In Karli je bil še toliko mlad, da se je vprašal: «Ali imajo ti ali oni kdaj kakšno misel na smrt?»

Ah, in naenkrat si spet ves jezen. Planil bi in pohodil to smešno, to predrzno, to «velevažno» mesto, ta varljivi prikaz lažnih dejstev.

Pa kaj boš ti, fantek s kmetov, ki si pritlikav in neumen!

☆

Policač Edinec je preklinjal v občinski pisarni v Podgorici, kjer je moral pisati seznam umrlih in novorojenih prejšnjega tedna. Pisanje mu je šlo težko od rok, a kljub vsem njegovim prošnjam mu je tajnik vsakokrat iznova odrlil to nadležno delo.

Umrli so:

1. XII. Lojza Kresnik, 67 let, dninarica, v javni bolnici
2. XII. Jožef Pogačnik, 70 let, ubožec, v javni bolnici
2. XII. Janez Slapar, 33 let, pehotni poročnik, št. 102 v Podgorici
3. XII. Anamarija Povoden, 27 let, zdravnikova žena, v javni bolnici

3. XII. Franc Skobir, 2 uri, sin dekle, v javni bolnici

5. XII. Norbert Žgur, 18 let, miz. pom., v javni bolnici
Dosti jih je za ta teden! Zdaj pa še novorojenčki:

1. XII. Heribert Pahernik, zak. sin lekarnarja v Podgorici št. 42

3. XII. Franc Skobir, nezak. sin dekle, umrl 3. XII. v bolnici

3. XII. Nikolaj Povoden, zak. sin zdravnika, v javni bolnici

4. XII. Rudolfina Mačič, zak. hčer uradnika v Podgorici št. 56

5. XII. Marija Zobec, zak. hči brezpos. delavca v javni bolnici.

Vsi razen Franca Skobirja do danes zdravi.

Leopold Edinec, mestni stražnik.

Hvala Bogu, da je tega pisanja konec! Ta presneta krota, ta Franc Skobir, ki ga je moral kar dvakrat pisati, bi si bil lahko prihranil tisti dve uri življenja.

In Edinec si na to nevoljo ni mogel kaj, da bi ne zaklenil občinske pisarne in odšel h Krančanu. Ta stari lisjak je imel vedno kaj črnega na vesti in je Edinca znal kaj lepo sprejemati in postrežljivo vprašati, kaj bi gospod nadstražnik radi pili. Plačati pa tudi ni treba, in to je že nekaj pri teh slabih časih!

Tudi novo leto je prineslo Podgorici vse polno senzacij.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Vera Gogala:

ZVESTOBA DO GROBA

(Nadaljevanje.)

Juninemu sinku, črnemu kosmatemu psičku, je bilo ime Perun. Runi. Bil je majhen, a hud. Črno je gledal, črne dlesne je imel in črno naježeno dlako. Velik pa je bil komaj toliko, da je stal na človeški roki.

Perunček je ljubil le dve bitji, svojo mlado gospodarico osemletno Elko in njeno mamo.

Talentiran psiček je bil vsekakor. Znal je hoditi tudi po dveh nogah. Malo telesce se je v visoki travi kar izgubilo. Le dvoje živih oči in mali smrček je bilo videti izmed zelenih bilk, vsa glavica je nemirno poskakovala med travo, in nazadnje je prikoracal skozi travnati pragozd ves psiček — po dveh.

Runi je znal skakati tudi čez palico, nositi predmete, oponašati pijanca, kihati na povelje in lajati, vzdigovati tace in omedlevati. Bil je pravi, vredni sinko svoje slavne matere June.

Višek sreče pa je bil vendarle izprehod z Elko. Koliko lepih dni sta preživela oba! Kakor dva razposajena tovariša sta se podila čez travnike, se rvala in valjala po tleh, vlekla za vrv in skakala čez potočke.

A najbolj srečen je bil Runi v posteljici male Elke. Ves zadovoljen in skromen se je zvil v klobčič, gobček je položil na Elkino ramo in zasanjal o pasjem raju. Elka pa je z dlanmi objela njegovo toplo baržunasto telesce, in še poslednji vzdih, pa sta zaspala oba.

Runi je bil potepenec prve vrste. Ni zalegla niti beseda niti šiba. Runi se je klatil dolge ure po mestu in se vračal prihuljeno kakor grešnik domov. Ponižno in se pricapljal, blaten od repka do glave. Pri stranskem

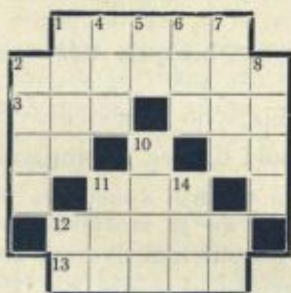
hodniku se je zmuznil neopazno pod stol ali skrinjo in čakal ugodnega trenutka, da se nekaznovan priplazi do svojega toplega ležišča pod štedilnikom. Elka je bila razburjena in preplašena, revica je klicala in žvižgala okrog hiše in po cesti, dokler je niso zapodili. Potem je pristavila k oknu stol in nestrpno čakala črnega paglavčka. «Čakaj, kako boš danes tepen!» je ihtela grozila in hrepeneče zrla po cesti. Ko je uro kasneje žalostno sedla h kavi, je dvoje porednih, svetlih oči molče pogledovalo iz pasjega kotička. Runi se je počasi zganil in previdno pomolel gobček izpod štedilnika. Elka je jedla kavo in solze so ji padale v lonček. «Le čakaj, grdoba, danes te nakrešem!» je žalostno govorila predse. Gobček je iznova izzivalno pokukal iz skrivališča. Elka je zavrisnila in planila k potepencu. «Ti, ti, ti, lumpek moj, zakaj si ušel, ti, le čakaj!» je ihtela. Pokleknila je čisto k psičku in pritiskala gobček k licu. Runi je povsili uhelj in jeziček je kakor majhna rdeča krpica priliznjeno švignil po dekličini roki.

Nekoč so Elki prinesli njenega psička domov. Velik hud pes mu je zlomil hrbtenico. Elka se je vrgla k mali trudni kepici, ki je nepremično ležala na tleh. Gladila je gobček, tresla telesce, govorila najslajše besede. Tačice so ji težko zdrknile izmed prstov in gobček se ni odprl. Elki so vzeli mrtvega tovariša in ga odnesli in del njenega srca so odnesli z njim.

(Konec prih.)

Uganke št. 5

KRIŽANKA.

Vodoravno: 1. ptica, 2. ime panskoga kneza, 3. zdravilo, 9. dvojica, 11. število, 12. hunski kralj, 13. naslov knjige ruskega pisatelja Arcibaševa.

Navpično: 1. pokrajina v Jugoslaviji, 2. ritmično gibanje po godbi, 4. ploskev, 5. predlog, 6. soha, 7. pokrajina v Zadnji Indiji, 8. ime Mojzeso-vega brata, 10. mesto v Primorju, 11.

žensko krstno ime, 12. igralna karta, 14. veznik.

Izpopolnjevalnica.

l o k s a Črke r, l, a, p, i po-
š a i t g stavi v prazni prostor v
o t ž o a takšnem vrstnem redu,
da dobiš navpično pet
samostalnikov.

Zlogovnica.

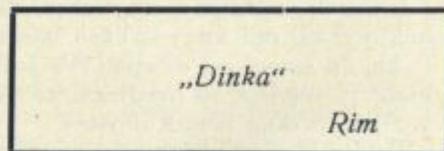
ka, za, la, a, ka, na, pav, len, iv, ro.
Iz zgornjih zlogov sestavi pet žen-
skih krstnih imen. Če pravilno postaviš
besede drugo pod drugo, boš brala v
začetnicah ime pomladanskega meseca.

Magični kvadrat.

V prazna polja vstavi
črke: a, a, i, i,
r, r, r, t,
o, o, b, b,
m, m, g, t,
pa dobiš vodoravno in
navpično iste besede.

Posetnica.

Kakšen obrtnik se skriva za to tvrdo?

MAGIČNI LIK.

A A A A
A A A A
H H Š Š
L L K T

Te črke vstavi tako, da boš dobila
vodoravno in navpično iste besede, ki
pomenijo: 1. jed, ki je otroci nimajo
posebno radi, 2. muslimansko ime za
Boga, 3. besedo za smeh, 4. poldragulj.

Naravna lepota ali krinka?

Naravno lepa ali naličena? Kar se z ličilom ne da nikoli doseči, se doseže brez truda z redno nego: naravna lepota — tajnost uspeha.

Mladostno svežo, nežno in čisto polt dobite z redno uporabo ELIDA kreme IDEAL za podnevi. Ta krema se popolnoma vpije v kožo, jo napravi medlo in čisto kot alabaster. Koža se niti najmanj ne sveti, zato je ta krema idealna podlaga za puder. To je dnevna krema za polepšanje.

Za noč mastna
Elida Citron Cold Cream.

Njena izborna sestavina čisti in hrani kožo. Prastara polepševalna sredstva, hamamelis in citrón, je združila napredna znanost v popolnost, zato ta krema kozmetično najbolje deluje.

ELIDA IDEAL KREMA

Najša anketa

Ali ste za ločitev zakona ali proti njej?

Odgovori naročnic

na našo anketo

Spoštovana gospa urednica!

Vsaka pametna žena, ki je stopila v zakon res iz ljubezni, je proti ločitvi. Zakaj če v takem zakonu ni tako, kakor bi moralo biti, so mnogokrat krivi starši, ki dovolijo, da se zakon kar na hitro sklene. Dostikrat pa tudi oba zaročenca, ki nista pomislila, preden sta stopila pred oltar, ali sta ustvarjena drug za drugega ali ne.

Tudi naj bo žena res žena v pravem pomenu besede. S svojim možem naj bo dobra, v gospodinjstvo naj se vsa vživi. In če pade kdaj trda beseda, naj nikar ne teče takoj vsem svojim znanam in znancem tega oznanjeval!

Če bo žena možu res prava družica in ga bo vselej, kadar pride utrujen domov, prijazno pozdravila, če bo vedno čedno in snažno oblečena, četudi zakrpana, če bo zmerom lepo počesana, četudi brez trajne ondulacije, in če bo domek, naj bo še tako skromen, vedno čeden in prijeten — potem, verjemite, ne bo hude besede iz moževih ust. Prepričani ne bo in vzroka za ločitev tudi ne.

Če pa ženi ne gre drugega po glavi kakor nove obleke, pudri in šminke, zabave in razveseljevanja, potem gotovo ne bo soglasja. Iz tega se rode prepiri, konec prepircov pa je zdaj tako moder-

na ločitev, s katero so najbolj prizadeti ubogi otročiči.

S spoštovanjem

A. K.

O ločitvi zakona

Treba je razlikovati ločitev (od mize in postelje) od spolne razveze zakona. V prvem primeru zakonska vez kljub ločitvi še obstoji, v drugem primeru se tudi ta pretrga in oba zakonca, vsak zase, se lahko zopet onodič poročita. To zadnje po katoliškem cerkvenem pravu ni dopustno, če je bil zakon veljavno sklenjen, civilno pravo pa to dopoljuje. Na stališče dopustnosti razveze se postavlja tudi novi načrt državlanskega zakonika.

Vaša anketa razpravlja le o ločitvi. Glede tega vprašanja se je najbolj čuditi pojavu, da odgovarjajo nekatere osebe na vprašanje, »ali je kdo za ločitev ali proti«, brezkompromisno z »da« ali »ne«. To je popolnoma napačno, ker se ozirajo samo na svoj primer. Vprašanje glede ločitve pa je tako splošno podano, da je po mojem mnenju najprilnejše reči takole: Vsak zakon je glede na ločitev presoati po sebi. Če bo mož s svojo ženo in z otroki tako surov, da ne bodo ti varni niti življenja in bo to razmerje nepoboljšljivo trajno, ali če mož, ljubeč svojo ženo in otroke, zastavlja vse svoje moči ter mu je edina

skrb, da pošteno preživi svojo družino in živi v čim lepši slogi, žena pa se odaja v svoji lahkoživosti in »hrepnenja polni čustvenosti« drugim, seveda pod krinko, češ da »njen mož ni takšen in takšen«, v takih in sličnih primerih pač ne bo preveč obsojati ločitev, če ni drugega sredstva. Obratno pa, groziti venomer z ločitvijo in letati na sodnijo zaradi vsakega nesporazuma, materialnih težav, predvsem pa zaradi nekega naveličanja, to pa je treba prav gotovo zelo obsojati. To ni le zoper moralno, zaradi takega postopanja trpe po navadi največ nekrivi otroci, in nanje se je treba v prvi vrsti ozirati! V teh primerih je treba pač potrpeti, četudi težko! Brez vsakega idealizma pa bo težko šlo v zakon!

Najbolj pa je obsojati ločitve, kjer gre za »menjavanje« zakonskega druga oziroma za »izpremembo« življenja. To pa spada že tudi v problem razveze zakona in zopetne »ženitve«. A priori pa je treba odklanjati vsako razvezo pravilno sklenjenega zakona, in sicer ne samo zato, ker cerkev tega ne dovoljuje, ampak tudi zato, ker spravi to največkrat v nesrečo prizadete same, v kar pa je to tudi celotni človeški družbi! S teh vidikov je tudi obsojati vse določbe, ki bi dopuščale razvezo zakona! Tako je odločno odklanjati predhodne zakonske (lex) določbe, ki upajajo institucijo razveze zakon (matrimonium). Žene naj se predvsem borijo proti tej (eventualni) uzakonitvi, ker utegnejo prav one biti najbolj pasivne. Tudi tiste mlade dame, ki morda zagovarjajo tako uredbo, naj ne računajo na »akcionost«, ker se bodo morda še prezgodaj kesale.

Upam, da sem s tem podal popolnoma stvarno in objektivno resnico glede naslovljenega vprašanja in želim priznati resnice. Čirebevski.

Možitev iz ljubezni

Težko bi bilo podati statistiko, ali stopi več mladeničev ali več deklet iz ljubezni v zakon.

Več vzrokov nam govori za to, da je ženska bolj kakor moški nagnjena k poroki iz ljubezni. Njej je ljubezen središče življenja. Že pri malih deklicah je vprašanje: Ali dobim moža? in: Kakšnega moža dobim? mnogo važnejše kakor pri dečkih vprašanje zakona. Nasprotno pa ima mladenič veliko več možnosti kakor deklica, da si izbere žensko, ki mu najbolj ugaja. Prvič, ker je žensk več ko moških, in drugič, ker je moški tisti, ki snubi, ko mora deklo čakati, da jo kdo zasnubi.

Vsako mlado deklo želi, da bi dobila moža, ki vzbuja v njej čustvo ljubezni. Mladenič pa nima vselej takoj srčnih misli, ko se zaljubi. Večinoma dobro premisli, preden se resno odloči, in pretehta praktično vse stvari. Za to je ne le upravičen, ampak je to tudi njegova dolžnost. Na njegovih ramah sloni pri poroki največji del odgovornosti. On prevzame dolžnost, da bo vzdrževal rodbino. Zato se moškemu

ne sme zameriti, če pri izbiri življenjske družice ne odloča samo sinja romantika.

Mlado deklo čaka najprej na junaka svojih sanj. Seveda bi se ne branilo, ako bi bil to princ. Če se potem res zaljubi v čednega mladeniča, bi se srčno rado z njim poročilo, tudi ko bi ne imel zakladov princa. Toda mladenič preudarni in bolj cenil zlati prostost.

Po tem prvem življenjskem razočaranju sklene deklo iz ključavnosti: »Omožim se s prvim bogatim, ki pride!« Hoče se torej maščevati na ljubezni sami. Toda bogatih ženinov ni preveč in v svojo srečo deklo nima priložnosti, da bi uresničilo svoj namen.

Medtem pa postane starejša in poloti se je strah pred osamelostjo. Prijateljice se možijo in dobe ljubke otroke, in mladenka, ki že ni več mlada, misli hrepeneče na to, koliko lepše bi bilo, ko bi imela takšnega ljubkega kodrolaščka in bi bila gospodinja v prijetni domačiji, kakor pa da hodi v pisarno in dela za tuje šefe.

Nekega dne jo poprosi pošten mladenič, naj postane njegova žena, toda ne more ga vzljubiti: ljubezen pa se ji je pri osemnajstih letih zdela glavna stvar! Vzlic temu se poroči z njim. Zakaj? Ker hoče izpolniti svojo žensko usodo, ker hoče biti žena in mati na domu, ki ji ga da mož.

To je usoda mnogih deklet in ta usoda ni slaba. Poročiti se z junakom svojih sanj — ni vselej sreča; zakaj

prevelike iluzije se najhitreje razkadijo v mrzli resničnosti. Nasprotno bo pa našla žena notranjo zadovoljnost in trajno srečo, če bo znala biti svojemu možu in svojim otrokom nepogrešljiva, četudi ni z veliko ljubeznijo stopila v zakon.

Kdo je dober mož

Velik ameriški časopis je priredil anketo o tem, kako si žene mislijo popolnega moža, soproga. Uredništvo je prejelo več desetisoč odgovorov. Tudi Američani hrepene po urejenem rodbinskem življenju, in mož, ki ustreza nazorom Američank, bi zmagal tudi pri nas.

Da mora skrbeti za svojo rodbino in se zanjo zanimati, se razume seveda samo po sebi. Razen tega zahtevajo Američanke v večini odgovorov: da bi vstajal zjutraj dobre volje, da bi ne bil siten in čemeran ter ne mučil rodbine s svojimi muhami, brž ko se zbudi. K jedi naj prihaja o pravem času, vtika naj se ne v reči, za katere skrbi žena, naj zna povedati, da kuha njegova žena prav tako dobro ali bolje, kakor je kuhala doma mati, dom naj mu bo ljubši kakor kavarna ali klub in slednjič, naj bo takten v priči žen.

List obeta, da bo kmalu razpisal anketo o tem, kakšna naj bo žena, da bo mož srečen in takšen, kakršnega si sama želi.

ELIDA

mila

*ljubijo celo najbolj
razvajene žene*

- Bogata mehka pena blagodejno vpliva na nežno kožo.
- Radi svoje izbrane sestavine polepšujejo polt in negujejo kožo.
- Obilni vonj ostane v milu do zadnjega ostanka in se še dolgo občuti na koži.

ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG
omamljivega vonja — snežnobele barve

75letnica Gabriele Preissove

Češka pisateljica Gabriela Preissova je učakala 75 let. Gabriela Preissova, katere rodbinsko ime je Sekerova, se je rodila v Kutni Hori dne 23. marca 1862. Njena največja zasluga je, da je uvedla v književnost slovaški svet, ki so ga tako pozabljali. Prav ta dela iz življenja podeželja in kmetskega ljudstva so njeni najdragocenejši umotvori. Razen knjig, novel in povesti, ki jih je veliko število, je napisala tudi dve gledališki igri, ki sta želi velik uspeh, saj ju je uprizorilo celo Narodno gledališče v Pragi. Po eni izmed njiju (Njena pastorka) je L. Janáček ustvaril tudi opero z istim imenom. Napisala je tudi prelepo povest iz naših krajev, iz Korotana, namreč »Potočnikovo Trudo«, katere prevod je izdala naša založba.

V svetovni vojni je bila ta velika, navdušena Slovanka v preiskavi zaradi svojih kulturnih stikov z ruskimi ujetniki in ogrskimi Slovaki.

Žene — sužnje

Na Kitajskem je še zmeraj tri do štiri milijone žensk v sužnosti. Najbolj pomaga poniževati ženske Konfucijev nauk, ki pravi, da je med žensko in moškim tak prepad kakor med nebom in zemljo. Vzlic temu pa moderna ženska tudi na Kitajskem ne veruje v nadrejenost moškega in v svojo manjvrednost. Vpraša se: zakaj se ženske prodajajo in zakaj se grše ravna z njimi kakor z živino?

Dogaja se, da privajajo kitajska dekleta k Evropecem. Kak veda ali svečenik reda Tao označi njih horoskop za zelo slab ter prerokuje, da bodo po mnogih pokolenjih vir pogube vse rodbine. To zadostuje, da se jih izkuša rodbina znebiti. Dekleta vodijo na tajna tržišča za sužnje (ki so v vsakem mestu) ter jih prodajajo, tudi če so večkrat iz dobrih in imovitih rodbin.

Prodajo žensk podpirajo tudi taki »narodni« običaji in neumnosti, kakršna je »skrb« za majhno nogo. Ženske, katerih stopala so zaradi trdnega podvezo-

vanja pohabljeni in zakrnjeni, potrebujejo seveda nadomestilo in ga tudi imajo: v sužnjah. Često služijo te revice svoji bogati gospodarici od zgodnjega jutra do pozne noči, dokler jih prerana smrt ne reši tega zemeljskega pekla. Tudi kajenje opija podpira nečloveško ravnanje s sužnjami. Uživanje opija preide v navado in strast, in nezadovoljena strast pretvarja bogato gospo v pravo pošast, ki se znaša nad sužnjo.

Najhujša je usoda otrok, prodanih v sužnost. Četudi se ne ravna z vsemi enako grdo, je vendar izgubljena njih pravica do detinstva, do rodbinske oskrbe in ljubezni. Mala, umazana, nikoli čista sužnja nima niti tolike vrednosti kakor mlada mačka ali prasiček, o katerih Kitajec veruje, da mu prinašata srečo, sužnja pa seveda ne. Nje ni škoda, zanjo je samo delo, delo brez vsakega plačila. Le govorite o teh siromakinjah tudi z bolj inteligentnimi njihovimi lastnicami; topo vas bodo pogledale in malomarno rekle:

«To je njih usoda. V svojem prejšnjem življenju (na Kitajskem verujejo tudi še v preseljevanje duš) ni delala dobro. V prihodnjem se ji bo bolj gojilo.»

Ni čudno, da neki še živeči kitajski filozof toži, češ »da Kitajska že cela stoletja ni rodila velikih pesnikov, slikarjev, mislecev in učiteljev«, in izprahuje: »Če se prodajajo ljudje kakor živali, kje so ljubezen, radost in lepota, ki bi oduševljale veliko umetnost?»

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

upl. rep. S. št. 27946/36

DARMOL

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha z zdrobovimi žličniki. 2. Govedina. Pražen krompir. Drobnjakova omaka.

Zvečer: Jetra v omaki. Polenta.

Torek.

Opoldne: 1. Priželjčeva juha (6). 2. Rezančev narastek z gobami. Solata
Zvečer: Goveji guljaž s krompirjem.

Sreda.

Opoldne: 1. Kostna juha s pljučnim zvrtkom (75). 2. Ocvrta jajca. Pražen krompir. Špinača. 3. Kompot.

Zvečer: Hrenovke. Solata s fižolom.

Četrtek.

Opoldne: 1. Fižolova juha. 2. Goveji ptički. Makaroni. Kompot.

Zvečer: Omletna jed. Solata.

CUTEX-ove
SKLADNE BARVE

Avtoritete mode so proglasile nove barve Cutex laka za nohte za skladne. Nežni odtenki »Rust«, »Old Rose« in »Robin Red« Vam polepšajo roke in se posebej dobro prilagajajo Vaši obleki.

Zahtevajte pri svojem dobavitelju, da Vam pokaže te odtenke. Ti so napravljeni po novi metodi, ki odvrta izhlapevanje.

CUTEX

TEKOČI LAK ZA NOHTE

Petek.

Opoldne: 1. Krompirjeva juha. 2. Sirovi štruklji iz kvašenega testa (411). Kompot.

Zvečer: Mavrahi z jajcem. Solata s krompirjem.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z rižem. 2. Govedina. Gobova omaka. Koruzni žličniki (277). Kompot.

Zvečer: Zrezki iz prekajene svinjine. Solata.

Nedelja.

Opoldne: 1. Špinačna juha (56). 2. Ocvrt piščanec. Pražen krompir. Solata. 3. Mazurki s sadnim sokom.

Zvečer: Obloženi kruhki. Čaj. Mazurki.

Številke v oklepaju pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi »Kako naj kuham«. Za debelo natisnjena jedila prinašamo recept.

Zdrobovi žličniki.

Ko zavre 2 dl vode, denemo vanjo 2 dkg presnega masla in zakuhamo v njej 5 dkg pšeničnega zdroba. Ko se zmes zgosti, jo ohladimo, potem pa primešamo 1 jajce in nekoliko soli. Iz te zmesi zajemamo potem žličnike, ki jih devamo v slano vrelo vodo in jih kuhamo približno 10 minut. Kuhane žličnike odcedimo in zložimo v precejeno govejo juho.

Rezančev narastek z gobami.

Iz dveh jajc zamesimo testo, ki ga razvaljamo in narežemo na pol centimetra široke rezance, ki jih skuhamo v slanem kropu. Nato jih odcedimo, polijemo z mrzlo vodo in počakamo, da se odtečejo. Medtem zarumenimo na 4 dkg presnega masla majhen košček drobno sesekljane čebule in peteršilja ter začnimo s ščepec kumine in popra. Potem pridenemo 15 dkg na debele rezine narezanih svežih gobanov, vse skupaj dobro prepražimo, primešamo rezance in osolimo. Rezance z gobami stresemo nato v dobro namazano in z drobtinami potreseno kozico za dva prsta na debelo. Posebej razžvrkljamo osminko litra kisle smetane, osminko litra mleka in dve jajci, pridenemo ščepec soli, nekoliko nastrganega muškatoevega oreška in dve zvrhani žlici nastrganega sira. S to tekočino polijemo potem rezance in spečemo narastek v vroči pečici, da lepo zarumeni in da se vsa tekočina strdi. Ta narastek serviramo s solato.

Po »Wiener Küche«.

Kostna juha.

V 1 $\frac{1}{2}$ l mrzle vode denemo $\frac{3}{4}$ kg kosti, korenino peteršilja (4 dkg), korenino korenja (4 dkg), pet zrn popra in vodo solimo. Posebej razbelimo pol žlice masti, otarjamo na njej 2 dkg narezane čebule, nekaj ploščic korenja in 4 dkg na rezine zrezanih jeter ter vse skupaj stresemo v juho, ki naj vre 2 do 3 ure. Ta juha nadomešča govejo juho ali pa zalijemo z njo postelne juhe.

Goveji ptički.

Goveje zrezke potolčemo, da so tenki, in jih nadevamo. Za nadev scvremo nekoliko slanino, da postekleni, opravimo na njej drobno sesekljano čebulo in nekaj na drobno zrezanih gob, dodamo soli, popra, majerona in kumine. S tem nadevom namažemo zrezke, jih zvijemo in spnemo z zobotrebeci. V kozico denemo nekoliko presnega masla in se-

Oglas je registr. pod S. št. 1673 od 17. XII 1936.

sekljane čebule ter dušimo meso na maslu, dokler ni popolnoma mehko; seveda ga moramo po malem zalivati z juho ali pa z vodo. Posebej razžvrkljamo nekaj žlic dobre kisle smetane in nekoliko moke, zlijemo to v omako, pridenemo nekoliko sesekljanih kaper in omako še enkrat prevremo. K ptičkom ponudimo lahko dušen riž (z grahom) ali pa makarone.

Omletna jed.

Spečemo tenke in rahle omlete in jih pokladamo, ne da bi jih zvili, v dobro namazano kozico. Med posamezne omlete namažemo sesekljane gnjati in dušeni gob. Na vrh zloženi omlet potresemo sesekljane drobnjake in nastrganega parmezana ter polijemo vse skupaj z raztopljenim presnim maslom. To jed postavimo potem za 10 minut v pečico, nato pa jo takoj serviramo.

Mavrahi z jajcem.

30 do 40 dkg mavrahov osnažimo in operemo v mrzli vodi. Ko se odtečejo, jih narežemo na debele rezine in jim primešamo sok od polovice limone, nekoliko zmletega popra in malo sesekljane peteršilja. Na 6 dkg masti zarumenimo majhno, drobno sesekljano čebulo, stresemo na to gobe, ki jih potem na hudem ognju na hitro zdušimo, da so na pol mehke, nakar jih potresemo s 4 dkg moke, dobro premešamo, osolimo in prilijemo toliko vode, da nastane gosta zmes. Nazadnje primešamo še nekoliko paradižnikove mezge in dušimo gobe do kraja. Preden nesemo jed na mizo, denemo na vsako porcijo po eno zapečeno jajce, lahko pa primešamo gobam, preden jih serviramo, kar tri razžvrkljana jajca in pustimo jed samo tako dolgo na ognjišču, da se prično jajca strjevati. Po vrhu potresemo drobnjake.

Po »Wiener Küche«.

Zrezki iz prekajene svinjine.

150 dkg bolj mastne prekajene svinjine skuhamo ter sesekljamo hkrati s $\frac{1}{4}$ kg kuhanega in olupljenega krompirja. Nato primešamo pol namočene žemlje, eno jajce, nekoliko soli, popra in kumine. Iz te zmesi naredimo ne prevelike zrezke, jih povaljamo v drobtincah in jih na hitro spečemo. Ti zrezki so tudi mrzli prav okusni.

Mazurki.

Eno osminko kilograma presnega masla vmešamo z dvema žlicama sladkorja, nekoliko limonovih olupkov, osminko litra smetane, tremi jajci in z 2 dkg vzhajanega kvasa. Nato dodamo toliko moke, da dobimo srednjegosto, mehko testo, ki ga dobro pregnetemo, mu pridenemo pest rozin in denemo vzhajat. Ko je testo zadosti vzhajalo, potresemo desko z moko, razvaljamo testo za pol prsta na debelo in izrežemo iz njega ovalne oblike. Te pokladamo na dobro namazano pekačo, polijemo z raztopljenim maslom, potresemo s slad-

Scherkovi
Nasveti

Puder, ki se
obdrži,

je »Scherkov
Mysticum pu-
der«. To puder
prekaša vse
druge s svojo
sestavino in ker
je nedostopljivo
fin in duhtež.

Prekrasna nata
po obliki in bar-
vno Scherkovo
rdečilo za usta,
ki pa ni križeče.

Gospa!
mnogo bolj Vas
bo ljubil, če mu
vložite nepri-
jetnostipribitju.
Nabavite mu
»Tarr voda«,
ki ne učinkuje
samo antisepti-
čno, marveč
napravi kožo
tudi gladko in
nežno.

„Še Sledu Ni Več za Mojimi mozolji in Ogrci“

SCHERK
PARIS - NEW YORK

Polijem Vam prav rad vzorec,
če pošljete svoi naslovni vrčki
Ljudevit Schön, Zagreb, Jelačić-
ev trg 1. ter priložite Din. 3.- v
poštnih znamkah za poštino.

Dobi se v vseh boljših
stokovnih prodajalnah
za ceno Din. 18.-, 35.-,
56.- itd.

... tako se glasi neki dopis. Spet nov
dokaz delovanja Scherkove vode za
obraz. Ona odpravi vso nečistoto in
popolnoma preobrazi polt. Vaš obraz
dobi popolnoma svež, elastičen videz.

**Scherk
Face
Lotion**

korjem, s sesekljanimi mandeljni in ro-
zinami ter jih spečemo, da so lepo ru-
meni. Mazurke serviramo lahko tople
s kakšnim sadnim sokom, dobri so pa
tudi mrzli.

**Samo kdor pravilno kuha, kuha
dobro!** To velja tudi za »Kneippovo
sladno kavo«. Pristavite jo v hladni
vodi, ko zavre, jo pustite, da še ka-
kih pet minut vre, in mešajte, da
ne skipi. — Vsaki gospodinjji je v
ponos, če postreže svoji družini z
dobrim zajtrkom. Če kuha po tem
navodilu, pripravi ne samo dober,
temveč tudi zdrav zajtrk ali ma-
lico.

B. Hrovat:

Igre in igrače

(Nadaljevanje.)

V otroški dobi so čustva zelo živahna
in hitro izpremenljiva. Tako je tudi z
otroškim udejstvom in igrami.
Dete se igra z velikim ropotom in za-
čenja vedno nove igre ki so neprestano
kretanje in gibanje. Zato bi se dete naj-
rajši kar naprej plazilo po stopnicah
in po stolihi. Pozneje, ko ima 3—5 let,
že začne posnemati igre starejših otrok.
Beži okrog mize za starejšim bratom
ali sestrico itd. Kasneje začne igrati igre,
ki si jih samo izmisli. Iz stolov si na-
redi železnico ali kočijo in poganja z
bičem stol namesto konja. Od 9.—12.
leta se igra že najrajši v družbi. Go-
nilna sila teh iger je tekovanje: kdo
bo prvi v teku, kdo bo bolj spreten v
igri »Kje so škarje?« itd.

Igre so važne, ker razvijajo otroku
duh in telesno moč. V prvi otroški dobi

ni dovolj, da otroku samo dovolimo igra-
nje, ampak se moramo tudi sami z njim
igrati, če vidimo, da se sam ne zna

Z igrami zaposlimo otroka in njegovo
domiselnost. Najboljše je, če damo
otroku samo predmete, s katerimi naj
se igra (pesek, glino, papir). Iz peska
oblikuje otrok po svoji fantaziji pecivo,
vrt, rudnik, studenec, jezero itd. Take
igrače zaposlijo ustvarjajoče mišljenje.

Kupljene igrače pa ponajveč niso pri-
pravne za to in se otrok samo tako dolgo
moti z njimi, dokler jih ne razdere.
Izmed kupljenih igrač bi bile primerne
samo tiste, ki se dajo prosto oblikovati,
n. pr. kamenčki za zidavo, kocke za
zlaganje slik, za večje otroke pa majhna
ročna tiskarna. Otrok naj ima hkrati le
malo igrač.

Ko se že nekoliko utrdi čut skupnosti
(od 10.—12. leta dalje), se otroci, kakor
smo rekli, radi igrajo v družbi, in sicer
take igre, katerih vzmet, gonilna sila
je tekovanje. Te igre so važne za iz-
oblikovanje značaja. V skupnih igrah
se mora namreč otrok podrežati volji
drugega ali pravilom, ki so jih vsi sku-
paj postavili. Kdor tega ne upošteva,
tega ostali otroci izključijo iz igre. Ker
se na otrok želi igrati, čuti da se mora
podrežati volji drugega. Tako si discipli-
nira voljo. Igre, pri katerih je dobiček
nagrada telesnih ali duševnih spretnosti,
so dobre. Ne dovolimo pa, da bi otrok
pri njih pretiraval, ker utrudijo telo in
dušo, nikar da bi ju osvežile.

Izmed skupnih iger so posebno dobre
tiste, pri katerih se znanje neopaženo
veča ali utrjuje (n. pr. vprašanja in od-
govori iz zgodovine, zemljepisja, po-
manikljive slike itd.). Prijetna in ko-
ristna je tudi zabava, ki razvija sposob-
nost mišljenja (mlin, ovca in volk).
Manjšo vrednost pa imajo igre, ki so
odvisne od slučaja (igra s kocko). Te
igre so otrokom sicer priljubljene, a
utegnejo postati nevarne, ker vzbujajo
strast do igranja. Od sreče odvisne igre
ne osvežijo otroka, ker držijo otroško
duševnost v veliki napetosti in ner-
voznosti.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Pomlad in poletje na oknih in balkonih

Vsaka hiša je veliko lepša in prijaz-
nejša, če so na oknih in na balkonih
rože in zelenje. Dosti je ljudi, ki jih
služba oklepa med tesno in mrko mestno
zidovje in ki nimajo niti toliko denarja,
da bi vsaj ob nedeljah in praznikih po-
hiteli v lepo božjo naravo. Tem ljudem
je pogled na okno in balkon, poln buj-
nega, žarečega cvetja, največkrat edini
svetli žarek, ki posveti v njih enolično
in pusto življenje dneva, in edini glas-
nik, da je tam zunaj že cvetoča pom-
lad.

Res je sicer, da je vsaka še tako ne-
znatna roža prijetna za oko in da vsaka
povzdigne lice hiše, vendar je velikega
pomena, kakšne barve rož izberemo, da
se lepo ujemajo z barvo hiše, in kako
družimo barve rož. K sivkastemu ali k
rumenkastemu zidu se najlepše podajo
svetle in žive barve, medle in mehke
barve rož so pa bolj primerne za zid
žive barve (n. pr. iz opeke). Katero barvo
rož izberemo, je nadalje odvisno tudi od
tega, ali hočemo na ta način barvo hiše
z nasprotjem poudariti ali primerno
ublažiti.

Najbolj učinkujejo pač barve, ki so
si nasprotne, kakor rdeča in zelena, ru-
mena in vijoličasta, modra in oranžna.
Če pridružimo živim barvam belo barvo,
so videti one še bolj žive, medle barve
pa bela barva še bolj umiri.

Za balkone in okna je ena najbolj hva-
leznih rož pelargonija, ker cvete skoraj
vse leto in je najrazličnejših barv. Po-
sebnost lepo se ujemata rožnata pelargo-
nija in živordeča geranija. Prav lepa
je tudi rdeče cvetoča salvija, ki ima pa
to napako, da kakšno leto bolj slabo
cvete. Hvaležna roža je modra lobelija,

Nivea-creme varuje Vašo kožo

Ne slabo vreme, ne domača opravila ne morejo škodovati koži, če jo negujete z Niveo. To svojo lastnost, ki kožo varuje in hkrati olepšava, ima Nivea zahvaliti Euceritu, ki ga ima v sebi in ki nadomešča naravno masčobo kože. Zato je tudi Nivea nekaj čisto posebnega in se ne da z ničimer drugim nadomestiti. Vaša koža potrebuje Niveo, da ostane mladostna in lepa.

Jugoslov. P. Beiersdorf & Co.
d. z o. j., Maribor.

ki je videti še temnejša, če posadimo poleg nje bele petunije. Seveda so petunije tudi lilastomodre, belolilaste, temnoškrlatne itd. Potem so prav primerne za okna in balkone tudi begonije, ki cveto rožnato, rdeče, rumeno in belo.

Na bolj senčnatem kraju dobro uspevajo fuksije, ki so svetlorožnate, temromodre, rdeče in rdečkastomodre barve. K njim se lepo podajo bele marjetice.

Prav lepo okrase okna tudi živordeči viseči nageljni, ki pa potrebujejo veliko solnca.

Najlepša so cvetoča okna in balkoni, če jih obkrožajo ovijalke (kapucinka, bršljan, mučenica, slak itd.).

Praktični nasveti

ALI VAŠ ŠIVALNI STROJ DOBRO ŠIVA?

Šivalni stroj, ki ga uporabljamo vsak dan, moramo vsaj po enkrat na teden pošteno očistiti. Z mehkim čopičem ali velikim gosjim peresom odstranimo ves prah in vso nesnago. Drobne zareze v prenašalcu očistimo z iglo. Potem namažemo stroj z nekaj kapljicami petroleja in pustimo, da teče nekaj časa prazen. Z mehko cunjjo nato vse obrišemo. Nazadnje namažemo še posamezne dele s čistim oljem za šivalni stroj in poskusimo, ali se ni kakšen vijak zrahljal.

Pletene stole, mize in druge pletene predmete očistimo najlepše s krtačko, ki jo pomakamo v mešanico amoniaka, mila in mlačne vode.

Razvlečeni pleteni stoli so spet kakor novi, če jih dobro namočimo s slano milnico in polikamo skozi vlažno krpo.

Z olupkom hruške si lahko osnažimo roke.

Z jabolčnimi olupki se pa lepo čisti aluminijeva posoda.

Zares je nekaj divnega v dobrem zajtrku. Dnevno delo gre vsekakor bolje od rok, ako smo dobro zajtrkovali. Ugodno razpoloženje in zadovoljstvo podnevi je večkrat odvisno od dobre kave, našega najbolj priljubljenega zajtrka. Vsaka gospodinja ve, da mora vzeti vselej pravilno količino «Pravega Francka», najsi bo pri sami zrnati kavi ali pri «Kneippovi sladni kavi» ali pa pri navadni ječmenovi kavi. Samo tedaj dobi kava polno izdatnost in fino aromo, ki nam pri njej tako ugaja.

«Pravi Franck» samo z mlinčkom!

Prilpravi
ga z
„Backinom“
DR. OETKER JEVIM
pecilnim praškom

Kdor boleha na želodcu, črevesju, obistih, jetrih, mehurju, žolču itd., dobi zanesljivo pomoč v

Rogaški Slatini

kjer se v vseh teh boleznih dosežejo čudoviti uspehi. Zdravilišče Vam nudi obenem najidealnejše letovišče z vsakovrstnimi zabavami in prireditvami. Moderno urejeni hoteli, divni nasadi, krasna okolica.

Pred sezono in po sezoni znatni popusti. Po nepretrganem 7-dnevnem bivanju je vrnitev po železnici brezplačno.

Znameniti vrelci:

TEMPEL - STYRIA - DONAT

Redno uživanje rogaške kisle vode ohrani človeka zdravega in mladega.

Prospekte in pojasnila dobite brezplačno.

Zdravilišče Rogaška Slatina.

Ali je vredno kokoš zdraviti?

Če je kokoš samo malo bolna, prav gotovo; pri hujših boleznih je pa najbolje, če žival zakoljemo. Bolno kokoš je treba zmeraj najprej pregledati, ali nima morda mrčesa, ki je dostikrat edini vzrok, da žival hira, vselej pa kokoš slabi.

Lažje boleznici se splača, kakor smo rekli, da jih zdravimo. V ta namen mora imeti vsak perutinar majhno domačo lekarno, v kateri naj ima: vazelin, glicerol, ricinovo olje, lizol, žvepleni cvet, Glauberjevo sol, hipermanganovokisli kalij, solno, salicilno, borovo in karbolno kislino, železno galico, jodovo tinkturo, terpentin, natron, opij in kastro.

Koliko jajc naj podložimo kokoši?

To je seveda popolnoma odvisno od tega, kako velika je kokoš oziroma kakšne pasme je. Pri težkih pasmah lahko podložimo koklji 15 do 15 kurjih jajc, pri lažjih pasmah pa največ 11. Srednje-težki kokoši podložimo 5 gosjih ali 9 do 11 račjih jajc, kolikšna so namreč jajca. Liho število jajc je prikladnejše kakor sodo, ker se dajo jajca lepše zvrstiti v gnezdu. Še to naj omenimo, da je v hladnem letnem času boljše, če podložimo manj jajc kakor v toplem.

Kdaj prično nesti posamezne kokošje pasme?

Na splošno velja pravilo, da prično lažje pasme nesti prej kakor težke. Za posamezne kokošje pasme pa velja nekako tale starostna doba: štajerske kokoši, italijanke, leghornke med 6. in 6½ mesecem, wyandottke, rhode-islandke med 6½ in 7. mesecem, orpingtonke, plymouthke med 7. in 8. mesecem, brahmanke, langshanke med 8. in 9. mesecem.

Kakšna naj bo zelena krma za kokoši in kako naj jim jo dajemo?

Za zeleno krmo so primerne zlasti: mlada trava, solatni, zeljni in pesni listi, špinača, detelja in koprive, ki imajo mimo drugih redilnih snovi zlasti dosti soli in vitaminov. Edino mladičem, ki so še čisto majhni, ne dajamo solate in špinače, ker imata v sebi preveč alkalij, da živali lahko dobe drisko.

Zeleno krmo moramo dajati kokošim tako, da se raztrese po tleh in ne zamaže. Najbolje je zato, če zeleno krmo

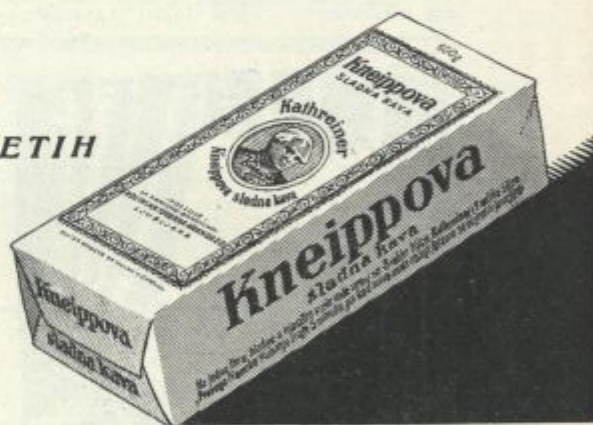
Bil je dober duhovnik,

ampak tudi dober zdravnik je bil župnik Sebastian Kneipp. Plemenitaši in kmetje so ga obiskovali in pomagal je z enako ljubeznijo enim kakor drugim. — Za svoj nasvet ni sprejel od nikogar prav nika-kega plačila.

Z eno samo stvarjo pa je milijonom ljudi pomagal ohraniti si zdravje — in to je sladna kava, ki so jo pripravljali in jo še danes pripravljajo natančno po njegovih izkušnjah in predpisih. Zato je še danes prav tako dobra kakor v njegovi dobi in se še danes kakor takrat imenuje:

Kneippova sladna kava.

**DOBIVA SE SAMO
V TAKIH PAKETIH**

Snaga v jedilni shrambi.

Ne samo z varčnostjo v navadnem pomenu besede si lahko kaj prihranimo, temveč tudi s tem, kako ravnamo z živili, kako jih shranjujemo itd. In tu ima važen pomen jedilna shramba.

Higienično shranjevanje živil je ena najvažnejših stvari za zdravo kuho; zato mora biti predvsem stroga snaga v jedilni shrambi.

Jedilna shramba se mora dobro zračiti! Nikoli se ne selite v stanovanje, kjer se shramba ne da zračiti. Dokler

Office is registered god. S. št. 1584 od 26. XI. 1926.

DA STE KUPILI ZA ČIŠČENJE VSEH KOVINASTIH PREDMETOV, OGLEDAL IN OKEN PRIZNANO NAJBOLJŠE SREDSTVO

Sidol

katero vsled kemičnih sestavin vse te predmete
ČISTI, POLIRA, OHRANI, DESINFICIRA

PAZITE NA VARSTVENO ZNAMKO!

ne zmrzuje, naj bo okence noč in dan odprto. Pozimi zračimo vsak dan vsaj pol ure. Okno mora biti seveda dobro zavarovano proti muham; najboljša za to je mrežica, vdelana že kar v okvir.

Police, kamor devamo zaloge, pokrivajmo s čistim, debelejším belim papirjem ter ga vsaj na štirinajst dni izmenjavajmo.

Kadar menjamo papir, preglejmo vso zalogo. Kar bi se začelo kvariti ali bi bilo le količkaj sumljivo, uporabimo čimprej ali prekuhajmo ali pa — če ne gre drugače — rajši takoj zavržimo!

Za to kontrolo so neprecenljive vrednosti steklene posode za marmelade, kompote in drugo. V steklu vidimo na hitri pogled, kje je treba kaj popraviti. Če pa so posode neprozorne, ne vidimo nič, dokler jih ne odpremo — in največkrat se potem ne da več pomagati.

Steklo pa ima še eno veliko vrlino: je namreč neprodušno in steklena posoda ostane vedno čista, se ne lepi na vrhu in ne plesni. Druga posoda, ki propušča vlago, se lahko navzame prahu, začne plesneti, mikroskopični zarodki te plesni se silno naglo mno-

žijo, se razletijo po jedilni shrambi ter napadejo sčasoma vse zaloge. Gospodinja pravi potem: «V tej naši shrambi se nič ne drži!» Pa bi se, moja draga, samo če bi vi ne imeli v shrambi naravnost semenišča plesni na mokrotnih, vlažnih, nesnažnih posodah!

Če se ravnamo po načelu: Stroga snažnost, pravilno zračenje in vse zaloge v steklu, bomo imeli v shrambi vedno čist zrak, vonj in higiensko brezhibna živila za svojo rodino.

M. Lipova.

Vsem, ki se hočejo dobro odpočiti, na znanje, da je na žimnicah iz Masterlove žime najslajše spanje.

Predilnica za žimo

VILKO MASTERL

Stražišče pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

✱

OKI

Je značka priznanih testenin. Gospodinja, ako hočete štediti, kupujte samo testenine

OKI

Katera gospodinja ne pozna kvalitativno najboljših testenin

OKI

In še polno drugih prednosti imajo testenine

OKI

Gospodinja, zahtevajte vedno samo testenine

OKI

Dobite jih v vseh specerijskih trgovinah

✱

Gnilobo zob in njene nevarne posledice za zobe pozna vsakdo, toda malo kdo ve, kakšno škodo dela zobni kamen, ki se neprestano tvori na zobeh in pod dlesnami. Zaradi zobnega kamna se prav lahko zob vname in razmaja in vam nazadnje celo izpade. Vsakdanja nega zob z zobno pasto Solvolith vam lahko vse to odvrne. Po zdravniških izjavah je zobna pasta Solvolith izmed najboljših zobnih past, ki imajo to lastnost, da razkrajajo zobni kamen, in sicer z velikim uspehom. Ker ima zobna pasta Solvolith v sebi karlovarsko sol iz vrele, odpravlja zobni kamen in ne pusti, da bi se naredil drug.

Usta so med jedjo, pitjem, govorjenjem in dihanjem neprestano v intenzivni zvezi z vnanjim zrakom. Zaradi tega zajdejo v ustno duplino razne klice in se zajedo v znojnice ustne dupline in v sluznice. Prav tako se usedejo te klice tudi na dlesne, kjer se lahko neovirano razvijajo, tako da je ustna duplina včasih prava kultura za vzgojo bakterij. Vretje in gnilobo, ki nastane v ustni duplini, je treba preprečiti, in sicer z uspešnim sredstvom za nego ust, ki antiseptično deluje in ki uniči bakterije. Odol L85 je tisto idealno sredstvo za nego ust, ki zaradi svoje antiseptike uniči bakterije tudi v najbolj skritih kotičkih ustne dupline, ker prodre v vse znojnice, v katerih nastane vretje od jedilnih ostankov.

Naročilna za list s krojno prilogo in 5 gospodinjstvih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjstvena knjiga Din 30.—.

Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—. Vezava Din 60.—.

Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—. Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rijska Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Josip Strkelj v Ljubljani.

BOLEČINE V NOGAH ZBADANJE V ŽULJIH

V tej mlečni kopeli boste takoj našli olajšanje

Oksigen — veliki čudotvorec

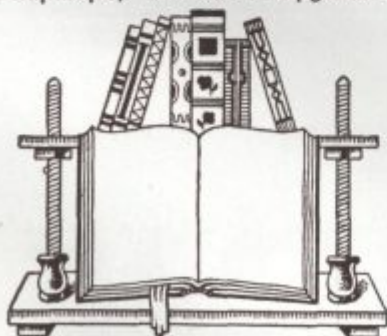
Pest Saltrat Rodella enostavno raztopite v topli vodi. Pazite, kako spušča oblake majhnih mehurčkov oksigena. Najhujše bolečine v nogah in gležnjih prenehajo, ko pomočite v to mlečno kopel noge. Če so noge vnete, rdeče ali če srbijo, vse to takoj preneha kakor z neko magijo. Ozeblina in odrgnjena mesta zacelijo. Ta oksigenirana voda prodre do samih korenin tudi najtrdovratnejših žuljev. Kmalu jih boste lahko odstranili s prstom. Otekline izginejo. Čevlji Vas ne tiščijo več, hoja Vam bo v veliko zadovoljstvo, — kakor da bi imeli peruti na nogah. Saltrat Rodell predpisujejo zdravniki. Prodajajo ga in jamčijo zanj lekarnarji.

BREZPLAČEN KUPON

Ne trpite več. Poslali Vam bomo **brezplačno** vzorec Saltrat Rodella. Olajšanje bo takoj nastopilo. Sporočite svoje ime in naslov na: M. Neumann, Zagreb, Boškovičeva ulica 44 (oddelek 15-D). Pišite takoj.

Najlepši okras sobe je knjižna omara

z lepo in okusno **vezanimi** knjigami. — Lepo vezavo, od prepreste do najfinejše, Vam oskrbi knjigoveznica

JOŽE ŽABJEK

LJUBLJANA, DALMATINOVA ULICA STEV. 10

Telefon 24-87

Izdelava vsakovrstnih trgovskih knjig po naročilu, kakor tudi vseh drugih v to stroko spadajočih del. Lastni črtni stroj.

KLIŠEJE

ENO IN VEČ BARVNE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

ZOPET SMO TU...

Pomlad Vam prinašamo . . .

Odložite zimske obleke! Nabavite si spomladansko in poletno blago!

VELIKO IZBIRO MANUFAKTURE IMA

*A&E Skabernè
Ljubljana*